Jean părea că închipuirea i se aprinde, și că se avântă pe urma care i se înfățișa; căci în definitiv, dacă Jacques Lehr, era vinovat, dacă băgase de seamă bănuelile cari fierbeaŭ în capul tânărului Marbach, dacă nu ar fi căutat vre-o combinație criminală pentru a-l face să dispară?

Judele nu-ĭ spusese oare că trecerea luĭ fusese semnalată dinainte? Și-apoĭ acel necunoscut care, ca din întâmplare, cumpărase o valiză la fel cu a luĭ, care 'l ameţise, 'l narcotizase, (acum era încredințat despre aceste) prin mijlocul uneĭ ţigărĭ oferită în mod foarte politicos, care probabil 'l scoborâse în nesimțire, aproape nebun, la stația Fronard, unde luase un bilet pentru Colmar și conduse pe Jean în trenul care se încrucișase.

Da, toate acestea se ţineaŭ lanț, se completaŭ.

Prăpădit, pe un scaun, cu coatele pe masă, cu fața în mâinĭ, Jean 'șĭ recapitula toate aceste închipuirĭ și in ochiĭ luĭ luau înfățișarea uneĭ realitățĭ sănătoase.

Dar acel necunoscut cine era? Nu era Jacques Lehr. Chiar deghizat, tot nu era el! Și cu toate acestea, acum când cugeta maĭ bine, când căuta a'șĭ aminti trăsăturile aceluĭ individ, i se părea că nu'ĭ erau absolut necunoscute; dar tot nu găsea nimic, nicĭ un nume care să'ĭ vină in minte,.. Orĭ-ce ar fi. Chiar a doua zi aveă să ceară a fi dus din nou în fața judeluĭ, ca să'ĭ spună toate ipotezele luĭ. Cine știe! Știuse să miște pe acel magistrat, să facă a'ĭ vibra coarda secretă a conștiințeĭ luĭ, poate va reuși a'l atrage înspre vederile luĭ și a completa propria luĭ anchetă prin vre-o împrejurare oarecare.

Se înoptase de tot. In celulă era întuneric și păzitorul nu maĭ venea să aprindă. Ce uitare ciudată!

Deodată isbucni un sgomot ascuțit, înspăimântător, un fluerat asemănător aceluia a o sută de șerpĭ, carĭ ascultă de un semnal. Apoĭ o lumină galbenă de o strălucire înspăimântătoare umplu coridoarele, pătrunzând în celule prin ferestruĭ, prin deschizăturile ușilor. Și o explozie îngrozitoare răsună. Celula în care era Jean închis fu asvârlită în aer, ca și cum o putere necunoscută ar fi împins pe sub podeală. In acelaș timp peretele de care se rezema masa luĭ și care era în fața luĭ se deschise și un corp omenesc se arătă ca și aruncat de o catapultă.

Jean fusese răsturnat; cu toate acestea, cu instinctul de conservare pe care îl are tot omul, se ridicase într'un avânt și se agățase de pietrele răvăcite, suise puțin, apoĭ la urmă se simţise căzând ca într'o gaură, unde rămăsese nemișcat, sdrobit, fără simțirĭ.

Inchisoarea era plină de țipete: urletele prizonierilor carĭ năvăleau la ușile închise, strigăte de ajutor; o lumină se fixa acum, luminând tot edificiul cu un reflex sinistru de incendiu.

Ce se petrecuse? Aceasta. Fritz Bulkenbohl era nebun; dar viclean ca mulțĭ dintre semeniĭ luĭ, păstra în fața șefilor săĭ înfățișarea corectă a soldatuluĭ sub arme.

Numaĭ cu prizonieriĭ îșĭ da in petec, împrăștiind imprecațiĭ contra justițieĭ, afirmând teoria luĭ de nevinovăție a tuturor condamnaților carĭ petreceau cu el și cu carĭ împărțea băutura.

Vă amintițĭ, poate, că Bulkenbohl anunțase în seara aceea pe Jean că va fi o încercare de nouă luminație cu acetilenă.

Cum în fie-care zi păzitoriĭ trebuiau să fie chemațĭ a face manevră cu aparatele, inginerul care instalase serviciul, îĭ adunase de vre-o două sau treĭ orĭ ca să le arate demonstrația.

Se știe că acetilena este unul din procesele cele maĭ simple ale chimieĭ industriale: carbur de calciu și apă, nimic maĭ mult. Singura greutate era de a regula venirea apeĭ în carbur, în așa fel, ca gazul acetilen să se degajeze regulat și fără exces.

Prin urmare inginerul arătase jocul robinetelor carĭ trebuiau să ducă apa în fața carburuluĭ, manometrul care indica gradul de presiune și care trebuia regulat cu multă luare aminte.

— Sa nu deschidețĭ care cumva robinetul decât în fața mea sau a unuia din delegațiĭ meĭ, pentru a'l curăți. Luațĭ bine seama. Cu o găleată de apă toată casa sare în sus cu voĭ cu tot.

Aceste cuvinte intraseră în capul luĭ Bulkenbohl; bețivul le ținea bine minte și puțin câte puțin ideia fixă îl persecuta. Astfel că la ceasul când pentru întâia oară acetilena trebuia să fie întrebuințată, Bulkenbohl, înainte de a veni ceĭ douĭ băețĭ a pune aparatul în mișcare, se scoborâse repede în subsol și deschizând toate robinetele de la apă, maĭ umpluse încă și o doniță pe care o vărsase în dulapul carburuluĭ.

Efectul fusese fulgerător și imediat. Pe când printre tuburĭ gazul se precipita cu o violență crescândă din clipă în clipă, subsolul luase foc de la lanterna nenorocituluĭ care de o-dată, cuprins de flacărĭ, se sbătea asfixiat... apoĭ explozia!

Camera cu aparate se afla tocmaĭ sub partea stabilimentuluĭ unde Jean era închis... Restul se știe. Explozia sfărâmând zidurile, crăpând dușumelele, incendiul cuprinzând toate obiectele combustibile, îșĭ isprăvea opera pe una din aripele clădireĭ.

Inginerul alergase și era aproape să înebunească de durere: ce se întâmplase, când el socotea că luase toate precauțiunile? Mulțimea alerga înspre închisoare, care era păzită de gardienĭ bădărănoșĭ.

Se organiză salvarea; din fericire incendiul se stingea, căcĭ nu avea alimente; mobilierele din închisoare erau prea slabe pentru a produce mult combustibil. Isbutiră a scoate aproape pe toțĭ prizonieriĭ, dintre carĭ uniĭ fuseseră rănițĭ ușor. Pompieriĭ măturau cu loviturĭ de secure. Unul din eĭ strigă: Nu sunt decât douĭ prizonierĭ morțĭ, 122 și 124.

Atuncĭ, sub direcția păzitorilor,— Bulkenbohl lipsind de la apel — se puseră a ataca punctul unde prăvălirea se simțise maĭ violentă.

Ajunseră la celula 122. La început socotiră că era goală, dar după câteva cercetărĭ, se găsi corpul nenorocituluĭ prins într una din scândurile dușumeleĭ, spânzurat de un braț. O grindă de fier îĭ căzuse pe cap și'l sdrobise.

Grefierul care asista la cercetare, citi afișul cu No. 122:

— Peter Waldstein;—să fie ținut la dubă până la un nou ordin.

— La dubă? zise unul. Vaĭ, sărmanul, acum este la dubă pentru totdeauna!

Adevărul este că era mort.

— La 124 acum. Poate că ăsta nu este în ghiarele justițieĭ.

— Tot ce i se putea întâmpla maĭ bine, zise grefierul. Zece anĭ închisoare și plecarea pentru astă seară în citadela Koenigsberg.

— Trăește! Trăește! se auzi deodată un glas.

Era adevărat. In celula 124 un om era pe pietrele grămădite, cu aerul uluit, ochiĭ rătăcițĭ, dar în definitiv în viață; nu avea nimic rupt, căcĭ numaĭ decât îl ridicară de umerĭ și'l puseră în picioare.

La această sguduire se uită împrejurul luĭ, păru că nu recunoaște pe nimenĭ din ceĭ carĭ îl înconjurau și se puse pe râs prostește.

— Bun, asta e sguduirea! zise doctorul închisoreĭ observându'l cu atenție. Nimic grav însă.

— Crezĭ, că poate fi transportat, fără nicĭ un pericol, D-re: tocmaĭ sunt jos în grefă agențiĭ, carĭ trebuie să'l conducă cu alțiĭ la Koenigsberg. Apoĭ, cum trebuie să golim maĭ mult de 40 de celule, maĭ bine să ne scăpăm maĭ repede de aceĭ, a căror destinație este fixată... dar orĭ ce vom face, va fi numaĭ în urma avisuluĭ d-tale D-re.

— Bine, ducețĭ pe acest om jos. Am să'l examinez maĭ de aproape...

Il luară, 'l sprijiniră; dar văzură

imediat că era în putere. Trecu ușor peste sfarâmăturile cari făceau piedică, și ajunse la grefă nevătămat. Numaĭ privirea părea zăpăcită și creerul asemenea.

D-rul 'l întrebă blând, aproape părintește. Păru însă plictisit, se întoarse și zise aproape neînțeles:

— Făcețĭ ce vrețĭ, cum vrețĭ!

— Nu e nicĭ un pericol dacă 'l vețĭ transporta, zise doctorul.

— In acest cas, confirmă grefierul, maĭ bine să urmăm în regulă; aceĭ cari pleacă la Koenigsberg sunt gata.

Ordinile sunt formale. Convoiul este comandat, prin ezitările noastre nu am face cât să complicăm serviciul.

Aidețĭ voĭ ceilalțĭ, adăogă el, întorcându-se înspre agențiĭ de poliție, iată mandatul și toate hârtiile necesare, numaĭ luațĭ seama la starea în care se află, cu toate că e un scelerat, vedețĭ bine că a fost sguduit rău, și că e o minune că a scăpat de la moarte.

— Fițĭ liniștițĭ, zise polițistul, o o să avem ochiĭ în patru, și vom ști să fim și politicoșĭ. — Pe ăsta cum 'l chiamă?

Și citindu-ĭ mandatul:

—Ludovig Kern, — zece anĭ închisoare, — furt la drumul mare! Ăsta trebue păzit bine!

Aidem la drum.

Apucă apoi de braț pe 124 care 'l urmă blând și fără a protesta.

. . . .

Din Lipsca, prin Cottbus, Posen, Thorn, Elbing, până la Koenigsberg, distanța este aproape de 700 kilometri. Drumul de fer cu bifurcările ce face, pune maĭ mult de 30 de ore a le trece.

Călătoria prizonierilor,— erau zece — se făcea într'un vagon transformat in căruță celulară; fie-care nenorocit cu picioarele împiedicate și pumniĭ legațĭ într'un lanț, erau vârâțĭ într'una din acele celule.

Un spațiu puțin maĭ larg, era păstrat pentru jandarmĭ, cu pistolul in mână.

Uniĭ din arestațĭ, habar nu aveau de situația lor tristă, râdeau, cântau, numaĭ Ludovig Kern ședea smerit și tăcut la locul luĭ. Starea luĭ insgira milă.

Bine'înțeles, că emoția pe care o simțise îĭ sdruncinase, poate îĭ dezichilibrase chiar creerul.

Sosiră la Koenigsberg, fără nicĭ un incident. Prizonieriĭ fură primițĭ de autoritățile polițienești, înregistrațĭ, apoĭ dușĭ pe jos la închisoarea care este la doĭ pașĭ la Koenigsberg chiar la îmbucătura râului Pregel, la Metgethen, in micul golf care este despărțit de golful Dantzig.

Clădirĭ marĭ sunt de-a lungul țărmuluĭ unde se află atelierile, docurile, magaziile unde ocnașiĭ sunt întrebuințațĭ la cele maĭ aspre lucrărĭ.

Treĭ zile trecură, când într'o dimineață unul din păzitoriĭ principalĭ, Haupt Wachter se înfățișă la biroul central, cerând a vorbi unuia dintre șefiĭ luĭ. Introdus în unul din cabinetul celor doĭ, îĭ explică că unul din oameniĭ sosițĭ din Lipsca, și care de două zile părea atins de imbecilitate, deși era blând și se supunea fără nicĭ o cârtire în contra orĭ căruĭ ordin, era din ajun foarte agitat, în mod ciudat. Se temea să nu fi înnebunit. Vorbea franțuzește, țipa, sbiera și chiar plângea.

I se pusese fiarele: dar această pedeapsă sfârșise prin a'l aduce într'o criză de nervĭ așa de violentă că se credea că avea să moară. D rul secțieĭ poruncise a i se scoate atuncĭ fiarele, și'l asvârlise în mare cu speranța ca apa rece să'l liniștească. Surescitatea luĭ nu făcea de cât să crească: toată noaptea suspinase și plânsese așa tare că ceilalțĭ erau gata să'l bată.

—In sfârșit, concluzia d-tale? întrebă șeful care era locotenent.

— Locotenente, răspunse păzitorul, orĭ acest om este bolnav, și cred că trebue trimis la infirmerie sau își bate joc de toată lumea... in acest caz, niște bastoane n'ar strica...

— Să i se dea bastoanele de o cam dată, zise ofițerul, pe urmă vom vedea!..

(Va urma)

DIVERSE

Schimbărĭ pe lună.—Luna e o lume moartă. Nu se află pe ea nicĭ apă nicĭ aer. De aceea ea prezintă mereu acelaș aspect, pe când dacă ar avea apă și aer am vedea continuu transformări. Am vedea omătul peste ținuturile unde răsare soarele și am vedea omătul dispărând cu ridicarea soareluĭ deasupra orizontuluĭ (luniĭ). Am vedea pete albe mișcătoare — norĭ — acoperind ținuturile, șesurile și craterele — luniĭ. Am vedea modificărĭ în culorĭ, însemnând desvoltarea sau vestejirea vegetațieĭ etc. Nimic din toate acestea. Aspectul e pururea acelaș, ca al unuĭ cimitir părăsit.

Observarea atentă însă a putut remarca unele schimbărĭ maĭ micĭ. Așa de pildă dr. I. Korn în «Sirius» că umbra în lăuntrul crateruluĭ Taquet, după răsăritul soareluĭ (pe lună) aproape dispare câte odată, dar reapare maĭ târziu. Aceasta s'ar explica așa, că craterul se umple de ceva materie, așa că planul asupra căruia umbra margineĭ crateruluĭ, e aproape la acelaș nivel ca aceasta, decĭ umbra dispare.

De ce natură să fie materia ce umple din timp în timp craterul? Să fie pe fundul crateruluĭ niște resturĭ de apă înghețată în decursul nopțiĭ de 14 zile a luniĭ și topită și prefăcută de soare în vaporĭ și negurĭ? Sau să fie niște emanațiunĭ de natură vulcanică?

* * *

O călătorie îndrăsneață. — In ziua de 9 Maiu st. n. s'a întors dintr'o călătorie în Africa centrală o eroină demnă de a fi celebrată de un nou Byron. Domnișoara Oliva Mac Lead s'a aventurat în regiunile înfricoșătoare ale laculuĭ Tchad, spre a depune o coroană de florĭ pe mormântul logodniculuĭ său, locotenentul Alexander Boyd, care acum treĭ anĭ se stabilise în Africa întunecoasă, în capul uneĭ expedițiunĭ de exploratorĭ. Nefericitul fiind trădat de o trupă de negri infidelĭ, își pierdu viața în împrejurărĭ foarte triste.

Domnișoara Lead, in pelerinagiul său pios, a parcurs o distanță de aproape 3700 mile în adâncul african; cea maĭ mare parte din drum a făcut-o pe jos sau călare.

Ea a traversat în barcă lacul Tchad, cu un echipagiu de negri semi-sălbatecĭ.

In teritoriul stăpânit de francezĭ, curagioasa fecioară a descoperit fabuloasele cascade Maokabi, pe carĭ de acum înainte autoritățile franceze au cerut permisiunea să le boteze cu numele eroineĭ britanice.

La plecarea din Anglia ea declarase ziariștilor carĭ o intervievaseră că ar fi fost gata să înfrunte moartea de o sută de orĭ spre a ajunge până la mormântul nefericituluĭ eĭ logodnic.

Grăbiţi-vă de vă abonaţi la

„UNIVERSUL"

Tragerea are loc la 22 Maiŭ

şi puteţi avea şansa de a câştiga următoarele mari premii:

VILA DE LA SINAIA

«Vila Theodora», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziţia cea mai splendidă din localitate

Un salonaş modern

compus din: o canapea, două fotoliurĭ, patru scaune şi o masă de mijloc, foarte elegant, cumpărat dela fabrica de mobile de artă I. **Brezoiu**, calea Rahoveĭ, 50, unde se găseşte în permanenţă o bogată şi aleasă expoziţie de mobile de toate genurile

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la **Industria metalică «Marcu»**, Bulevardul Elisabeta, No. 8.

O GARNITURA DE MOBILA PENTRU INTRARE

compusă din o canapea, patru scaune, două fotoliurĭ şi o masă cumpărate de la cunoscutul magazin de mobile de trestie şi bambu **Littman**, strada Lipscanĭ, No. 3.

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn **Marin V. Ganea**, şoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 şi strada Şerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O SCOARŢĂ ROMÂNEASCĂ ŞI O BLUZĂ (IIE) DE MĂTASE

de la **Bazarul Naţional** de ţesăturĭ româneştĭ, calea Victorieĭ, 110.

UN SALONAŞ DE BAMBU

cumpărat de la cunoscuta fabrică de mobile în acest gen **E. A. Pucher**, calea Victorieĭ, No. 148.—Sucursala Bulevardul Elisabeta, No. 18, «La Cometa Haley».

O DORMEZĂ, DOUĂ FOTOLIURI ŞI UN PARAVAN ARTISTIC

lucrate în vechiul atelier de tapiţerie **Ioan Niculescu**, strada Câmpineanu, No. 31.

O pendulă de stejar afumat şi o tavă argintată, cumpărate de la magazinul de încredere *Schmidt & Stratulat*, calea Victorieĭ, No. 53.

O bicicletă, o puşcă de vânătoare şi un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de biciclete şi arme *B. D. Zissmann*, calea Victorieĭ, No. 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut şi o harmonică, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victorieĭ, No. 54.

1 pendulă de perete şi 6 linguriţe de argint suflate cu aur, cumpărate de la cunoscutul magazin *«Ceasornicăria Colţeĭ»*, str. Colţeĭ 31.

O splendidă rochie albă, lucrată artistic in ajururĭ.

O dormeuză, 2 fotoliurĭ şi un paravan artistic, lucrate in vechiul atelier de tapiţerie *Ioan Niculescu*, srada Câmpineanu, No. 31.

Un ceasornic de aur cu treĭ capace pentru bărbat

1 brăţară de aur 14 kt. cu 5 perle fine.

2 ceasoarnice de aur pentru doamnă.

1 inel de aur cu rubin pentru bărbat.

1 pereche de cerceĭ cu diamante şi rubine Capuchon, de o mare valoare.

O frumoasă şi preţioasă broşă.

1 inel de aur 14 kt., pecetar pentru bărbat.

6 ceasoarnice remontoir de argint cu câte 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

1 binoclu fin, 6 ceasoarnice remontoir de metal.

1 elegantă compotieră argintată de mare valoare.

50 cutiĭ de cremă, pudră şi săpun «Flora» în cutiĭ speciale făcute anume pentru abonaţiĭ noştri.

2 aparate economice de încălzit inventate de d-nu căpitan Castano.

20 plachete argintate reprezentând fotografiile Regeluĭ şi Regineĭ, comandate anume pentru premiĭ.

Toţĭ aceĭ carĭ se abonează cu începere de azĭ maĭ primesc gratuit şi un volum din: **Memoriile Regelui Carol I.**

Anul XII. — No. 732 10 BANI IN TOATĂ ȚARA Mercurĭ, 18 Maiŭ, 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an în toată țara
» 2.60 » ½ » » » »

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

Muntele clopotelor din Hermosillo. — (Vezĭ pag. 5176).

Muntele clopotelor din Hermosilo

——

In lungul coastei occidentale a orașului Hermosillo, capitala statului mexican Sonora, se întinde o stradă lungă și îngustă numită Carmel saŭ Carmen. Pe marginea acestei străzi, se înalță un munte saŭ o colină a căreĭ înălțime e de vreo patru sute de metri. Această înălțime e fără îndoială, produsul uneĭ erupțiuni vulcanice, pentru că toate stâncile sale, asemenea și pietrele nenumărate, presărate pe suprafața sa, scoate, când le lovește cu un fier, sunetul metalic al laveĭ aruncate de vulcani. Muntele e aproape în întregime despuiat de vegetație. Tot muntele e o adunătură de stâncĭ formând prăpăstiĭ, caverne, oferind marĭ dificultăți aceluia care încearcă să se urce pe vârful săŭ.

Acest munte e cunoscut în acea regiune sub numele „*Muntele clopotelor*" pentru că din timp în timp se aude eșind din el sunete stranii și variate asemănătoare unele cu acelea ale unor clopote îndepărtate, altele cu ale uneĭ orgĭ.

Vizitasem de multe orĭ Hermosillo, explorasem muntele fără a putea vreo dată să descoper cauza acestuĭ fenomen, când în ultima mea călătorie în acea localitate, cineva îmĭ indică un negru care știa să explice o legendă curioasă, saŭ o tradiție a tribuluĭ săŭ, asupra munteluĭ acela.

Mă grăbiĭ să vizitez pe acel negru. El se numea Manuel Sahuaripa. Era un om negricios, cu părul lung, negru și des, înalt, cu trăsăturile fețeĭ inteligente, vorbind bine limba spaniolă.

După ce îĭ explicaĭ cauza vizitei mele, îĭ oferiĭ țigărĭ. El luă una, o aprinse și după ce mă privi multă vreme în tăcere, începu astfel:

„Domnule, ceea ce știŭ asupra acestuĭ munte, e foarte straniŭ, minunat chiar. Nu-mĭ place să povestesc lucrul acesta la primul venit de oarece sunt persoane care râd de mine și de povestirae mea.

„Dar eŭ știŭ că ceeace am să-țĭ spun e purul adevăr. Tatăl meŭ a fost omorât de etpași în Sierra-Madre, când eram încă tânăr, iar eŭ am fost crescut de tata mare. Chiar el mi-a povestit de sute de orĭ evenimentul ce vă voiŭ spune.

„Vedețĭ acest munte, care acum nu e de cât o grămadă de stâncĭ, în secolul trecut era o colină verde, înconjurată de văĭ pline cu arborĭ și florĭ.

Națiunea noastră era bogată și puternică și numeroasă ca nisipul mărei. Moctezuma era un mare războinic, înalt, forte și curagios. Privirea sa pătrundea distanța ca ochiul unuĭ vultur. Ișĭ avea reședința într'un palat zidit pe vârful colineĭ. In jurul palatuluĭ se aflau locuințele femeilor sale. Nu exista un alt Moctezuma maĭ puternic ta Ta-ka-huil, care era monarhul absolut al Yaqueilor, și supuse toate triburile vecine prin forța armelor sale.

„Cu toată puterea națiuneĭ noastre, exista un dușman foarte răsboinic, care ne ataca din când în când. Aceastâ națiune ostilă și hoață se numea „*Comași*". Eĭ veneaŭ dela Est și dela Nord cu repeziciunea fulgeruluĭ omorând locuitoriĭ, distrugând locuințele și recoltele, furând femeile, copiĭ și tot ce le cădea sub mână.

Intr'una din aceste năvălirĭ, noĭ îĭ urmărirăm conduși de războinicul nostru Moctezuma. Inamiciĭ, complet epuizațĭ de oboseală, fură silițĭ să se oprească și să ne țină piept.

Atacul nostru repede îĭ nimici. Ne luarăm înapoĭ toțĭ oameniĭ noștri carĭ fuseseră luațĭ prizonierĭ, asemenea și câteva femeĭ și copiĭ, comași, și un bun număr de caĭ.

„In ziua aceea fu mare bucurie în ținutul nostru. Când se înapoiară toțĭ răsboinicii avu loc o frumoasă serbare și a doua zi, toțĭ prizonierii comași, în număr de cinci-zecĭ femeĭ, și copiĭ, fură distribuițĭ în familiile cele maĭ de seamă.

„Moctezuma alesese o tînără fată de o frumusețe remarcabilă, cu tenul mult maĭ alb ca al nostru. Semăna în frăgezime cu un boboc de roșă care se deschide; talia îĭ era sveltă, mișcările grațioase și iuțĭ ca ale uneĭ antilope, părul săŭ negru cădea până la genuchi, iar în ochiĭ săĭ marĭ și negri avea o privire plină de langoare. Se numea Lotumaia (floarea diminețeĭ). Toată lumea o iubea, afară de Fetemeka, prima femee a luĭ Moctezuma, care conducea menajul caseĭ imperiale. Ea era cam înaintată în vârstă și perduse din farmecile tinereței. Cum Lotumaia era fiica unuĭ mare șef comaș, i se dete un apartament aparte, având o servitoare pe seama eĭ.

„Moctezuma o vizita adesea și petrecea ore întregĭ ascultând-o cântând. Marele monarh, atât de temut, devenea blând și supus în prezența acesteĭ încântătoare captive. Fetemeka, consumată de gelozie, observa aceste lucrurĭ. Frumoasa comașă se afla printre noĭ de 3 lunĭ. Intr'o zi Moctezuma se duse la vânătoare și lipsi două zile. Lotumaia dispăruse și ea și nimenĭ nu știa unde se află; după două zile însă se înapoie și se retrase în apartamentul săŭ. Moctezuma, obosit, veni să se odihnească în fața caseĭ femeeĭ sale Fetemeka și ceru să i se aducă mâncare și băutură. O servitoare bătrână îĭ prezintă cu o mână tremurătoare, o bucată de pâine uscată și puțină apă. Supărat, el chemă pe femeea sa. La întrebarea că de ce nu e servit după rangul și dorința sa, ea îĭ răspunse cu un aer batjocoritor:

„Mâncare săracă pentru vânător sărac".

In acel moment Lotumaia veni în fugă aducând învigătoruluĭ săŭ pâine proaspătă, o friptură gustoasă și o garafă cu vin. Moctezuma întinzând mâna să primească mâncarea zise: „Scumpă copilă, inima ta e maĭ iubitoare ca aceia a...

„Nu avu vreme însă să termine vorba când Fetemeka cu o furie nebună, smulse lancia regeluĭ și o înplântă în inima frumoaseĭ fete care căzu moartă. Moctezuma se repezi cu un strigăt pătrunzător și smulse lancea din rană. Era prea târziŭ însă. Lotumaia își dete sufletul.

„In acel moment, un sgomot îngrozitor sgudui aerul ca un trăsnet ce s'ar fi abătut asupra colineĭ; muntele se mișcă din loc, toate casele se prăbușiră iar pământul se deschise formând găurĭ marĭ, prin carĭ eșeaŭ coloane de foc, de fum și pietre arzătoare înghițind pe Fetemeka al căruĭ gest tragic deslănțuise înspăimântătorul cataclism. In maĭ puțin de un minut, frumoasa colină deveni grămada de pietre pe care o vedețĭ acum, și astfel a rămas neschimbată.

„Dar clopotele! clopotele!

„Aĭ auzit murmurele surde pe care vântul dela Nord le aduce până aci? E vocea luĭ Moctezuma care strigă pe Lotumaia. Și acele lungĭ suspine, dulcĭ și plângătoare ca sunetul unuĭ clopot îndepărtat? E vocea Lotumaieĭ, răspunzând iubituluĭ săŭ. Marea emoție care a sguduit muntele le-a separat corpurile dar inimele lor trăesc încă, căutându-se, strigându-se una pe alta.

„Iată, domnule, povestea munteluĭ. Națiunea noatră, atât de puternică altădată e perdută; nu numaĭ că nu maĭ poate spera să ajungă nicĭ-odată gloria de care se bucura sub marele Moctezuma, dar e vârâtă într'un abis de unde nu va maĭ eși.

„Cuțitul asasinuluĭ ne e la gât!"

SPRE CALCUTA

——

Intâmplându-se ca un guvernator al uneĭ provinciĭ din posesiunile engleze din Indiĭ să moară de febră, guvernul încredință această slujbă luĭ Waterproff. Tot odată trimise douĭ ofițerĭ superiorĭ în India cărora de asemenea le încredință posturĭ.

A doua zi era mare zarvă la curtea lui Waterproff, care era în ajun de plecare. Tot asemenea era şi la cei doui ofiţeri cari îşi luaŭ adio de la toţi cunoscuţii, rude şi prieteni. Seara, Waterproff dete un banchet, la care luă parte cei doui ofiţeri cu familiile lor. In timpul banchetului, oaspeţii fură bine distraţi de fiul cel mare al noului guvernator, Edgar, în vârstă ca de vre-o două-zeci de ani care cânta din gură şi din chitară, şi de fiii celor doui ofiţeri, buni muzicanţi şi ei.

A doua zi călătorii se îmbarcară pe un vapor englez, din portul Liverpool spre India. Oraşul natal dispărea încet încet. Peste puţin nu se mai văzu de cât apa albăstruie în care se oglindeaŭ soarele şi cerul de smarald.

După cât-va timp de mers, iată-ne ajunşi în oceanul Atlantic, ale cărui valuri uriaşe se ridicaŭ întocmai ca nişte duşmani cari ar fi vrut să ne înghiţă. Nu odată ne crezurăm pierduţi în mijlocul acelui colos de apă sărată.

Acostarăm la un port pe coasta Africei, şi apoi pornirăm înainte şi o luarăm pe la sudul Africei, apucând drumul spre India prin oceanul indian.

In timpul acestei frumoase călătorii ne distrarăm cât se poate de frumos.

După câte-va zile de călătorie, zărirăm un orăşel, pe de-asupra căruia se ridica atâta fum eşit de la fabrici, că ne crezurăm într'un mare oraş al Angliei. Acesta însă era Bombay, cel mai mare port al Indiei şi al întregei Asii, unde sosesc sute de vapoare.

Vaporul nostru ancoră două zile aci.

Pornirăm iarăşi la drum. Trecurăm strîmtoarea Comarin, aproape de insula Ceylan, cu păduri întregi de scorţişoară, de arbori de cafea şi de ceai.

Cu drept cuvânt s'a numit această insulă patria mirodeniilor.

După un drum cam lung, ajunserăm la Madras, port însemnat al Indiei, aproape la fel cu Bombay. Admirarăm vilele lui celebre aşezate în mijlocul unui rai de verdeaţă tropicală.

Tot pe aci se cultivă orezul şi macul, din care se scoate opium, o substanţă otrăvitoare, care este fumată de indieni. Aci este patria elefantului, a tigrului, a păunului şi a numeroaselor feluri de păsări care de care mai frumoase, trăind în stare sălbatecă.

La Calcuta, capitala posesiunilor engleze din India şi locul de destinaţie al nostru, ne aştepta în port o mulţime de englezi, în cap cu lordul Edvard, care era şeful guvernatorilor. Acesta ne conduse la el acasă, la o vilă, de o frumuseţe rară, în mijlocul unei grădini superbe, unde lordul avea o adevărată grădină zoologică, cuprinzând tot felul de animale sălbatice, precum şi tot felul de păsări. După ce vizitarăm toate acestea, ne conduse în casă. Aci era pregătită o masă aleasă, care fu preparată chiar de fica lordului şi de mama sa.

După ce stăturăm în Calcuta vre-o două săptămâni, trebuirăm într'o zi să plecăm la Benares, unde guvernatorul, lordul şi ceilalţi doui ofiţeri aveaŭ afaceri. Am luat vre-o câţi-va elefanţi, cari ne duse pe spinările lor până la locul de destinaţie. Tot drumul a fost un vis, un rai de verdeaţă. Ici vedeai plantaţiile de orez (de obicei pe lângă bălţi); dincolo se întindea pădurea tropicală, unde mişunaŭ tigrii, tot felul de pasări. Adesea aveam în faţa noastră o sumedenie de plantaţii de mac. Nu rare ori auzeam câte un fâşiit printre ierburi, de sigur ale vre-unui şarpe, pe care îl luam drept tigru. De multe ori vedeam din distanţă în distanţă câte un vrăjitor de şerpi, cu câte un şarpe colosal, încolăcit împrejurul corpului, la vederea căruia tinerii se înfricoşaŭ.

După ce am admirat multe frumuseţi naturale, am ajuns în apropierea oraşului sfânt al indienilor, Benares. De departe ni se înfăţişa înaintea ochilor cele o sută de pagode ale lui Dagon, unde vin de se închină indienii Brahmani. Tot aci sunt şi templele Budiste, precum şi numeroase moschee.

La întoacere am mers puţin de-a lungul râului sfânt al indienilor, Gangele, unde am văzut o mulţime de indieni infirmi saŭ bolnavi, cari se spălaŭ cu apa sfântă, ca să se facă bine!

A. N. B.

SATELE NOASTRE

JITIA

Cum treci de comuna Dumitreşti, drumul începe a fi mai greoiŭ, călătorul fiind nevoit a face acest drum pe albia râului Râmnic ca fiind mai uşor, saŭ pe culmea munţilor pe unde nu poţi merge de cât cu multă greutate şi precauţiune. Timp de 2 ore cât eşti nevoit a face drumul dintre Dumitreşti şi Jitia, mergând pe albia râului Râmnicu, nu vezi într'o parte şi alta decât maluri înalte şi ici-colo câte un mal de sare, iar din distanţă în distanţă câte o moară saŭ un ferestreŭ. In apropiere de comuna Jitia, albia râului Râmnicu se lărgeşte şi de o parte şi de alta a malurilor sale se deschide câte o poiană mai largă, care poene sunt presărate cu casele locuitorilor.

Am vizitat această comună prin luna Noembrie şi am rămas încântat de frumuseţea locurilor ce am văzut.

Situată, precum spusei mai sus, în partea de nord şi muntoasă a judeţului, în plaiul Râmnic, această comună cade spre NV de oraşul R.-Sărat, fiind depărtată de el cu 42 klm. şi aşeazată între munţii : dealu Roşu spre E, dealu Stoica, Gurbăneasa, Sterjicu-mare, Sterjicu-mic şi Piatra la N ; Piatra-mâţei la V; Ulmuşorul şi Duiul la Sud.

Această comună, potrivit localităţei muntoase, are mai multe coline şi dealuri ca : vârful Măgurei, Măgurica, Pietrele-Fetei, Gurbăneasa, Merişoru, Răchitaşu, Ţigna, Vulturu, Teiu, Rotaru, Toporaşu, Piatra-Mâţei, Muchia-Scoruş, Piscul-Câinelui, Buzaca şi Piatra-Jidovului, cari fac ca comuna să se împartă în mai multe cătune şi cătunaşe ce aŭ deosebite numiri.

Apele mai însemnate cari udă comuna, sunt : Râmnicu-Sărat care se formează din isvoare, Furu mic şi Furu mare cari curg dela E spre V, formând limită naturală între comuna Jitia şi Bisoca dela confluenţa sa cu Purcelu şi până în dreptul cătunaşului Nişcotar, de unde desparte comuna în două până la confulenţa sa cu pârâul numit Săritoarea şi de aci trece pe teritoriul comunei Chiojdeni. El primeşte pe dreapta : a) pârâul Sărat care isvoreşte din fundul muntelui Ulmuşoru. Atât râul Râmnicu cât şi Pârâul Sărat îşi ieau numirea de „sărat" dela apa ce se sară de malurile de sare printre cari curg ; b) pârâul Pardoş, ce isvoreşte din partea dreaptă a muntelui Ulmuşorul, care curge ca şi precedentul dela S la E ; iar pe partea stângă primeşte : a) Sărăţelul, care isvoreşte din poalele munţilor Monteoru şi Piatra, curge dela N spre SV, trece pe lângă muntele Purcelu, iar de aci sărându-se dela malul numit Sarea-roşie, primeşte numele de Sărăţelul, el desparte cătunul Vintileasca-Jitia, de cătunul Pleşi-Bisoca. b) Cerbu care se formează din câteva isvoare de pe marginea de E a cătunului Vintileasca, curge spre S şi după ce formează limite între cătunul Măgura şi reşedinţă, se varsă în râul Râmnicu. c) Râmnicelul isvoreşte din poalele munteluí Monteoru, curge dela N spre E, primeşte pe dreapta Pârâul Mare, ce isvoreşte tot din din Monteoru, curge dela V spre E şi la locul numit „Casele lui Gherman" se varsă în Râmnicel, care şi el se varsă în R.-Sărat, la locul numit „Căşeria" ; d) Săritoarea isvoreşte din dealul Roşu, curge dela N la S, formând chiar dela origină limită naturală între comunele Jitia şi Chiojdeni, până se varsă în Râmnic.

In comună sunt mai multe isvoare cu ape minerale, dintre care cele mai însemnate sunt : a) isvorul din centrul comunei care conţine pucioasă, sare în cantitate mare iodată ; b) isvorul de apă pucioasă, din centrul fostului schit Poiana-Mărului ; c) isvorul de pucioasă, de sub vârful Măgura, şi, la o distanţă de câţi-va metri, la locul numit „Odaia lui Cârstea Dumitraşcu" un altul asemenea ; toate fiind proprieta-

tea satului Iitia. d) Apa Roşie, care isvoreşte din poalele Sterjiculuí mare şi după culoarea ce dă pietrelor, probabil conţine fer.

La locurile numite Valea-Rea, dealu-Roşu şi dealu-Sărei, sunt vine de păcură carí aŭ fost exploatate de Stat şi particularí, carí încă le exploatează şi acum.

In comună sunt maí multe malurí de sare: a) malul Ocna, care a fost şi exploatat, b) malul dela Stan Stănilă, c) malul dela Stan Zamfiroiu, de pe pârâul Sărat şi d) malul numit Sarea-roşie.

Comuna Jitia se formează din următoarele cătune: a) Neculele cu cătunaşele: Bahna. După Măgură, Marginea, Făsănarí şi Pietrele-Feteí; b) Vintileasca, c) Măgura, d) Dealul Săreí, e) Jitia de vale cu Podul Presteiei şi f) reşedinţa cu Cerbu.

Casele sunt contsruite din bârne şi învelite cu şindrilă.

Suprafaţa totală a comuneí este de 9296 hect.

In comună se află un ferăstrăŭ cu aburí de tăiat scândurí şi 14 simple pe diferite ape, o fabrică de petroleŭ, 15 cazane pentru fabricat ţuică, 3 morí cu roate şi 10 cu titirez.

Ocupaţiunea de căpetenie a locuitorilor este: economia vitelor, lemnăria şi maí puţin agricultura.

Semănăturile se fac cu sapa, din cauza poziţiuneí muntoase.

In apropiere de comuna Jitia şi într'o poziţiune dintre cele maí frumoase, pe o culme de deal, într'o poiană, înconjurată de jur-împrejur de o pădure de brazí, mesteacăní şi molifţí, se află:

Poiana Mărului, schit, înfiinţat de o colonie rusă, de pe timpul de invaziune, astăzí însă desfiinţat. Din inscripţia scrisă în limba slavonă n'am putut descoperi nimic, am găsit însă scris pe uşa bisericeí celeí marí, anul 1812, de clopotul cel mare 1779 şi pe un antimis anul 1821, acestea la biserica cea mare, care biserică a fost reedificată în anul 1821, de oarece se ştie că prima biserică a fost clădită pe un loc, ce e ceva maí departe de biserica actuală, şi care poartă numele de „schitul ocelini" pe care loc, azí abia se maí zăresc nişte rămăşiţe din unele ziduri, ce odată se vede că aŭ servit la întocmirea unor chilií pentru călugări şi alăturí de aceste ziduri, şi ceva maí departe, se află şi acum preastolul de piatră.

Sub muntele Furu-mare, se află un bolovan a căruí bază e un cilindru pe care se pare că stă o sferă, d'asupra aceste sferi se află treí brazí. Pentru că până la un punct oarecare are aspectul uneí bisericí, oamenií i-aŭ dat numirea de „Monastirea Bârsache".

Tot în raza aceşteí comune şi în apropiere de cătunul Neculele, pe vârful unuí deal şi pe o poiană maí mult saŭ maí puţin întinsă se găsesc aşezate, aşa numitele:

Pietrele Feteí, douí bolovaní de o mărime colosală, despre care poporul zice, că eí ar fi aruncaţi de 2 copií de uriaşi, din creştetul munteluí Piatra şi fiindcă fata a asvârlit bolovanul săŭ maí departe de cât băiatul, acesta, de necaz, dând cu buzduganul în bolovanul săŭ 1-a despicat în două, după cum se vede acum. Ambií bolovaní sunt asvârliţi spre E de muntele vaní sunt asvârliţí spre E de munteel Piatra.

Pentru că am terminat cu descrierea aceşteí localităţí, nu e răŭ să vorbesc aci şi despre obiceiurile ce aŭ sătenií din această comună, la naşterí, căsătorií şi înmormântărí.

Obiceiurí la naştere. — Sătenií, încredinţaţí că a treia noapte după naştere, vin ursitorile, care, singure, hotărăsc soarta nouluí născut, pun într'o parte a caseí, un pahar cu vin, pâine şi sare. După 8 zile aduce preotul pentru a face sfeştanie în casă. Botezul se oficiază după împrejurărí. La 40 de zile lehuza însoţită de moaşă merge cu copilul la biserică. Când copilul poate pronunţa oaie, capră, vacă, etc., naşul invitat de părinţi, vine la casa acestora, unde, tăind moţul copilului, îi dă un rând de straie, promiţându-í şi una din vitele menţionate, după cererea copiluluí.

Obiceiurí la căsătorie. — Tânărul după ce convine cu fata, descopere părinţilor dorinţa luí, aceştia trimit pe un om din parte-le cu rachiŭ la părinţií feteí. Aceştia dacă beaŭ din rachiŭ, e semn că le convine şi hotărăsc ziua pentru logodnă.

In ziua hotărîtă, flăcăul preparat cu de mâncare şi băutură, însoţit de părinţi şi rude, merge la casa părinţilor feteí, unde după ce se înţeleg asupra zestreí, întind masa cu merindele aduse.

In timpul ospăţuluí se umple câte un pahar cu vin maí întâí viitoruluí soţ, apoí logodniceí, carí îl beaŭ după ce sărută mâna celor maí în vîrstă. Tot în seara logodneí hotărâsc ziua cununieí.

In spre seara zileí de cununie, flăcăií se adună la mire, iar fetele la mireasă, unde petrec.

Mirele trimite la mireasă un brad ornat, care se pune în prăjină înfiptă în pământ, după ce se leagă de el un colac şi o naframă.

In ziua nunteí, ginerica însoţit de maí mulţí flăcăí ca nuntaşí, se duc la mireasă, aci nuntaşií rostesc colocările, după terminarea cărora intră în casă, unde găsesc masa pregătită; iar după terminarea mâncăreí, unul dintre nuntaşí urcându-se pe prăjină, ia bradul şi după ce zic ertăciunile plec cu mireasa la biserică, unde oficiindu-se serviciul cununieí, ies şi plec la casa mireluí. Aci sunt întâmpinaţí de socrimarí carí duc pe mireasă şi mire *cu frâul* în casă, după care eşind afară se prind în horă.

In timpul cât se joacă stolnicele mireluí, pregătesc masă la care şed toţí câţí voesc; la aducerea celuí de pe urmă fel — care e orzul — lăutarul apare însoţit de mireasă care dă atâtea şervete câţí capí de familie sunt la masă. După distribuirea şervetelor, pe o frafurie cu pâine şi sare, fie-care depune darul săŭ. Terminându-se adunarea daruluí, naşul numără banií şi-í dă fini-seí şi după aceasta se scol iar cu toţií la joc. A doua zi trimit rachiŭ la socri marí, leg mireasa la cap, scoţând-o la horă şi jucând până se pregăteşte iarăşí masa cu dar, şi după terminaresa acesteia, lumea se retrage. La săptămână, tinerií se duc la socrií micí, unde fac încă o masă cu dar.

Obiceiurí la înmormântare. — E obiceiŭ ca îndată după expirare, mortul să se spele, să se îmbrace, să se pună în mijlocul caseí pe o masă întins lung, punându-se la cap două lumânărí aprinse, îí fac un toiag de ceară cât lungimea luí, îl încolăcesc şi i-l pun pe piept împreună cu o icoană. Lumânarea ce i-a pus-o în mână la eşirea sufletuluí, se maí aprinde 3 zile după aceea în locul unde a murit. In toate nopţile — până la înmormântare — se adun oamení, carí prin conversaţiunile ce fac între eí, caută să console pe rudele mortuluí.

Când pleacă cu mortul la groapă, e obiceiul ca în locul unde a fost el aşezat, să spargă o oală şi să se întoarcă hârburile cu dosul în sus.

Gh. Ciocănel

IMPRESII DIN APUS

Waterloo. - Liege. - Spa. - Dinand

— —

Un loc care ispiteşte pe oricare vizitator al Belgieí, este *Waterloo*, celebru pentru bătălia ce se dădu în 1815, între Napoleon şi Aliaţií comandaţí de Blücker şi Wellington — bătălie care puse capăt imperiuluí şi glorieí luí Napoleon.

Teatrul acţiuneí avu loc între treí sate: Waterloo, Mont St. Jean şi Belle Alliance. In acel loc, pe o movilă făcută de mâna omuluí şi în punctul pe care prinţul de *Orange* căzu de un glonte primit în umăr, — s'a ridicat un monument comemorativ: un leŭ colosal ce are o labă pusă pe o bulă. El priveşte spre Occident ameninţând Franţa. Se spune că acest leŭ ar fi făcut din topirea bronzului dela tunurile luate de puterí. Movila e o piramidă

reintorc ca hagiĭ de la mormântul profetuluĭ pentru ca să cumpere din Damasc haine pentru maĭ mulțĭ anĭ, carĭ sunt încărcate pe cămile și catârĭ.

Curziĭ, beduiniĭ, cerchezii formează un contrast original față de indigeniĭ arabĭ.

Drușiĭ se mișcă cu oarecare sfială prin oraș, împreună cu soțiile și copiiĭ lor. De când trupele Sultanuluĭ au bătut pe frațiĭ lor și i-au subjugat, luându-le turmele, drușiĭ sunt privițĭ în Damasc ca subjugațĭ. Femeile se bocesc în fața închisorilor în carĭ zac soțiĭ, frațiĭ și fiiĭ lor.

Arabiĭ și femeile lor sunt ca și copiiĭ. Mână în mână și cântând umblă pe strade bărbațiĭ bătrânĭ și tinerĭ, pe când femeile stau de conversație la baie.

Bărbierii pe strade

dacă cunoștĭ la Paris o casă de bancă a fraților Eldheim.

— Dacă o cunosc? A, iată o casă de oamenĭ cinstițĭ, alsacienĭ ca și mine și d-ta. D-le Ienkins, bine înțeles nu știu cum ți-aș lăuda-o maĭ mult. Casa noastră a fost multă vreme în relațiunĭ directe cu ea... și apoĭ, nu știu pentru ce, în urma uneĭ scrisorĭ personale, pe care am adresat o casieruluĭ, pentru a'l înștiința de o eroare, deodată casa Eldheim a schimbat corespondentul și a luat pe d. Van Stun din Iokohama...

Deodată Jean strigă:

— Dar acest casier... Staĭ, d-le Ienkins, nu aĭ uitat numele care ți-am spus că e al meu...

— Mi-aĭ spus Jean Marbach.

— Marbach! strigă amploiatul, dar este numele aceluĭ casier...

— Al căruĭ fiu sunt! — răspunse Jean.

— Te rog, maĭ păstrezĭ copia scrisoreĭ pe carĭ i-aĭ adresat?

— Da, pe copierul scrisorilor mele particulare... veĭ găsi epistola semnată cu numele meŭ. Și repede se duse ca să aducă hârtia dorită.

— Începĭ acum a mă crede, întrebă Jean pe American?

— Cu desăvârșire... dar aceea ce nu-mĭ place, este începutul aventureĭ d-tale. Cum, pornind-o în spre Nancy, aĭ ajuns la Colmar?

— Din ce în ce sunt convins, că am fost jucăria uneĭ intrigi întunecoase...

In momentul acesta, intră și amploiatul cu copierul scrisorilor, pe care îl puse pe masă și începu a'l răsfoi cu băgare de seamă.

— Iat-o zise el. Poțĭ citi. Greșeala destul de mare, era datorită, evident, uneĭ nebăgări în seamă a contabilitățeĭ, și este obiceiul, ca în asemenea caz, să se înștiințeze în mod mutual amploiațiĭ, pentru a-șĭ înlătura reproșurĭ.

Deodată, Jean, care citise scrisoarea și ajunsese la iscălitură, sări în sus, se albi ca zăpada, venindu-ĭ aproape răŭ:

— Ce! ce aĭ? întrebă Jenkins alergând la el.

— Privește colea, zise Jean, cu vocea emoționată. Numele acesta, iscălitura asta...

— O citesc, în adevăr, foarte bine scrisă... Jaques Lehr...

— Dar acest nume, urmă Jean în culmea agităreĭ și adresându-se amploiatuluĭ, acest nume... este al d-tale?

— Absolut!... pentru ce această întrebare? Ce eștĭ așa de mirat!...

— Știĭ cum se numește șeful contabilitățeĭ, sub-directorul bănceĭ Eldheim? se numește saŭ zice că se numește Jacques Lehr!

— E ciudat!... numele nu este răspândit...

— Și ia uită-te la data scrisoreĭ d-tale... a trebuit să sosească la Paris, pe la 18 Septembrie...

Jean părea așa de agitat, în cât Jenkins îl apucă de mâinĭ:

— Pentru D-zeŭ, liniștește-te!... O asemănare de nume este în totd'auna cu putință! Chiar d-ta nu aĭ fost când: Ludwig Kern, când Peter Waldstein...

— Peter Waldstein! strigă amploiatul. — Dar pe acesta îl cunosc... este un mizerabil care s'a introdus la mine, la Colmar, unde locuiam,,, care m'a prădat... și când ajuns acasă, l'am surprins și am vroit să săr asupra luĭ, mi-a dat o lovitură de cuțit și a fugit, luându-mĭ baniĭ și hârtile...

— Hârtiile d-tale! strigă Jean. A! spune-mĭ, spune-mĭ repede! Cum era acel bandit, acest Peter Waldstein?

— O! un tip foarte cunoscut... îl întâlneam adesea prin cafenele... i se zicea omul cu cicatrice...

— La frunte?

— Tocmaĭ... este o linie care merge în diagonală din păr până în sprâncene...

— A! acum totul se luminează... omul care acolo la frațiĭ Eldheim poartă numele de Jacques Lehr, al d-tale, nu este altul de cât Peter Waldstein... omul care a vroit să te omoare și care ți-a furat hârtiile datorită cărora și-a refăcut o stare civilă... Câtă vreme este de când s'a întâmplat aceasta?

— Tocmaĭ 10 anĭ!...

— Ințeleg tot... de mult bănuiam eŭ că acest mizerabil a fi asasinul tatăluĭ meŭ... și iată... acum, văd asta ca și cum așĭ citi înaintea ochilor meĭ cu litere de foc. Greșeala pe care credeaĭ a tatăluĭ meŭ, era datorită mâncătorieĭ aceluia care purta numele d-tale... Tatăl meŭ, am găsit proba, îl bănuia

că se deda la operații necinstite... și că nu era acela drept care se da că este...

Când i-a venit scrisoarea d-tale, asemănarea de nume 'l isbi... Da da, așa e, sunt sigur.... făcu însă din nenorocire, câte-va cercetări, care atraseră luarea aminte a hoțului, și cum într'o seară, tatăl meŭ se ducea la d. Eldheim, în afară de orele de biroŭ, pentru a-ĭ împărtăși bănuelile luĭ, Jaques Lehr — adică Peter Waldstein, hoțul, asasinul — deja isgonit din țara luĭ și fugit — așteptă pe tatăl meŭ și-l ucise.

Apoĭ maĭ târziŭ hotorâ să se scape și de mine.

Un omor era greŭ... atuncĭ făuri aceastâ intregă—plecarea mea la Nancy — și pe drum, complicele, care mă urmărea îmĭ ia valiza punând pe a luĭ în loc, plină de hârtiĭ compromițătoare, pe când o depeșă trimisă la Colmar, vestea sosireĭ luĭ Peter Waldstein, ocnaș fugar, și iată cum acest mizerabil a căutat să se scape de mine.... de mine care, fără generozitatea acestuĭ om care e aci, luĭ Edwards Jenkins, american bun și cinstit, așĭ fi fost mort de turbare și disperare în ocna din Koenigsberg saŭ în minele din Tsarkoe. Dle Jenkins, și acum maĭ refuzĭ a-mĭ da voe să te îmbrățișez?

Drept răspuns Americanul îĭ deschise brațele.

— Dar drace! strigă adevăratul Jacques Lehr, în timpul ăsta, în Franța este un pungaș care mi-a luat numele, și care într'o zi are să mi-l târască la curtea de casație, saŭ pe piața Roquetteĭ...

A! numaĭ dacă așĭ avea banĭ în deajuns.

— Ce aĭ face? întrebă cu interes Jeckins.

— Aș pleca la Paris îndată.

— Eĭ bine! zise Jenkins, scoțând un portofoliu din buzunar dute și oprește treĭ locurĭ... pentru d-ta, pentru d. Marbach, și pentru mine....

— A! hotârît, strigă Jean, d-ta eșĭ geniul meŭ cel bun!

— Acum, aidem să găsim pe prietenul meŭ Sazu-Lohe. Trebue să'l rugăm pentru prietenul nostru Jacques Lehr...

— Și mâine dimineață, pe drum în spre Yokohama....

Dreptatea

In modesa locuință din strada Montholon, era numaĭ durere: sărmana mamă, pe zi ce treceaŭ zilele și săptămânile, ne aducându-ĭ nicĭ o știre despre fiul eĭ, se simțea murind de disperare....

O durere mare, venise să întristeze și maĭ mult această stare îngrozitoare. Marta văzuse pe bietul eĭ tată orb, stingându-se în brațele eĭ, și cele două femeĭ, rămaseră singure.

Cu toate acestea d. Eldheim, disperat de a fi fost ocazia involuntară, a dispariției luĭ Jean Marbach, se silea a le îndulci durerea, venindu-le mult în ajutor.

Scormonise cer și pământ ca să dea de urma luĭ Jean: dar îndreptate pe urmă greșită, cercetările poliției nu isbutiseră la nimic. Era sigur că Jean plecase la Nancy: amploiații din gară îl văzuseră. Dar cum să pricepĭ că nu ajunsese la destinație?

Era de neexplicat: dar tăcerea luĭ Jean nu echivala cu o moarte?

Cum să'ți închipuĭ, că atâta vreme să'ĭ fie cu neputință a da semne de viață?

Banca își reluase cursul eĭ obișnuit. Jean nu fusese înlocuit. Un amploiat îĭ ținea locul. Jacques Lehr era tot același om nepăsător, muncitor înverșunat, știind a inspira tuturor un respect înspăimântător.

Era maĭ mult el stăpân; afară ducând viață largă, însă în tot-deauna la slujbă, exact.

In dimineața aceasta, d. Eldheim sosi de vreme la bancă.

Chemă pe rând maĭ mulțĭ amploiațĭ, carĭ îĭ aduseră deslușirile cerute în ajun; și celuĭ din urmă care pleca îĭ zise:

— Roagă din parte-mĭ pe d. Jacques Lehr să vie în cabinetul meŭ.

Sub-directorul veni; cicatricea din frunte părea un punct de întrebare.

D. Eldheim îĭ dete câte-va hârtiĭ fără a scoate un cuvânt. Omul nostru își aruncă ochiĭ, și fața i se îngălbeni. Dar stăpânindu-se zise:

— Nu înțeleg.

— Este foarte simplu cu toate acestea. Sunt niște conturĭ cu patru nume diferite, or aceste personagiĭ nu, există....

— Afirm...

— De prisos să te maĭ aprinzĭ. Am făcut cu ajutorul polițieĭ ancheta cea maĭ minuțioasă.... fără a-ĭ face cunoscut, fondul lucrurilor... bine înțeles... Aceste conturĭ sunt fictive... grație lor, d-ta facĭ operațiĭ la Bursă... și aĭ furat din casa noastră o sumă care se ridică la cincĭ sute de miĭ de francĭ și maĭ bine.

— Minciună! strigă sub-directorul. Cine a spus asemenea calomniĭ? A! știam eŭ bine că oare-care dușmanĭ juraseră a mă perde.

— Da, d. Pierre Marbach, de pildă, — zise cu sânge rece bancherul.

Falsul Jacques Lehr se învineți.

— Acela nu te maĭ îngrijește, urmă bancherul, precum nicĭ acela care îțĭ moștenise ura, Jean Marbach...

Sub-directorul, aĭ căruĭ ochĭ aruncaŭ văpăĭ, strângea din pumnĭ, gata a se arunca asupra bancheruluĭ, dar acesta îl privea drept în față, apoĭ tot cu liniște adaogă:

— Staĭ jos și scrie-mĭ dimisia d-tale.

— Eŭ! refuz! D-ta nu aĭ dreptul a mă goni...

Hoțul se înfioră: se simțea perdut. Apoĭ se gândi că după toate cele alte, are să scoată la capăt, căcĭ avea parale... Se așeză și în două(liniĭ își scrise dimisia.... și iscăli...

— Dar, zise d. Eldheim, de ce nu iscăleștĭ cu numele d-tale?

— Cum? am scris foarte bine: Jacques Lehr....

Atuncĭ bancherul se duse la o ușă, o deschise și zise:

— D-le Jacques Lehr, vino de verifică dacă asta este iscălitura d-tale..

Și Jacques Lehr din Tokio apăru, alergând la om și apucându-l de gât și strigându-ĭ:

— A! te recunosc, cum m'aĭ recunoscut și tu, Peter Waldstein, hoțule! asasinule!

Waldstein — căcĭ el era, — se clatină, privind în jurul luĭ dacă are vre-o eșire ca să fugă:

— Pe aci, îĭ zise cu politeță d. Eldheim arătându-ĭ altă ușe.

El alergă, o deschise și scoase un strigăt grozav. Jean Marbach era în prag, imagină vie a tatăluĭ luĭ, care întinzând brațele spre mizerabilul îngrozit zise:

— Asasinule!

Atuncĭ luĭ Peter Waldstein îĭ fu frică, și strigă și el:

— Iertare! Iertare!

Jean Marbach îl apucă de gât și'l trânti jos pe covor:

— Infame! aĭ omorât pe tatăl meŭ!

— Da.... da! fie-țĭ milă.... te rog!

— Te rogĭ, când vreaĭ să ucizĭ și fiul ca pe tatăl. Pe eșafod aĭ să sfârșeștĭ!

— Eșafodul! nu.... mărturisesc.... lăsați-mă să fug!

D. Eldheim deschise fereastra și făcu un semn.

Poliția se urcă...

Waldstein o auzi... înțelese tot..... era moartea îngrozitoare pe eșafod... ușa se deschise.... un polițist apăru...

Atuncĭ se auzi o detunătură... Peter Waldstein, ocnașul, asasinul, își făcuse dreptate.....

. . . .

Peter Waldstein avusese un complice, aproape inconscient, un băiat dela bancă care jucase rolul de trădător în tren.... îngrozit și cumpărat de sub-director, tăcuse.... Jean îl ertă....

O lună după acestea, Jean se cunună cu Marta luĭ scumpă și îĭ zicea la ureche:

— Mi-amintesc să visam odinioară a povesti copiilor meĭ această înfiorătoare odysee, zece miĭ de leghe fără să vreĭ..

— Și nădăjduesc ca așa are să fie, zise Marta ascunzându-și fruntea la peptul d-neĭ Marbach, așa diferință.

Eduard Jeckins și Jacques Lehr — adevăratul din Tokio—aŭ fost atât de bine țintuițĭ în orașul Paris de Jean Marbach, devenit asociatul bănceĭ Eldheim, în cât nu maĭ pot să se hotărască a'l părăsi.

Grăbiți-vă de vă abonați la

„UNIVERSUL"

Tragerea are loc la 22 Maiŭ

și puteți avea șansa de a câștiga următoarele mari premii:

VILA DE LA SINAIA

«Vila Theodora», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

Un salonaș modern

compus din: o canapea, două fotoliurĭ, patru scaune și o masă de mijloc, foarte elegant, cumpărat dela fabrica de mobile de artă I. **Brezoiu**, calea Rahoveĭ, 50, unde se găsește în permanență o bogată și aleasă expozitie de mobile de toate genurile

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la **Industria metalică «Marcu»**, Bulevardul Elisabeta, No. 8.

O GARNITURA DE MOBILA PENTRU INTRARE

compusă din o canapea, patru scaune, două fotoliurĭ și o masă cumpărate de la cunoscutul magazin de mobile de trestie și bambu **Littman**, strada Lipscanĭ, No. 3.

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn **Marin V. Ganea**, șoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O SCOARȚĂ ROMÂNEASCĂ ȘI O BLUZĂ (IIE) DE MĂTASE

de la **Bazarul Național** de țesăturĭ româneștĭ, calea Victorieĭ, 110.

UN SALONAȘ DE BAMBU

cumpărat de la cunoscuta fabrică de mobile în acest gen **E. A. Pucher**, calea Victorieĭ, No. 148.—Sucursala Bulevardul Elisabeta, No. 18, «La Cometa Haley».

O DORMEZĂ, DOUĂ FOTOLIURI ȘI UN PARAVAN ARTISTIC

lucrate în vechiul atelier de tapițerie **Ioan Niculescu**, strada Câmpineanu, No. 31.

O pendulă de stejar afumat și o tavă argintată, cumpărate de la magazinul de încredere *Schmidt & Stratulat*, calea Victorieĭ, No. 53.

O bicicletă, o pușcă de vânătoare și un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de biciclete și arme *B. D. Zissmann*, calea Victorieĭ, No. 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut și o harmonică, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victorieĭ, No. 54.

1 pendulă de perete și 6 lingurițe de argint suflate cu aur, cumpărate de la cunoscutul magazin «*Ceasornicăria Colțeĭ*», str. Colței 31.

O splendidă rochie albă, lucrată artistic în ajururĭ.

O dormeuză, 2 fotoliurĭ și un paravan artistic, lucrate în vechiul atelier de tapițerie *Ioan Niculescu*, strada Câmpineanu, No. 31.

Un ceasornic de aur cu treĭ capace pentru bărbat

1 brățară de aur 14 kt. cu 5 perle fine.

2 ceasoarnice de aur pentru doamnă.

1 inel de aur cu rubin pentru bărbat.

1 pereche de cercei cu diamante și rubine Capuchon, de o mare valoare.

O frumoasă și prețioasă broșă.

1 inel de aur 14 kt., pecetar pentru bărbat.

6 ceasoarnice remontoir de argint cu câte 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

1 binoclu fin, 6 ceasoarnice remontoir de metal.

1 elegantă compotieră argintată de mare valoare.

50 cutii de cremă, pudră și săpun «Flora» în cutiĭ speciale făcute anume pentru abonațiĭ noștri.

2 aparate economice de încălzit inventate de d nu căpitan Castano.

20 plachete argintate reprezentând fotografiile Regeluĭ și Regineĭ, comandate anume pentru premiĭ.

Toțĭ aceĭ carĭ se abonează cu începere de azĭ maĭ primesc gratuit și un volum din: **Memoriile Regelui Carol I.**

Anul XII. — No. 753

10 BANI IN TOATA ȚARA

Mercurĭ 25 Maiŭ, 1911

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5.—Pe un an in toată țara
» 2.60 » ½ » » »

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

ZEII IN CALATORIE. — (Vezĭ pag. 5192).

ZEII IN CĂLĂTORIE

—

Budiştiĭ din Tibet sunt în cel maĭ mare doliŭ, căcĭ zeul lor Dalai-lama incarnaţia luĭ Budha, este în fugă.

Am maĭ povestit peripeţiile acesteĭ fugĭ, a luĭ Dalai-lama, care a fost o hotărâre cuminte din parte-ĭ, de vreme ce nimenĭ nu ar fi putut să-l apere împotriva chinezilor. In adevăr, el nu posedă de cât o gardă de 150 de oamenĭ, carĭ sunt numaĭ lami, înarmaţi şi cărora li se zice *tsé-djrougs*, adică purtătorĭ de viaţă.

Regele civil din *Lhassa*, dispune şi el de o companie de 150 de oamenĭ, cărora li se zice *tehrong-hor*, încingătoarea pieptuluĭ.

Adunând cele două trupe la un loc, tot este puţin împotriva armateĭ ,,*Fiuluĭ Ceruluĭ*.

Dalai-lama a părăsit Darjeeling, pentru Indiĭ, unde s'a refugiat, pentru a se duce la Calcuta, şi a vizitat diferite centre budiste din nordul Indieĭ, între Pauri şi Gaya. Se zice că Budha încarnat, este foarte doritor de a veni în Englitera, să confereze cu guvernul britanic, şi că persistă în a refuza de a asculta cererile lamailor carĭ îl poftesc să se reîntoarcă în Lhassa.

In lipsa luĭ Dalai-lama, poporul este guvernat, spiritualmente, de un fel de colegiŭ de cardinalĭ budiştĭ, carĭ se compun din cincĭ lamaĭ : *dabol-lama*, *bantchin-erduni*, *bodgo-lama*, *darma-lama*, şi peste toţĭ ceĭlalaţĭ, *de Tachi-lama*.

Luĭ Tachi-lama, aparţine maĭ în special autoritatea doctrinală asupra bonzilor (proeţĭ) şi asupra mânăstirilor budiste.

Tachi-lama, trebue să fie cel maĭ învăţat din toţĭ lama, şi acela care îndeplineşte actualmente această funcţiune, este de un om de o erudiţie atât de admirabilă, în cât Tibetaniĭ l'aŭ supranumit : *Marel-mărgăritar al învăţătureĭ*.

El este, de drept, preşedintele tutulor jurilor pentru admisiunea novicilor la titul de lama, şi are datoria de a inspecta toate mânăstirile, pentru a face examenele bonzilor, deja vechiĭ chiar.

El viziteză numeroasele luĭ mânăstiriĭ şi ciclul normal al Tibetuluĭ, care este de 12 anĭ. Primul an, *tchetehan-ul* (anul pisiceĭ) inspectează o primă circumscripţie.

In al doilea an, *daund-ul* (anul vaci) el parcurge o circumscripţie limitrofă. Şi aşa maĭ departe, toate districtele spirituale, văd pe Tachi-lama, venind; apoĭ doĭ-spre-zece anĭ, după aceea, maĭ revine încă, tot maĭ admirabil de erudiţie şi câte odată, de geniu.

Tachi-lama cunoaşte, şi trebue întotdeauna să cunoască toate marile opere brudiste, de pildă, *Koh-gyur*, care se compune din o sută de volume, şi carĭ cuprinde o mie opt-zecĭ de tractate.

Puterea luĭ Tachi-lama este imensă şi de temut, în sensul că el poate să degradeze pe toţĭ lamaiĭ, afară de Dalai. Iĭ este de ajuns să pue unuĭ bonz întrebărĭ maĭ grele. Bonzul păstrează o tăcere zăpăcită. Tachi-lama atuncĭ aduce această sentinţă :

,,Toţĭ lamaĭ, sunt geniĭ incarnaţĭ în oamenĭ. Tu, încetezĭ de acĭ 'nainte de a maĭ fi un suflet divin, te trimit, printre mulţimea de oamenĭ inferiorĭ. Maĭ târziŭ, îţĭ retrag onoarea înmormântăreĭ cereştĭ, nu'ţĭ acord decât vulgarea înmormântăreĭ pământească şi apuatică.

Inmormântarea cerească a lamailor constă că eĭ sunt prefăcuţĭ în cenuşă, şi că li se îngroapă cenuşa sub un obelisc. La înmormântarea pământească, mortul este tăiat bucăţĭ şi aruncat la câinĭ. La înmormântarea acuatică oasele se pilesc şi praful acela este aruncat într'un fluviu sau într'un lac.

Tachi-lama poartă o scufiţă roşie, simbolul ortodoxieĭ budiste.

Toţĭ lameiĭ ortodoxĭ, aŭ scufie roşie, bonziĭ disidenţĭ aŭ o scufie galbenă. Dar 'naintea luĭ Tachi-lama bonziĭ ceĭ maĭ marĭ, chiar cardinaliĭ lamaĭ, trebuie să stea cu capul gol, căcĭ el este un geniu maĭ dumnezeesc ca ceĭlalţĭ.

AGAFTONUL

——

I

O noapte de primă-vară frumoasă. Luna din înaltul-ceruluĭ 'şĭ aruncă asupra pământuluĭ lumina eĭ argintie. Mă plimbam pe lângă pădurea din apropiere, şi mă gândeam, oare ce a fost înainte în locul acesta unde este acum mânăstirea? Deodată văd înaintea mea pe Moş Toader, pădurarul, un bătrân, însă pe câtu-ĭ bătrân, pe atâta-ĭ bun povestitor. Aflasem că ştie multe şi'l rugaĭ să-mĭ spue cam ce ştie el din trecutul locu− acestuia unde mă aflam. Nu aşteptă să fie mult rugat şi începu povestirea.

. . . .

Pe atuncĭ
erau aşa g
codri nepăt
să mergi prin codru şi de capăt nu-i maĭ dedeaĭ. Aici veneau în acele timpuri strămoşiĭ noştrĭ unde se ascundeau de năvălirile Turcilor şi ale Tătarilor. Un boer numit Bogdan plecase la vânătoare împreună cu fiul său Ştefan şi fiică-sa Maria prin pădure, întovărăşit fiind şi de o mulţime de vânătorĭ. Tot cătând vânat prin pădure tatăl împreună cu fiiĭ săĭ se rătăciră de ceilanţĭ vânătorĭ şi se văzură în mijlocul codruluĭ...

— Eĭ! zise Bogdan, ce ne facem acuma? Aşa'ĭ că ne-am rătăcit?..

— Nu-ĭ nimica tată, vom găsi noi urma sau o vor găsi eĭ pe a noastră, răspunse fata.

— Dar până atuncĭ ce ne facem? adăogă Ştefan.

— Ia, vom rămâne puţin aicĭ şi ne vom odihni, răspunse fata, căcĭ eu drept să vă spun sunt obosită şi mi-ĭ şi sete.

— Pe aicĭ prin pădure cam greu să găsim apă, răspunse Ştefan.

— Mi se pare că aud un murmur de apă maĭ încolo, zise bătrânul arătând cu mâna spre apus, aidem acolo.

— Haidem, zise Maria sculându-se. Plecară tustreĭ în partea loculuĭ unde spusese bătrânul că i se păruse că auzise un murmur de apă. Nu merse mult şi ajunse la o mică poeniţă, de unde din un delişor isvora o apă rece şi curată. In vale însă se întinsese un lac din scurgerea apeĭ. Valea era frumoasă şi atât bătrânuluĭ cât şi copiilor luĭ le plăcu mult.

— Eĭ, dragiĭ meĭ copiĭ, zise Bogdan, după ce s'au săturat cu toţiĭ de apă, ce bine ar fi dacă în locul acesta singuratec ar fi un castel.

— Un castel!!!, zise fratele şi sora deodată.

— Da, răspunse bătrânul.

— Nu-ĭ răŭ, zise Ştefan, aşa'ĭ.

— Dar maĭ întâĭ de toate, adăogă Maria, are să fie foarte greu de transportat materialul necesar pentru zidire.

— Asta, este adevărat, răspunse bătrânul, dar cu banĭ se face orice; după cum am spus, locul este foarte bun şi ne va servi şi ca un loc de retragere în timpul năvăliriĭ duşmane.

— Intr'adevăr tată, un castel acĭ ar fi minunat.

Bătrânul Bogdan spuse oamenilor săĭ că e hotărât pentru zidire. Maĭ stătură puţin de răsuflară şi pe urmă plecară cu toţiĭ.

II

Frumos şi măreţ era acest mic castel înconjurat de pădurea ce se oglindea în lacul din apropiere. Aicĭ stătea acum bătrânul Bogdan cu fiĭ luĭ.

Era o seară frumoasă, una din acele serĭ de vară liniştite. Luna din înal-

tul cerului își arunca frumoasa ei lumină argintie. In castel dormeau toți, afară de Bogdan, care vorbea cu copiii lui.

— Tată, întrebă Maria, va să zică mâine mă părăsești?

— Da, copila mea, împreună cu fratele tău.

— Și eu voi rămânea singură aici?

— Iți voi lăsa pe trei vânători ai mei cei mai credincioși.

— N'ar fi mai bine să vă întovărășesc și eu, răspunse Maria.

— Cum, să mergi cu noi la războĭ?

—Da tată, răspunse Maria.

— Nu se poate, adăogă Ștefan, corpul tău e prea gingaș pentru a suporta greutățile războiului.

— Atunci să rămân singură aici, cu bătrânii și vânătorii, să mor de urât!..

— Nu, n'ai să mori de urât. Ziua la vânat, seara cu barca pe apă te vei plimba. N'are să-ți fie urât.

— Dacă... se va întâmpla să calce dușmanii pe aici și mai ales noaptea?

— Tu știi eșirea secretă pe care am făcut-o în acest scop; pe acolo vei eși și, dacă se va întâmpla să intre chiar în castel, dă foc la fitilul care răspunde la butoiul cu praf și dușmanii vor sări în aer.

A doua zi după ce bătrânul își luă rămas bun de la Maria, plecă împreună cu fiul său, urmat fiind și de vânători, la resbel, lăsând pentru paza castelului trei vânători și mai multe fete și femei cari îngrijeau de castel.

. . . .

Trecură vre-o câte-va săptămâni de la plecarea lor și Maria nu știa nimic de dânșii. Se închisese în casă și rare ori o mai vedea cine-va. Vrea să fie singură. Ii plăcea singurătatea și ar fi trăit ea mult și bine așa dacă un fapt n'ar fi schimbat felul acesta al ei de a fi.

Era noapte. Toată ziua fusese cald și acuma cerul se înourase și începu o ploae cu vânt, un vânt puternic, cà stejarii din prejurul castelului trosneau.

Cam un ceas depărtare de castel se vede ceva așa că abea se mișca printre copaci. Era un om. Ploaia îl ajunsese la piele și din cauza pământului umed mergea greu. De odată se oprește.

— Doamne, ai avut milă de mine, de m'ai scăpat de dușmani. Iți mulțumesc!!...

Așa vorbi el, în fine iată-l într'un luminiș. Vântul alungase nourii. Luna își revărsa frumoasa-i lumină asupra pădurei. E îmbrăcat într'un costum de militar cum se purta pe atunci. O mustață neagră îi împodobea fața și niște ochi plini de foc.

— Doamne! ce să fie aici? Zise el. Iată o locuință omenească; un castel aici în mijlocul pădurei. Cine s'ar fi gândit că aci poate să fie un castel?

Tânărul stătu mult timp admirând castelul.

— Ce ar fi dacă voi bate la poartă? de sigur că trebue să mă primească. M'aș mulțumi cu un pat ca să dorm. Apropiindu-se de castel i se păru că aude melodia unui cântec... un cântec cântat de o voce îngerească.

— O! de sigur, zise el, aci nu locuesc oameni răi, ci îngeri..

La bătaia lui în poartă ,o mică fereastră se deschise și o voce bărbătească e auzi.

— Cine bate acum la miez de noapte?

— Un biet călător obosit cere adăpost pentru noaptea asta...

— Cum te chiamă?

— Sandu, răspunse tânărul.

— Și mai cum?

— Stroici...

— De unde vii?

— Din spre Iași. Voiam să mă duc spre Suceava, dar prin pădurea asta am fost întâmpinat de niște hoți. Mi-au împușcat calul. Noroc de pădurea asta așa deasă care m'a scăpat...

— Bine, răspunse portarul, așteaptă ca să-ți aduc răspunsul de la stăpâna castelului.

Sandu stătu așa vre-o câte-va minute așteptând întoarcerea portarului, care nu zăbovi, și deschizându-i poarta îi zise:

— Poftiți intrați; Domnița vă oferă ospitalitate.

— A! vra să zică castelul acesta e al unei Domnițe!!...

— E al ei, dar mai mari ca dânsa sunt tatăl și fratele său cari sunt duși la resbel.

— Și cum se numește stăpânul acestui castel?

— Bogdan, răspunse portarul.

— Cum!... Bogdan!... El care m'a scăpat din ghiarele Tătarilor?

— Cum, s'a terminat resbelul? întrebă portarul.

— Da, s'a terminat; eram trimes să duc o ștafetă la Suceava; pe drum însă am fost atacat, n'am putut să mă apăr, căci numărul lor era prea mare, așa că numai cu fuga am putut scăpa; și, m'am rătăcit prin această pădure.

Portarul îl duse într'o cameră, unde-i dădu tot ce-i trebui: Tânărul după ce mâncă bine se sculă.

Se luminase de ziuă. Sandu se sculă, mulțumi lui Dumnezeu și deschise fereastra. Priveliștea ce i se înfățișă era dintre cele mai frumoase, mai ales că era într'o cameră ce dedea pe malul lacului. Pasările cântau de răsuna pădurea, un soare lucitor lumina totul. Castelul se oglindea în fundul lacului, parcă ar fi vrut să pătrundă în el spre a-i afla misterele.

De odată Sandu vede pe lac o barcă, în barcă o fetiță, mai frumoasă ca un înger, mai plăcută ca o zână. Barca se legăna a lene pe apă. Apa parcă era geloasă pe barcă că nu posedă și ea o zână așa de frumoasă. De odată zâna începu să cânte un cântec de dor, un cântec așa de frumos, așa de plăcut, că par'că tăcuseră și păsările și vântul, toate vietuitoarele spre a-l asculta.

Nu trecu mult și Sandu fu poftit de Domniță în salon.

— Rogu-vă, Domniță, să mă ertați dacă v'am supărat cu venirea mea aci. Știți cum am venit.

— Nu-i nici o supărare; suntem datori să oferim ospitalitate ori-căruia, răspunse Domnița Maria. Fii dar bine venit.

Tânărul începu pe urmă a povesti peripețiile din resbel. Cum tatăl și fratele ei au făcut minuni de vitejie, și că în curând se vor întoarce acasă, și totodată îi spuse că a fost scăpat dela moarte de tatăl ei.

Nu termină bine vorba și o fanfară se auzi de răsuna pădurea, însoțită de strigăte de vitejie, chiuituri. Bătrânul Bogdan se întorcea cu fiul său dela răsboiu.

— Vine tata!!!... zise Maria cu bucurie. Haidem să-i eșim înainte.

— Bine te-am găsit copila mea, zise bătrânul, strângând pe Maria în brațe, dar cum se face că d-ta ai rătăcit pe aici la noi, zise adresându-se lui Stroici.

— A! iată și Sandu, zise Ștefan, sărutându-l cu drag. Bine ai venit in casa noastră.

Sandu le spuse pe urmă pățania.

Castelul răsuna voios de chiote. Seara toate ferestrele castelului fură luminate. Toți benchetueau, toți petreceau ca după bătălie.

. . . .

Trecură câteva luni.

Sandu și Maria se iubeau. Sandu la plecare spusese Mariei că va veni după puțin timp să-i ceară mâna dela tatăl ei. Maria pe lângă dânsa avea o copiliță frumușică ca un înger, care o urma în tot locul. Maria o scăpase pe Elena, căci așa se numea copila, din gura unui lup. Și asta o făcea pe Elena să o iubească și să nu se despartă nici odată de Maria.

Intr'o seară castelana era singură cu Elena in părul blond al căreia Domnița se juca cu degetele.

Atunci o voce se auzi la poarta castelului. Maria deschise fereastra și un cavaler pe un cal negru ca pana corbului se văzu la poartă. Maria țipă de bucurie.

Bucuria revederei lor era fără margini. Eșiră la braț afară, și se primblară prin pădure. Ajunseră sub un stejar inalt și gros. Lângă tulpina lui era o bancă. Sandu strângând pe iubita sa în brațe îi zise:

— Pentru ca iubirea noastră să fie bine cuvântată de Dumnezeu, voi scrie „troparul Sfinților Voivozi" și-l voi pune aici în scorbura acestui copac.

Nu trecu mult și castelul răsuna de muzică și sgomot. Se celebra căsătoria lui Mihail Stroici cu Domnița Maria.

Tânărul era îmbrăcat în uniformă strălucitoare, iar Maria ca o zână a aerului în rochiă albă ca zăpada.

Dar când eraŭ tocmai în toiul fericireĭ și al petrecereĭ, un slujitor de-al luĭ Bogdan, plin de praf și de sudoare, se ivi în prag strigând... ,,Tătarii".

— Tătarii ! ! ! ziseră mesenii.

— La arme ! ziseră cu toții.

— Să regulăm planul bătălieĭ și să se închidă porțile, strigă Bogdan.

Dar n'avură timp căcĭ sălbatecii tătarĭ, ca bestiile setoase de sânge, năvăliseră în codru.

— E prea târziŭ, răcni Bogdan încingându-și spada. La mine copii, și spedele în mână !

Tătarii pătrunseseră în casă. Lupta începu cu disperare și curaj din partea Moldovenilor. Sandu, Ștefan și Bogdan făceaŭ golurĭ marĭ printre Tătarĭ. Maria în costumu-ĭ de mireasă și cu spada în mână semăna cu acele zeițe răsbunătoare. Mâna eĭ gingașă nu făcea greș de loc, căcĭ o lovitură de a eĭ răsturna un blestemat de Tătar. Se lupta ca o adevărată fiică a Moldoveĭ. Lupta dură, dar numărul Tătarilor era prea mare. Sandu căzu lovit de o săgeată.

Maria cu o furie fără margini se repezi în mijlocul dușmanilor și despică în două capul Tătarului care îi ucisese soțul. Voi să se întoarcă la iubitul săŭ mort, dar nu putu, căcĭ fu înconjurată din toate părțile.

Maria făcu un cerc îngrozitor cu spada în jurul eĭ dar când ajunse lângă soțul eĭ fu și ea lovită de o săgeată și căzu moartă. Castelul era în flăcări dintr'o parte. Tătarii încetară lupta. Se auzise o fanfară de oaste moldovenească care venea ca fulgerul. Atacații căpătară curaj. Tătarii începură să se retragă. Moldovenii îi bătu și nu rămase dintre dușmanĭ decât foarte puținĭ, carĭ scăpară cu goana. Dar din lupta asta se alese că și Ștefan și Bogdan eraŭ morți, căzuți lângă Sandu și Maria. Din mesenĭ uniĭ scăpară cu viața, alții fură răniți și mulți fuseseră uciși.

Anĭ mulți trecuseră de atuncea. Castelul nu se maĭ cunoștea de loc. Rămăsese doar iazul care se făcuse și el o baltă mocirloasă.

Două strănepoate ale luĭ Bogdan voiră să facă și ele ceva în amintirea străbunilor lor și zidiră cu cheltuiala lor o biserică pentru călugărĭ, în locul unde este astăzĭ satul ,,Monăstirea Doamnelor".

După moartea celor două strănepoate ale luĭ Bogdan, Elena și Maria, un călugăr anume Agafton, culegând într'o zi ciupercĭ prin pădure, s'a rătăcit și a ajuns la stejarul unde stătuseră Sandu și Maria și unde ei puse ,,Troparul Sfinților Voevozi".

Inoptând și fiindu-ĭ teamă să meargă maĭ înainte, se culcă la trunchiul stejaruluĭ. Peste noapte, visând, i se păru că aude cântecul ,,Troparul Sfinților Voevozĭ". A doua zi de dimineață găsind și manuscrisul luĭ Sandu, se hotărî să ridice un schit pe locul acela, căruia îi dădu numele de ,,Agafton".

Dar călugăriĭ nu stătură multă vreme acolo. Parte din eĭ muriră iar parte se duseră la alte mănăstirĭ și astfel această monăstire se făcu de călugărițe.

George Ionescu, Cernești.

NOTE ȘI IMPRESII

Spre Căldărușani și Snagov

Ca la treĭ ceasurĭ departe de Bucureștĭ cu trăsura, pe drumurĭ de câmp și sate răŭ îngrijite, printre vechii pădurĭ carĭ formaŭ odinioară vestitul ,,Codrul Vlăsieĭ" și pe care încă nu le-aŭ cruțat secura nemiloasă a speculeĭ fără mustrare de cuget din vremurile maĭ nouĭ, desface într'un ochiŭ de zare turlele sclipitoare cu aurul de pe discul crucilor de la cele treĭ biserici înălțate aicĭ, de Mateiŭ Basarab. Peste un pod de lemn și pământ ce-ți urgește trecerea peste apele oțelite ale lacului, ce ca o panglică lată argintie încinge Căldărușanii, intri pe poarta cea mare și frumos împodobită din marginea drumuluĭ prăfuit de uscăciunea soarelui arzător ca de Cuptor din luna luĭ Maiŭ. Și înaintezĭ pe o șoseluță întinsă ca o cordea și umbrită de o alee șubredă până la cingătoarea de zid din fața mănăstireĭ. Rămâĭ însă uimit când vezĭ că dincolo de bolta turnuluĭ de tinichea vopsit de un verde spălăcit, căsuțe ce se înșiră pe două laturĭ, unele maĭ urâte de cât altele, ascunse sub bolțĭ de viță și pomĭ roditorĭ de care apoĭ daĭ de brâul uriaș de ziduri cu chiliĭ în două caturĭ, cu cerdace și stâlpĭ puternicĭ de zid nouă. In mijlocul acestuĭ cuadrat de zidurĭ puternice se ridică mândră bisericuța cu treĭ turle a mănăstireĭ, înoită acum după forma nouă a trecutuluĭ eĭ de origină.

Istoria spune că având Mateĭ Voevod a se război cu Vasile Vodă Lupu în drumul săŭ, ce trecea prin pustiul codruluĭ de la Vlăsia, a dat peste un ostrov mic de pământ în mijlocul uneĭ ape și de o sihăstrie cu câți-va pusnici, ce se hrăneaŭ cu rădăcinĭ și erburĭ sălbatice, pe care le fierbeaŭ într'o oală de pământ. Și mirându-se Vodă de aceasta, a făgăduit acelor pusnicĭ că de va reuși să repue pe dușmanul săŭ, va ridica în acest loc un locaș de rugăciune și adăposi închinat isvoritorului de Mir, marelui mucenic Dimitrie.

Și așa a și făcut Vodă Mateiŭ Basarab, că la leatul 1636 a pus de a zidit biserica și zidurile cu chilii de jur împrejur, și la terminare a sfințit-o cu mare pompă, luând parte mitropolitul Teofil, episcopul Ignate al Râmniculuĭ și Ștefan al Buzăuluĭ, boerĭ și maĭ marii oștilor și norod mult, înzestrând-o cu moșii și cu multe odoare și vase sfinte.

Biserica mânăstireĭ se crede că ar fi prefăcută de isnoavă în 1838 și că vechimea trăește numaĭ în zidurile de apărare și de locuințe ce ascundeaŭ biserica de la început. Prin noua reparațiune a bisericeĭ cu o uimitoare pictură în stil bizantin și aurării, și chiliilor vechĭ încă în continuare de reparație, prin forma cea nouă a arhondărieĭ ce îi dă o înfățișare de o rară frumusețe, astfel s'a mântuit din gura lacomă a ruineĭ, prin râvna și osteneala bătrânuluĭ și încercatuluĭ păstor ,fostul mitropolit primat Ghenadie, care a înțeles maĭ bine de cât noĭ frumusețea fără seamă a ctitorieĭ luĭ Mateiŭ Basarab.

De la Căldurășani drumul spre Snagov trece prin comuna Lipia-Bojdani, renumită altă dată prin răsvrătirile eĭ. Casele sunt semănate într'o bună rânduială gospodărească, potrivit cu puterea fie-căruĭ locuitor.

Curțile sunt împărțite cu socoteală după nevoile gospodărieĭ și îngrădite cu garduri de scândurĭ saŭ de bune ostrețe drepte. Școalele sunt nouĭ, iar locașurile sfinte, unul cu fierul ruginit și tencuiala ștearsă de vreme, par'că ar cere o prefacere de isnoavă, pe când cea din marginea drumuluĭ din dreapta, pe o mică înălțime de pământ, străluceşte în bătaia soareluĭ de amiazĭ, cu turlele eĭ de tinichea albă, cu tencuiala și zugrăveala nouă. Aceasta a fost biserica de mânăstire, reparată și înoită cu osârdia drept credincioșilor din sat.

De odată privirea îți alunecă pe pietrișul mărunt și bătut al uneĭ șoselușe cu parĭ pe margine, albiți cu var și umbrită pe laturĭ, de o amestecătură de teĭ și salcâmĭ. Șoseaua duce la o curte largă și deschisă și cu grijă întreținută, perdută pe jumătate în desiș de liliac și pinĭ, la mijlocul căreia se ridică, ca o cochetă bătrână, cu gândul perdut în aniĭ tinerețeĭ și la trecutul plin de slavă, o casă in stil boeresc, deasupra căreia, pe o tăbliță de fier, stă scris : ,,Ocolul silvic".

Aicĭ fusese odată casele egumenuluĭ mânăstireĭ dela Gruiu, ce strângea bogăția pământuluĭ de pe moșia care maĭ târziŭ s'a împărțit la țăranĭ.

Oamenii sunt veselĭ și dispușĭ la muncă. Eĭ aŭ și des contact cu Bucureștiĭ și Ploeștiĭ, unde desfac produsele câmpuluĭ bogat, pe care îl muncesc cu hărnicie.

Acum printre căsuțele, unele maĭ

pâclișe de cât altele, ale satului Turbați, la căpătul căruia după o perdea de arbori păduroși, într'un ostrov rotund ce-și prelungește malurile buruenoase până la apele scânteetoare ca oțelul, se iveşte clară şi armonioasă o mică bisericuță. Aceasta este biserica de la mânăstirea întemeiată ce i s'a zis Snagovul.

Ea trece ca o ctitorie a luĭ Vlad Țepeş şi în biserica din Ostrov se arată un mormânt acoperit cu o piatră fără inscripție, care se crede că ar fi al cumplituluĭ Domn; însă Vlad a găsit mânăstirea întemeiată de alțiĭ şi el s'a mulțumit numaĭ să o întărească pentru a fi un loc de adăpost în vremuri de primejdie.

Aicĭ, la Snagov, a fost o vreme când a curs mult sânge omenesc, vărsat prin cruzimea cumplituluĭ Domn şi altor stăpânitorĭ de maĭ târziŭ.

Şi a fost o altă vreme, când la Snagov se trăia o adevărată viață de muncă a minții. Aicĭ vestitul Antim Ivireanu, turna buchile sale frumoase în tipare şi insemna şi da la iveală cărțĭ de slujbă bisericească şi îndreptare a minții.

In timpul de decadență, pe când simțul pentru pietatea trecutuluĭ nu se maĭ cunoaşte, Snagovul devine închisoare pentru puşcăriaşĭ.

Astăzĭ, din zidurile de întărire şi din chiliile ce serveaŭ de celule şi locuințe pentru hoțĭ, n'a maĭ rămas de cât rămăşițe de cărămizĭ risipite peste pământul care acum 400 de anĭ şi până maĭ încă într'o zi, gemea de nelegiuitele păcate ale schingiuireĭ şi omorurilor fără milă.

Biserica singură maĭ stă tristă şi tăcută, păstrând amintirea trecutuluĭ săŭ. Un preot de mir slujeşte regulat slujba de Dumineca şi sărbătorilor de peste an.

E. P. Eftimiu
(Lipia-Ilfov)

TOALETA FEMEILOR MAURE

In casă femeile maure poartă o bluză de gaz cu mânecĭ scurte şi un pantalon cu dungĭ albe, numit „*serual*", de gaz pun şi o vestă starânsă, numită „*djabadoli*".

Cele bogate fac tunica de mătase brodată cu aur şi atuncĭ se numeşte „*r'lila*".

Ca coafură maurele poartă, în ge-

Dar când se gătesc pentru o ceremonie, ele îmbracă „*djubbe*", o tunică fără mânecĭ care se coboară până la genuchĭ. Une-orĭ între tunică şi bluza neral, o calotă de mătase neagră pe car aranjază un fular de culoare vie, reiat cu fire de argint şi de aur.

Independent de tunică, câd ies pe stradă, maurel pun un „*haik*", manta de mătase saŭ de lână, lungă de cincĭ saŭ şase metri şi largă de doŭĭ, care le înfăşoară în întregime.

SATELE NOASTRE

ODOBASCA

Comună rurală din plasa Oraşuluĭ, cade spre nord de oraşul Râmnicu-Sărat, fiind depărtată de acest oraş cu o distanță de 46 kil. şi, aşezată între păraele : Valea Draculuĭ, Oreavu, Valea Neagră şi râul Râmna. Se compune din cătunele : Odobeasca saŭ Albia care este şi cătunul de reşedință, Urecheştĭ de sus saŭ Podu Lacului, Mahriu şi Petreanu. Casele sunt în majoritate, învelite cu draniță şi stuf şi puține cu tinichea; ele sunt construite toate din nuele de gard, lipit cu pământ, şi având o odae de locuit şi o tindă, şi maĭ rarĭ acele carĭ să aibă 2 saŭ 3 odăĭ cu sală prin mijloc.

Ocupațiunea de căpetenie este lucrarea brută a lemnuluĭ, pentru diferite trebuințe, apoĭ creşterea vitelor şi lucrarea pământuluĭ.

Regiunea unde este situată această comună este maĭ mult muntoasă şi deluroasă, pământul presentând ochiuluĭ, dealurĭ, văĭ, fără a-se vedea vreun câmp maĭ întins, de cât numaĭ câte un mic platoŭ saŭ podiş, pe crestetele dealurilor, iar pământul în cătunele Mahriu şi Petreanu este maĭ în general acoperit cu tufărişurĭ şi pădurĭ întinse, iar pe locurile libere nu se face maı nicĭ porumbul ; însă cătunul Urecheştĭ de sus presintă o posițiune maĭ puțin râpoasă, cu înclinațiunĭ maĭ prelungite şi maĭ puțin brăzdate de pârae, unde se plantează via maĭ cu bun succes şi se face şi porumb.

Intreagă această comună, în limită administrativă, se mărgineşte la Nord cu comuna Andreiaşu şi Faraoanele, la Sud cu comuna Lacu luĭ Baban, la Est cu comuna Blidarele, Coteşti şi Budeştĭ şi la Vest cu comuna Dealu-Lung; iar limita intimă şi naturală a aceste comunĭ față de celelalte, este : la Miază noapte cu pădurea statuluĭ numită Picioru Nucului saŭ Petreanu. Nu se cunoaşte exact întinderea eĭ totală, este formată maĭ mult din stejar şi pe ici pe colea se vede : fag, mesteacăn, jugastru, etc. Spre Miază-zi despre comuna Lacul luĭ Bălan, este dealul Poenele, acoperit cu fânețe şi locurĭ arabile şi pârâul Văeĭ Draculuĭ, care o despa rte de Hăntoia, posițiune acoperită cu tufe şi mărăcinĭ, loc numaĭ pentru păşunat vitele, format numaĭ din râpĭ.

Spre răsărit, această comună este despărțită de comuna Coteştĭ prin pârâul Oreavu şi dealul Caliculuĭ, un

deal care se înaltă drept în sus, acoperit numaĭ cu lăstăriş şi tufe, împărţit în sfori.

Tot spre răsărit despre comunele Budeşti şi Urecheşti se maĭ mărginesc încă pârâul Oreavu şi pădurea statuluĭ Vărzăreasca, în mijlocul căreia se află aşezată monastirea Vărzăreştĭ.

Spre Apus această comună se desparte de comuna Deal-Lungi prin râul Râmna.

Locuitoriĭ trăesc cât se poate de simplu; ceea ce aŭ apucat din tată în fiŭ aceia fac. Şcoale nu aŭ avut până la 1888; înfundaţĭ în mijlocul munţilor, căile de comunicaţiune grele şi anevoioase pe timp de iarnă şi pe timpurĭ ploioase, lipsiţĭ de locurĭ întinse pentru arătură şi necunoscând de cât puţine meşteşugurĭ, negreşit eĭ o duc greŭ. Hrana lor constă maĭ mult din legume şi poame, o hrană maĭ mult vegetariană, aceasta chiar şi în timpul erneĭ, la mulţĭ lipsindu-le chiar şi tradiţionalul „porc“ dela Crăciun.

Portul lor se aseamănă mult cu adevăratul port naţional, ceea ce ne maĭ poate dovedi că nicĭ obiceiurile vechĭ nu sunt cu totul înlăturate. Portul se întocmeşte din următoarele : căciulĭ albe saŭ ţuguiete, cămeşĭ de tort de cânepă saŭ de bumbac, celor de bumbac le fac cusăturĭ de lânică saŭ lână boită negru, flanele de casă saŭ de târg, mintene negre saŭ cafeniĭ, cojoace, sucmane scurte saŭ lungĭ, iţarĭ de bumbac saŭ de dimiĭ, încălţăminte de opincĭ, cu aţe negre ; cisme saŭ imineĭ, mijlocul încins cu brâe saŭ chimire, cu şi fără ţinte, în care port teaca cu unul şi două cuţite şi în mână vezĭ la fiecare beţe groase pentru sprijinit pe drum în timpurĭ rele.

Flăcăiĭ maĭ port peste brâŭ bete cu canafi şi capetele brâuluĭ iarăşĭ cu nişte ţurţuri, apoĭ cămăşĭ cusute cu alb saŭ cu bagatele pe poale. In cap poartă căciulĭ de pieĭ de miel negru şi cât se putea să fie maĭ creţe, iar ca formă le daŭ pe aceia a potcapuluĭ preotesc.

Imbrăcămintea femeilor la picioare este ca şi a bărbaţilor ; cărora le dă mâna maĭ bine port ghete şi pantofi. In loc de fuste poartă fote (stricătorĭ) alese saŭ cusute cu fir şi cu lânică de diferite culorĭ. Această alesătură o fac dânsele la partea de dinainte a foteĭ şi pe marginĭ. Unele poartă şi hondroace de lână în diferite culorĭ, făcute în casă. Cămăşile le fac asemenea cusute frumos cu arniciŭ (bumbac colorat), cu fir şi cu fluturĭ. Afară de fete care se port cu capul gol şi pletele melculuĭ la ceafă, altele cu părul de la frunte făcut scârlionţĭ ; femeile poartă în cap în zile de lucru un tistimel (un fel de tulpan negru cu florĭ pe margenĭ şi cu colţĭ) şi o altă legătură peste el numit ştergar, şi dacă acel ştergar e făcut de borangic, ia numele de maramă. Apoĭ în zile de sărbătoare maĭ ales femeile cele maĭ tinere şi fetele maĭ port în urechĭ cerceĭ, la gât asemenea nişte banĭ de argint saŭ aur, după cum le dă mâna, încinse cu bete cu canafi.

In zile de sărbătoare flăcăiĭ şi fetele se strâng prin poeniţe afară din sat şi se joc de-a portiţa saŭ alte jocurĭ; iar dacă e horă în sat, apoĭ se duc la horă. Acĭ flăcăiĭ se joc cu fetele şi le ia betele saŭ batistele, dacă aŭ maĭ frumoase, şi nu le daŭ înapoĭ de cât după o lună saŭ două, iar pe care aŭ necaz nu le maĭ daŭ de loc. — Oamenii căsătoriţĭ, în zile de sărbătoare, se duc şi eĭ unul la altul şi încep să tăinuiască, că : cutare om a făcut aşa, altul, altfel; ba altul spune câte o întâmplare din vreo călătorie saŭ vreo afacere întreprinsă şi aşa le trece ziua. Iar dacă se întâmplă să fie horă în sat, apoĭ se duc şi eĭ la horă şi privesc la flăcăĭ şi fete cum joc. Pe la zile marĭ ca la Crăciun saŭ Paşte, se duc finiĭ pe la naşĭ cu câte o ploscă cu vin şi cu ceva mizilic, asemenea cumetriĭ pe la cumetriĭ, iar tineriĭ pe la socriĭ şi pe la părinţĭ.

Obiceiurĭ aŭ o mulţime maĭ cu seamă pe la naşterĭ, botezurĭ, cununiĭ şi înmormântărĭ.

Obiceiurile la naşterĭ. — Când se naşte un copil, moaşa merge la preot de-şĭ face apă : a doua-zi după naştere tatăl pruncului merge cu rachiŭ la naş şi-l înştiinţează despre naştere, fixând împreună ziua de botez, tot în acea zi tatăl maĭ merge şi la Primărie de declară verbal că i s'a născut un copil.

In ziua hotărâtă pentru botez, naşul merge să-şĭ ia finul, fiind însoţit de următoarele necesariĭ : o plapămă, o scufiţă, o pereche bete, o lumânare la care se leagă douĭ coţĭ de pânză (crişmă) pentru aşternut pe plamămă. Când ia copilul de jos din mijlocul caseĭ face 4 mătăniĭ spre cele 4 puncte cardinale şi ridicându-l, lasă jos o monetă de argint, apoĭ merge de-l botează (la toate acestea fiind însoţit de moaşă). Intorcându-se se pune copilul, botezat acum, d'asupra lăzeĭ, pe teanc, ca să crească mare, dela plecarea de acasă şi până la venirea înapoĭ dela botez copilul să nu se legene în braţe când va plânge căcĭ îşĭ cere noroc, aşa se zice în popor. Când aŭ sosit de la biserică, maĭ multe rudeniĭ şi veciniĭ sunt în casa tatăluĭ : tatăl pune masă, toţĭ mănâncă, beaŭ şi urează în sănătatea pruncului, apoĭ dă fie-care câte ceva.

A doua-zi dis-de-dimineaţă se duce la copil naşa ca să-l scalde spre a-l scoate din mir, are cu dânsa busuioc, orz, florĭ, etc. spre a le pune în scăldătoare, maĭ vine însoţită de vreo 2—3 femeĭ. După terminarea scăldatuluĭ se pune iar masa şi apoĭ dă fiecare cât crede de cuviinţă.

Făcându-se copilul ca de 2 anĭ, i se iea din păr de către naşul săŭ. Sâmbătă seara se aşează copilul pe o masă şi i se ia din moţ, adică i se tunde părul din vârful capuluĭ, care păr e strâns într'o coadă mică ce se numeşte moţ, apoi se întinde masa, se aşează la mâncat şi fiecare comesean dărueşte câte 2—4 leĭ. Cel dântâĭ care dă darul este naşul, când se aşteaptă să deie şi o vi vită, de aceea meseniĭ uniĭ zbiară ca oile, alţiĭ fac ca vacile alţiĭ nechiază ca caiĭ, etc., şi-l întreabă pe copil de ce-ĭ este părul, şi unul dintre meseni îl trage puţin de păr ca să plângă să-ĭ dăruiască naşu-săŭ ceva. Duminecă către amiazĭ iar se pune masa.

Pentru copiiĭ botezaţĭ se trimite naşuluĭ saŭ naşilor, Lunĭ după Paşte, o pască cu 10 ouă, naşul le mulţumeşte, îĭ primeşte la masă şi dă fiecăruia 1—2 leĭ.

La căsătorie obiceiurile sunt următoarele : Un tânăr care voeşte să se logodească cu o tânără, procedează astfel : maĭ întâiŭ trimete două femeĭ cu rachiŭ la părinţiĭ feteĭ, dacă aceştia beaŭ din sticlă, apoĭ se duc 2 oamenĭ de aceştia şi fixează o seară a uneĭ zile de dulce, să se facă logodna, căcĭ în celelalte serĭ din zilele de post nu e bine, aşa se crede. Sosind seara, tânărul cu părinţiĭ, rudeniĭ, etc. se duc să logodească. Ajunşĭ la casa viitoareĭ soţiĭ, tânărul trage un foc de pistol, când se zice că împuşcă mireasa. Intrând în casă se cinstesc cu toţiĭ şi se vorbesc de logodnă, după care se pune masa şi ospătează cu toţiĭ.

A doua zi de dimineaţă, mirele se duce cu rachiŭ, bomboane la mireasă; maĭ face aceasta încă de 4—5 orĭ în curs de 2—3 săptămânĭ, care trec dela logodnă până la facerea nunteĭ, în care interval îşĭ caută naş către care trebue să-şĭ facă aceleaşĭ datoriĭ de vizită.

Nunta se începe Sâmbăta seara şi se termină Marţĭ seara.

Inainte de Sâmbătă, mirele angajează un flăcăŭ ca „frate de mire“ cum şi mireasa o „soră“. Eĭ se duc la mireasă în ziua Sâmbeteĭ de le aşează mireasa „ţimiriul“, care constă din 5—12 leĭ înşiraţĭ pe 3 rândurĭ şi cu florĭ, apoĭ eĭ pornesc cu ploscele prin sat, la fiecare ploscă având câte un şervet dat de mireasă, merg cu ploscile pentru a invita prieteniĭ şi consăteniĭ la nuntă. Seara, la mire, vin oameniĭ căsătoriţĭ şi flăcăiĭ, carĭ mănâncă gratis, apoĭ beaŭ şi chiuesc ; iar la mireasă vin femeĭ şi fete unde e şi fratele mireluĭ care joacă bradul.

Dimineata, mirele cu flăcăiĭ se duce de-şĭ iea naşul de acasă, purtând toţĭ brazĭ în mâinĭ, chiuind şi trăsnind cu pistoalele, apoĭ după ce aduc pe naş pleacă la mireasă de o iea astfel : toţĭ ajunşĭ la casa socrilor micĭ, se cinstesc ceĭ veniţĭ cu ceĭ găsiţĭ aicĭ, apoĭ intru în casă şi se pune masa, după aceasta se îmbracă mirele cu o cămaşă cusută dinainte de mireasă, se pune beteală pe capul mireseĭ astfel : fratele o poar-

ţă împrejurul capului pe un băţ cu 2 ramuri de forma Y, de 3 ori, iar sora apără beleala cu un mănunchiŭ de busuioc, în fine naşa o prinde şi o aşează pe cap. Eşind afară din casa mireasa cu nuna, se aşează în mijlocul bătătureĭ cu o pâine tăiată în 4 părţĭ, aşează naşa farfuria pe capul mireseĭ, ia pe rând 3 sferturĭ şi le svârle în 3 părţĭ, după ce ameninţă că svârle, pe cel de al 4-lea, deşi ameninţă dar nu-l svârlă ci şi-l bagă în sân, când râde tot poporul adunat acolo ; după aceasta pornesc la biserică după ce maĭ întâĭ primesc şi ascultă ertăciunile zise de un flăcăŭ. După cununie se face spălatul mâinilor şi se bagă mireasa în casa mireluĭ astfel: soacra cea mare încinge pe nora eĭ peste mijloc cu un frâŭ, ea stând în prag se încearcă a o trage de 2 orĭ şi a 3-a oară o trage înăuntru ; acum mirele stând la spetele mireseĭ, să nu ameninţe cu pumnul la ea căci se vor bate în viitor în tot momentul. După aceasta se pune masa flăcăilor alergătorĭ şi se începe danţul.

Spre seară mireasa cinsteşte toate fetele la horă afară cu rachiŭ, sărutând-o pe mireasă fiecare fată.

Duminecă seara se pune masa cea mare, când fiecare mesean primeşte câte un şervet dat de mireasă şi în schimb dă fiecare 2—4 leĭ.

A doua zi Luni, se face legatul mireseĭ şi se bea rachiŭ roşu de fiecare mesean. După legat se pune masă şi se dă darurĭ la ea. Luni noaptea spre Marţi, iar se pune masa şi se dă darurĭ, cum şi la masa de Marţĭ la amiazĭ. Marţi seara naşul dă o masă din partea sa unde pofteşte pe finiĭ săĭ şi alte rudeniĭ şi aci se face veselie şi ca la 3 ceasuri din noapte se fineşte nunta.

La înmormântărĭ. — Când este aproape ca un om să-şĭ dea ultima suflare, unul care va fi de faţă acolo, numaĭ de cât îĭ pune o lumânare aprinsă în mâna dreaptă ca să moară în lumină. De se întâmplă însă ca cineva să moară fără lumânare aprinsă, toţĭ aĭ caseĭ, pe lângă doliul ce lasă în familie, apoĭ sunt foarte triştĭ că nu a avut parte nicĭ de lumânare. Indată ce şi-a dat ultima suflare îl scaldă, tot cineva de prin prejur îĭ taie unghiele şi-ĭ face o perină în care pune unghiede, un pieptene şi un săpun, ca să aibă pe cea lume, îl îmbracă şi-l împânzeşte. A doua zi saŭ a treia zi îl înmormântează. De acasă îl pun pe năsălie saŭ în căruţă, voind a-ĭ da o vită de pomană, trec de 3 orĭ vita împrejurul sicriuluĭ şi apoĭ o daŭ aceluia căruia rudeniile s'aŭ sfătuit s'o dea şi pe un altul îl îmbracă cu un costum de haine bune de ale mortuluĭ şi-ĭ dă şi o cofă în mâna acestuia, ca mortul să aibă cu ce să-şĭ aducă apă şi aşa merg până la biserică. Rudeniile, maĭ cu seamă femeile, plâng după mort până îl bag în mormânt.

Dacă până la înmormântare trec 2—3 zile şi mortul stă în casa în care a murit, în serile până la înmormântare se face privegbiŭ, adică se duc o mulţime de fete, flăcăĭ şi femeĭ în casa în care se află mortul; eĭ nu dorm toată noaptea ci spun la istoriĭ şi poveştĭ, râzând şi jucându-se aşa că pare că ar fi la o clacă saŭ la altceva. Câte noptĭ va sta mortul neîngropat, acelaş lucru se repetă.

In momentul când se scoate mortul din casă ca să-l ducă la biserică, în urma luĭ se sparge o oală în mijlocul caseĭ. Dacă cel mort este primul copil al vre-unuĭ om, părinţiĭ luĭ nu se duc după el la biserică, sub cuvânt că nu este bine; iar dacă se întâmplă ca mama copiluluĭ mort, să fie însărcinată, nu ţine de tava cu colivă, sub cuvânt că nu-ĭ va trăi nicĭ cel din pântece. Plecând spre biserică cu mortul, e obiceiul a se face de către preoţĭ cele treĭ stărĭ; la fie-care din aceste stărĭ, părintele saŭ o rudă a mortuluĭ, aruncă pe locul unde s'a pus jos 5 saŭ 10 banĭ. Intrând în biserică cu mortul, se pun lumânărĭ aprinse de jur împrejurul sicriuluĭ, iar una dintre femeĭ începe să împarţă pomeneţele (fâşioare de pânză ca de 2 degete de late). Aceste pomeneţe sunt în număr de nouă, în ele se pun câte 5 saŭ 10 banĭ şi câte o lumânare. Insemnătatea acestor pomeneţe este că cu baniĭ ce se pun în aceste nouă pomeneţe, să aibă sufletul cu ce plăti cele nouă vămĭ, saŭ, după cum se zice din mărturisirea ortodoxă, pe cele nouă cete de îngerĭ de care se află înconjurat scaunul luĭ Dumnezeŭ. Pe faţa mortuluĭ în sicriŭ se pune de către dascălĭ o icoană care, la un timp hotărât, se oferă la tot publicul din biserică, pe care sărutând-o zice ,,Dumnezeŭ să-l erte".

Terminându-se serviciul în biserică, mortul este dus la groapă. Aci până se lasă mortul în groapă, se face o vraje şi iată ce vraje : aceĭ carĭ sufer de auz saŭ aceĭ carĭ nu aud, iaŭ din plosca cu vin, care merge după mort, o gură de vin şi dă roată biserriceĭ de treĭ orĭ, apoĭ i se toarnă în urechea celuĭ surd având credinţa că se face sănătos. Ca de obiceiŭ, tot la moarte, maĭ aŭ că nu mătură casa din momentul ce moare omul şi până se îngroapă.

Ch. Ciocănel.

DIN INSULA CRETA

Cimitirul musulman din Canea

Cimitirul musulman din Canea este maĭ mare ca cimitirul creştin.

El este aşezat într'un loc admirabil. De acolo se zăreşte marea între promontoriile Rodopron şi Abrotiri, precum şi munţiĭ Spakiotiki saŭ Munţiĭ Albĭ.

Mormintele sunt împrăştiate printre verdeaţă. Se compun dintr'o lespede de zidărie. De-asupra se ridică o piatră înaltă. In piatră sunt sculptate florĭ şi arabescurĭ saŭ reliefurĭ, litere turceştĭ reproducând pasagiĭ din Coran. In locul acela, zic musulmaniĭ, morţiĭ sunt fericiţĭ. Dar eĭ suferă atât cât sunt pe pământ. E sigur de asemenea că eĭ suferă şi când li se fac funeraliĭ estravagante.

Morminte din Canea

Când moare un musulman, mama saŭ soţia luĭ aleargă în pragul uşeĭ şi strigă : ,,Alah ! Alah !"

Indată vin veciniĭ şi amiciĭ şi fiecare, spre a-şĭ exprima aceste mame saŭ văduveĭ condoleanţele sale, o ridică pe umeriĭ săĭ şi aşa ridicată, o zgudue cu atâta putere că sărmana cade leşinată. Apoĭ sosesc plângătoarele. Ele tocmesc cu văduva preţul lacrămilor lor. După ce ajung la învoială, ele încep să geamă lamentabil şi-şĭ zgârâe obrazul ca să pară că varsă lacrămĭ de sânge.

Pe coşciugul mortuluĭ se pune turbanul defunctuluĭ.

Coşciugul este purtat pe umerĭ, maĭ întâĭ de rude. Apoĭ aspiră la această cinste prieteniĭ săĭ. Şi din douăzecĭ de paşĭ în douăzecĭ, aceştia fac cu rândul, se schimbă.

Din casă se ridică oglinzile, covoarele.

In tot timpul doliuluĭ, femeile nu poartă bijuteriĭ.

Iar când servitoriĭ se duc la cimitir cu florĭ, îşĭ pun turbanul deandaoasele.

Vetor

BRAȚ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

Un casino instalat sub un umbrar des, deschis in toate părțile, dar al căruĭ acoperiș este de frunze de waïe, pe care 'șĭ reazimă căprioriĭ masivĭ de acaju, niște stâlpĭ sdravenĭ de lemn de trandafir, cu miros subtil.

Da, o instalație elementară; un simplu adăpost în potriva soareluĭ și a ploilor, dar în care se joacă un joc infernal care ar face să leșine de râs pe obișnuițiĭ celor maĭ luxoase stabilimente din cele două lumĭ.

— Aide, un cântec, Madiana, un cântec... miĭ de trăsnete!

Publicul este în nerăbdare și steaua face mereu pe surda.

Chiar pontatoriĭ încep a face gălăgie în fața grămezeĭ de aur, în fața cărților soioase, carĭ nu se maĭ răsucesc între degetele îndemânatice, în fața paharelor și a ceștelor cu băuturĭ recĭ și în care punșul spumegă.

Pe mesele de abanos, jupuite în chip ordinar, și în cenușa pipelor, mucurilor de țigărĭ, stropiturilor lipicioase ale băuturilor răspândite, stă, alăturĭ de săbiĭ și revolvere împrăștiate, miza auruluĭ.

Una pentru a apăra pe alta sau a ațâța o ceartă de bețiv sau jucător.

Sunt sacĭ de pânză groasă sau de piele, ale căror flancurĭ cocoșate se deschid, pline de piliturĭ de culoarea lutișoruluĭ.

Sunt cingătorĭ făcute de o piele de țipar electric și carĭ, înțesate cu praf galben, se lungesc, umflate, ca și cum bestia ar fi încă înăuntru.

Sunt pungĭ de tutun, umflate cu praful metalic, cutiĭ cu conserve legate cu liană, fructe lemnoase, *lecythis grandi flora*, carĭ formează vase incasabile; sunt însfârșit recipiente baroce, de unde es pepite marĭ cât alunele și se rostogolesc sub mese.

Și toate acestea sunt aur!

Da, aur sub toate formele, sub toate înfățișările, cu toate proveniențele luĭ.

Aur curat, cu reflecțiĭ lucitoare, aur stins, murdar, după evaporația mercuruluĭ; aur topit, la fel cu arama; aur adunat cu greutate, bob cu bob, cu oboseală grozavă; aur smuls chezașuluĭ de lucrătoriĭ puțin delicațĭ; aur smuls de pe un cadavru, cu prețul unuĭ asasinat...

Și tot aurul acesta se îngrămădește cu chilele, cu sutele de chile, pentru a fi jucat pe mesele casinouluĭ equatorial!

. . . .

Acum toată lumea dorește acel cântec, ca și cum demnitatea acestuĭ public împestrițat, fără șir, era în joc.

Urletele se îndoesc. Se bate în scaune, în mese și beția, ajutând pe spectatorĭ, eĭ au să spargă tot.

Deodată se aude o detunătură de revolver: Pan!

Apoĭ numaĭ decât a doua, apoĭ a treia: pan! pan!

Detunătura, fumul, șueratul gloanțelor, toate acestea provocă o clipă de groază, apoĭ o tăcere relativă.

Se întreabă:

— Ce? Un furt? O ceartă? Un omor?

Nimic din toate astea.

O mică alarmă ca să se producă liniște. Un procedeu infailibil dealtmintrelea.

O voce sonoră, bine timbrată, se ridică și domină numaĭ decât sgomotul care se stinse:

— D-ră Madiana, te-am auzit adineaurĭ și am rămas extaziat. D-ta, al căreĭ cântec este maĭ delicios decât al privighetoareĭ noastre din bătrâna Franță și maĭ divin decât acela al «aradeĭ» marilor pădurĭ arzătoare, bine-voește a mă asculta. Alătur rugăciunea cu a acelor tinerĭ carĭ te aclamă și te imploră și'țĭ spun în numele nostru al tuturor admiratorilor d-tale: D-ră Madiana, încă un cântec!

Din toate părțile privirile se îndreptă către acest bărbat, care a găsit mijlocul original de a se face auzit și al căruĭ compliment rezumă atât de bine gândirea tuturor.

Din toate colțurile se strigă:

— Bravo! Frumos grăit!

Alțiĭ, geloșĭ sau arțăgoșĭ, mormăesc:

— Dar ce l'a găsit pe ăsta? Cine este și de unde a eșit?

Nimenĭ nu'l cunoaște, și deja printre albĭ și maĭ cu seamă printre ceĭ cu capetele tunse se produse un curent nefavorabil, privindu-l chiondorâș.

Câțĭ-va carĭ au, fără îndoială, motiv să nu le placă fețe nouĭ.

Mormăelĭ și privirĭ carĭ de altfel lăsă absolut nepăsător pe acest necunoscut.

Inalt, bine făcut, îmbrăcat foarte corect, cu un costum bleu-marin, are una din acele fizionomiĭ carĭ de la prima vedere îțĭ inspiră simpatie sau aversiune—după firea omuluĭ,—dar nicĭ odată indiferență.

Ochiĭ marĭ, cenușiĭ, sincerĭ, lealĭ, liniștițĭ, cu ceva ascuțit care în orĭce moment trebue să ia foc,—iată ce te isbește la el.

O barbă frumoasă, castanie, scurtă, crețișoară încadrează armonios fața-i, pe care n'a atins-o nicĭ o anemie; o gură cu buze marĭ, zâmbitoare, pe care proeminează un nas drept, fin, și după toate astea un aer de voioșie hotărîtor, umerĭ largĭ, pieptos, mâinĭ micĭ dar robuste,—lucrurĭ carĭ fac să se zică: un băiat frumos care trebue să maĭ fie și un tovarăș sdravăn.

La sunetul glasuluĭ luĭ umbra uneĭ femeĭ elegante apare în fața perdeleĭ de plante verzĭ, constelate de florĭ strălucitoare; un fel de paravan care ar fi în acelaș timp și un buchet colosal.

Mulțimea, respectuoasă, încântată, încântată, deveni deodată atentă, scoțând în acelaș timp un murmur de admirație.

— A. Madiana!..

Apoĭ isbucniră bravurile, sgomotoase și în adevăr entusiaste. Da, este ea!

Imbrăcată ca o regină, tenul de marmoră, dințiĭ de mărgăritar, cu ochiĭ carĭ scânteiază ca diamantele negre și... 16 anĭ! O frumusețe minunată de creolă!

In acelaș timp și acel nume frumos atât de sonor și dulce chiar pe buzele acelor sălbaticĭ svânturaticĭ: Madiana!

Armonioasă numire caraibă din Martinica, de pe vremea când conchistadoriĭ descoperiră Lumea-Nouă.

Imbrăcată cu o rochie roșie, un fel de péplum antic, care o înfășoară din cap până la umerĭ, ca o corolă purpurie, ea se confundă cu orchideele uriașe, fiice iubite ale soareluĭ, care se înalță aproape de dânsa în verdeață, a căror regină pare.

Din părul eĭ ca abanosul ies niște sclipirĭ ciudate, a căror strălucire dulce și vie nu are echivalent. Sunt «licuricĭ» carĭ produc aceste sclipirĭ ce stau ascunse în coadele parfumate, pe când pe gâtul eĭ marmorean se încolăcește un mic șerpișor roșu ca para foculuĭ.

Această singură sculă a ciudateĭ și splendideĭ creaturĭ, este șearpele-mărgean, îngrozitorul «élaps», al căruĭ venin mortal nu iartă nicĭ odată.

Cu toate acestea tânăra fată pare a fi prada unuĭ rău dureros. S'ar părea că se clatină și strălucirea diamantelor din ochĭ se turbură o clipă.

Dar adunându-șĭ toată energia, isbutește a fi stăpână pentru a satisface cerințele brutale ale acestuĭ public.

Cântă singură, fără acompaniament și glasul eĭ fermecător ca cristalul vibrează prin fumul des care apasă greu mulțimea ce ascultă, cu ochiĭ turburĭ, cu inima bătând, fascinată, dominată, extaziată:

Il iubesc ca o nebună,
Il iubesc cum nu s'a maĭ iubit;

O spun în franţuzeşte
Şi o repet ca creolă.

Cântă o privighetoare; Şi dacă vocea e cel maĭ minunat generator al melodieĭ, aceea a Madianeĭ este una din cele maĭ admirabile dintre toate.

Un moment de tăcere. Un bravo isbucneşte. Apoĭ zece, o sută de auditorĭ electrizaţĭ, porniţĭ, aplaudă cu adevărată furie.

Tânăra fată, neştiutoare faţă de acest entuziasm fără margini, face un pas înapoĭ, se clatină, întinde braţele şi prin instinct caută un reazim, ca şi cum i-ar veni rău deodată.

Necunoscutul, care o soarbe din ochĭ, încetează din aplause şi strigă:

— Dar are să cadă!

Iute se repede ca s'o sprijine; ca un tigru sare peste o masă şi peste un rând de spectatorĭ. Un copilandru, de 13 sau 14 anĭ cel mult, i-a luat însă înainte cu capul şi picioarele goale, cu nasul în vânt, cu ochiĭ agerĭ, cu şorţul alb şi cu un revolver enorm la cingătoare, întinde braţele pentru a prinde pe Madiana care leşină.

Aceasta îl zăreşte şi'ĭ şopteşte la ureche cu voce stinsă:

— La mine, Mustic, la mine; mor!

Copilandrul îĭ strigă:

— Nu'ţĭ fie frică. Sunt aci!

Necunoscutul, la rândul luĭ, întinde braţele pentru a prinde fata; băeţandrul adaogă însă cu un gest de spaimă:

— Ia seama la şearpe, d-le!

— Ce? Ce şearpe?

— Mărgeanul, mărgeanul Madianeĭ.

Excitat de repezeala mişcărilor, şearpele feroce flueră, îşĭ deschide pliscul, gata a muşca şi a vărsa veninul mortal.

Necunoscutul ridică din umerĭ şi neclintit până la nebunie, cuprinde pe Madiana.

Mărgeanul fluera din nou şi se aruncă pe mână.

— A, maĭ staĭ o clipă! zice băeţandrul, căruia îĭ zisese Mustic.

Repede ca gândul apucă şearpele de coadă, apoĭ învârtindu'l ca pe o praştie, îl asvârlă la întâmplare şi zice:

— Scăpaşĭ ca prin minune; dar d-ta eştĭ fără grijă.

— Datorită ţie; mulţumesc... Am să te cinstesc.

Această scenă, lungă de scris, nu a durat maĭ mult de cincĭ sau şease minute.

Madiana care scoase un oftat lung, îşĭ pierde cunoştinţa.

— Trebue s'o punem jos. Du-te repede de adu o plapămă, adu şi apă rece.

— Nu, d-le, nimic din toate acestea; nu trebue s'o îngrijim aci.

— Dar timpul trece...

— Se poate; dar aci sunt numaĭ canaliĭ, spuma ocnelor. S'o ducem la ea, căcĭ nu e departe.

— Repede, repede!

In timpul acesteĭ convorbirĭ curioşiĭ alergaseră:

— Ce? O sincopă? Nu e gravă? Atât maĭ bine! Haĭ să ne întoarcem la băutură şi la joc.

Necunoscutul ridicase pe braţe bolnava; şi cum nu atârna maĭ mult ca un copil mic, o porni repede, urmat de Mastic.

Băeţandrul îşĭ scosese revolverul şi începu a întreba pe necunoscut:

— Dar d-ta cine eştĭ?

— Un prieten.

— Deja? Dar eu nu te cunosc.

—Inţeleg şi îţĭ scuzez neîncrederea ta. Când zic însă că sunt un prieten, asta însemnează că sunt gata a da toate îngrijirile acesteĭ copile, lovită aşa deodată de un rău neînţeles. Aceasta maĭ însemnează încă, că eu nu am nimic comun cu oare-carĭ personagiĭ suspecte, obişnuiţiĭ acestuĭ loc de plăcerĭ, în care tu eştĭ amploiat.

— Da, d-le, spăl vasele, chelner, boy, cum zic englezii, aceea ce pentru mine înseamnă: «bun» la toate! Eĭ, dar când eştĭ cinstit, orĭ-ce slujbă e bună. Trebue sa trăeştĭ, aşteptând de altceva maĭ bun.

— Bravo ţie!

— Dar, nu auzĭ? Mi se pare că suntem urmăriţĭ.

— Aşa îmĭ pare şi mie.

— Nu te-aĭ înşelat. Ne urmăreşte.

— Iţĭ este cumva teamă pentru Madiana?

— Da, pentru Madiana. Şi mă tem grozav. Maĭ întâĭ acest leşin deodată, ea care este aşa de sănătoasă, nu e firesc. I-o fi dat ceva!

— O crimă?

— Mă tem grozav!

— Dar ce te face să presupuĭ asta?

— Intr'un local ca acela trebue să te temĭ de orĭ-ce. Madiana reprezintă o avere colosală. Este şi o legendă despre familia eĭ, care ar cunoaşte o mina de aur fabuloasă. Inţelegĭ?

— Fireşte, se vorbeşte de legendă şi pândeşte averea, de când frigurile auruluĭ a apucat pe toată lumea pe aicĭ.

— Aşa că?

— Am văzut învârtindu-se pe lângă Madiana oamenĭ de ceĭ cu sacĭ şi frânghie, scăpaţĭ din puşcărie şi din ocne, capabilĭ de orĭ-ce.

Cum de mine nu se sfiesc, am putut prinde în sbor câte-va cuvinte, carĭ te îngheaţă.

— Iubeştĭ mult pe Madiana?

— Ea mĭ-a scăpat viaţa. Aşĭ muri fericit de 'ĭ-aş putea înlătura vre-o supărare saŭ vre-o durere. Dar d-ta?

— Acum o văd pentru a treia oară, abia de câte-va zile, am sosit. Dar pe mine mă atrage întotdeauna pericolul; este maĭ tare ca mine, nu îmĭ este cu putinţă a vedea pe cine-va în pericol, fără a nu-mĭ pune pielea în joc ca să-l scap. De alt-fel nu mă tem de nimic, adăogă el, puţin fanfaron, sunt deprins cu asta...

— Isbândă, dar... şi apoĭ destulă vorbă; iată-ne ajunşĭ!

Necunoscutul, tot cu preţioasa greutate, călăuzit de Mustic, se găsiră în faţa unuĭ mare bordeiŭ de scândurĭ, care înfăţişa un monument... «summum» al luxuluĭ architectural.

Mustic deschide o uşe şi zice:

— Intră... este un pat... un adevărat pat în fund de tot... Datorită insectelor carĭ lucesc în părul Madianeĭ, veĭ vedea destul de... Nu avu timp să sfârşească fraza; un fluerat ascuţit răsună la câţĭ-va paşĭ.

O ceată de oamenĭ aleargă fără sgomot şi se aruncă asupra copiluluĭ şi necunoscutuluĭ.

Nicĭ un ţipăt. In întunerec însă lucesc luminĭ de oţel. Săbiĭ, formează un cerc ameninţător, de nepătruns, şi fac să se audă în noapte un zgomot impresionabil.

Mustic şi tovarăşul luĭ, aŭ să fie neapărat masacraţĭ, înainte de a putea fi în stare să se apere.

Momentul este tragic, şi pericolul teribil.

Nu e nicĭ o ascunzătoare posibilă.

Cu toate astea, atât copilandrul cât şi necunoscutul nu şĭ pierd curagiul şi sângele rece.

Maĭ întâĭ, trebue cel puţin pentru un moment să pue pe sărmana Madiana la loc sigur, apoĭ odată cu mâinele libere, să se lupte cât vor putea.

Necunoscutul strigă:

— Tu eştĭ cuminte Mustic. Staĭ bine aci, dragul meŭ. Este pentru Madiana.

Şi ţinând pe braţe fata tot leşinată, dispare cu ea în bordeiul care este întunecos.

— Da d-le... Până la moarte.

Apoĭ aşezându-se în prag, în faţa grupuluĭ, şi ţintind revolverul, strigă din toate puterile:

— Opriţi-vă! Aci nu se intră! Cel dintâĭ care mişcă este un om mort.

— Dar ce ascultaţĭ de mucosul acesta! Inainte! Aideţĭ!

Cuvântul «mucos» înfurie aşa tare pe Mustic, care răspunde trăgând:

— Un mucos care nu are nevoe de un om!

Paf! Unul din eĭ cade înjurând:

— Miĭ de trăsnete! Mĭ-am făcut de cap!

In timpul acesta necunoscutul înaintează cu băgare de seamă prin bordeiŭ. Licuriciĭ abia luminează întunerecul, când de-odată se aude zgo-

motul revolverului de afară, care 'l face să tresară.

— In sfârșit, iată patul! Repede depune sarcina pe pat și aleargă strigând:

— Staĭ, că viŭ și eŭ!

Mustic, maĭ descarcă un glonte, pentru a doua oară, în momentul când o mulțime de oamenĭ năvălesc asupra luĭ.

Fără nicĭ o vorbă, fără o plângere, bietul copil se simte prăpădit, zdrobit.

La lumina detunătureĭ, necunoscutul își vede prietenul rostogolindu-se, așa mititel cum era, printre picioare, și călcat de cisme...

— O! bietul copil!

In zadar caută la brâŭ revolverul, căcĭ 'șĭ amintește că l'a uitat in cazino; atuncĭ fără a maĭ cugeta, se aruncă cu tot corpul asupra bandiților carĭ călcând pe bietul Mustic în picioare, se reped in spre ușe.

A! Ce viteaz atlet!

Lucru de necrezut! Iată că la vederea luĭ, horda se dă înapoĭ, se desface și se deschide ca pentru trecerea unuĭ cal în galop.

Și o luptă pe tăcute, se începe între acest om singur și bandă.

Nicĭ o chemare! nicĭ un strigăt! Nicĭ chiar o plângere!

— Mustic, dragul meu Mustic, eștĭ aci? Mă auzĭ?

Copilul nu răspunde și această tăcere dureroasă înfurie și maĭ mult pe omul nostru, care zice:

— A, bandiților! Vaĭ de voĭ, dacă l'ațĭ omorât!

In acest timp, și aproape fără sforțare, el atrage înspre el pe omul căruia iĭ fracturase brațul, cu o întorsătură de mână; apoĭ, apucându-l bine, începe a lovi cu acel corp în dreapta și în stânga, slujindu-se de el ca de o armă.

Deodată simți că cu corpul ce ținea în mână lovește in altul; acesta, prin lovire, se mișcă, se ridică și strigă cu o voce ascuțită:

— A!

— Mustic? Trăeștĭ, copilul meu?

Curagiosul copil, care fusese tăvălit în picioare, acum este deștept și începe a da și el în dreapta și în stânga.

Mustica provoacă sosirea ajutoarelor începând a fluera.

Imediat i se răspunde, nu departe, în spatele cârciumilor nevăzute.

— Venim, Mustic, venim!

— D-le, nu'țĭ maĭ fie teamă! Iată vine Fichalo, camaradul meu, un curagios fără seamăn și el.

— Iată-mă's chiar eu, Fichalo! Te-am auzit, Mustic, și alergaĭ. Dar nu văd pe nimenĭ. De ce m'aĭ chemat?

— Adevărat! Uite că au fugit toțĭ! zise Mustic.

(Va urma).

SOSIREA DRAGONULUI

In toțĭ aniĭ, primăvara, chineziĭ celebrează sosirea dragonuluĭ. Acest animal fantastic, trăind în sânul mărilor și al norilor, e emblema ploaeĭ și prezice abondența care resultă din recoltele frumoase.

Dragonul nu e preumblat de cât în ocaziunile marĭ, la sărbătorile „*capuluĭ*", pentru ca anul noŭ să fie fericit, saŭ spre a goni epidemiile de ciumă și holeră. Acela a căruĭ sosire se sărbătorea la Saigon, anul acesta, era noŭ de tot și era trimis de Fiul Ceruluĭ. Era un șarpe de mătase verde, având lungimea de o sută metri și care avea pe el oglinzi mici încadrate în catifea neagră, imitând solzii. Capul monstruluĭ, un cartonaj colosal multicolor, strălucind de poleielĭ, avea un cub de treĭ metri; fălcile eraŭ articulate, pe gură scotea flăcărĭ și fum. In interiorul șearpeluĭ eraŭ ascunșĭ chinezĭ carĭ făceaŭ ca monstrul să miște ochiĭ, făcuțĭ din două globurĭ de cristal, având o lampă înăuntru. O sută alțĭ chinezĭ, îmbrăcațĭ în întregime în mătase cenușie, susțineaŭ corpul animaluluĭ, și

cum nu se zărea de cât picioarele lor, dragonul, văzut la distanță, părea un glob enorm aurit, susținut de o mulțime de picioare.

E greŭ să-şi facă cine-va idee de curiosul cortegiŭ care îl urma. Chinezii bogaţi din Saigon şi din Solon, toate congregaţiile cotizaseră spre a acoperi cheltuelile necesitate. Un prieten al meŭ, chinez de origină, îmĭ spunea că cele treĭ zile de procesiune, cumpărarea costumelor şi împodobirile treceaŭ suma de 200 miĭ leĭ; dragonul singur costa 50.000 leĭ.

Cortegiul se întindea în două şirurĭ pe o parte şi pe alta a dragonuluĭ. Nicĭ odată gustul asiatic n'a reuşit maĭ bine într'o astfel de manifestaţie artistică, n'a dat o probă maĭ bună de combinarea culorilor în cea maĭ perfectă armonie. Eraŭ cel puţin 200 de grupurĭ alegorice de o bogăţie nespusă, reprezentând scene împrumutate legendelor şi poesilor celebre.

Un grup reprezenta pe un poet faimos scriind poemele sale pe marginea unuĭ lac mic, sub un arbore înflorit. Cu o mână scria versurile şi cu cealaltă invoca musa care alerga spre dânsul urmărind un păun.

Maĭ departe eraŭ douĭ războinicĭ, care se luptaŭ pentru o cochetă, aceasta privea de sus la eĭ surâzându-le ; două zâne dansaŭ în aer şi păreaŭ că evită favoriţilor lor lovitura mortală.

Un alt grup se compunea din fumătorĭ de opium, vizitaţĭ în vis de viziunĭ plăcute. Acestea pluteaŭ în aer susţinute de nişte gazurĭ de mătase bleu, foarte subţirĭ, aşa că m'am întrebat multă vreme cum aceste figurante puteaŭ să se susţină în spaţiŭ.

Eroiĭ şi zânele eraŭ representaţĭ prin copiĭ de 4—5 anĭ, splendid îmbrăcaţĭ şi grimaţĭ. Nimic nu egala bucuria şi orgoliul acestor micuţĭ. Nicĭ unul, timp de treĭ zile ale procesiuneĭ, nu avu un moment de slăbiciune : eĭ stătură dela 7 dimineaţa până la 5 după prânz, în soare. Li se dădea să mănânce şi să bea ; favorizaţiĭ eraŭ umbriţĭ de soare de un servitor saŭ de o rudă care le ţinea umbrela.

Uniĭ eraŭ călărĭ : aceştia figuraŭ savanţĭ, războinicĭ, cavalerĭ, mandarinĭ civilĭ şi militarĭ. Eraŭ încântătorĭ cu costumele lor strălucitoare.

Maĭ mult de două miĭ de chinezĭ în costume de gală, în bluze lungĭ de crèpe de Chine, urmaŭ grupurile de figuranţĭ. Fiecare cartier, fiecare congregaţie purta o culoare diferită.

In faţa magazinelor şi locuinţelor ocupate de „*Cereşti*“ capele micĭ, din care exalaŭ miasme parfumate de lumânărĭ, florĭ şi fructe oferite bunelor geniĭ.

Ca să completez această orgie de culorĭ, strălucire şi reflecte, un soare arzător, în cer limpede, natura înverzită şi înflorită formaŭ un cadru încântător acestuĭ spectacol frumos şi nemaĭ văzut.

Ilustraţiile ce publicăm maĭ sus reprezintă diferite grupurĭ algerice carĭ preced sosirea Dragonuluĭ.

MOARTEA UNUI „DESPERADO“

Bill şi Will Paddington

— Damy old boy ? (Ce maĭ veste ?).

Cu aceste vorbe fu întâmpinat bătrânul Cowboy la intrarea în cârciumă de ceĭ câţĭ-va sheepmenĭ *) carĭ îşĭ beau liniştiţĭ grogul în jurul uneĭ mese marĭ.

După faţa-ĭ îngrijată, camaraziĭ văzură imediat că nu e aducătorul unor veştĭ bune.

— Ce să fie ? Câinele acela de Corny faţă lată a răcit **) pe treĭ cowboy, între carĭ şi pe ajutorul tău. Celalt e niţel rănit. Ţie îţĭ lipsesc treĭ animale. Şi ţie, Bill şi Romey, şi la toţĭ însfârşit vă lipseşte câte ceva.

Nepotul meu Jim e rănit grav. D'aia sunt necăjit.

Şi aveau dreptate bieţiĭ oamenĭ. Corny îĭ aduseseră la disperare. Trăiau liniştiţĭ, văzându-şĭ cowboy-ul de boiĭ săĭ şi sheapman-ul de oile luĭ ; nu-ĭ vorbă, maĭ erau înainte prin ţinut «desperados», dar faţă de văjnicia celor carĭ îşĭ apăraŭ avutul, făcu să dispară repede.

Insă cu ultimul nu maĭ era ca înainte. Apăruse pe neaşteptate în ţinut, în capul uneĭ cete de ticăloşĭ. Purta mereu mască, aşa că chiar compliciĭ săĭ nu'l cunoşteau la faţă.

. . . .

Toţĭ se ridicară repede ; fără să spună o vorbă, puseră puşca pe umăr, eşiră afară, încălecară şi apoĭ plecară în galop. Nu ajunseră decât spre a li se afirma veracitatea veşteĭ.

O furie teribilă cuprinse pe toţĭ aceştĭ oamenĭ atleticĭ, învăţaţĭ cu câmpia şi totdeauna în pericol de a fi surprinşĭ de indienĭ şi fiare ; totuşĭ neputincioşĭ înaintea unuĭ duşman care îĭ ataca în mod laş.

Impreună deci jurară să n'aibă linişte şi odihnă până când nu vor pune mâna pe teribilul «desperado».

Plecară maĭ întâĭ Bill şi Romey şi ceĭ douĭ fraţĭ Sanders, carĭ suferiseră maĭ mult de pe urma luĭ Corny mascatul.

Expediţia lor nu ajunse însă la nicĭ un capăt, aşa că după două săptămânĭ de rătăcire prin câmpiĭ până la Blue-Mountains, se întórseră tot aşa după cum plecaseră.

In lipsa lor banditul atacase fermele fraţilor Sanders şi graţie numaĭ faptuluĭ că maĭ multĭ cowboys fură atraşĭ de sgomot, determină retragerea banditilor.

Totuşĭ în cele din urmă, când se întorceau de la vânătoare, observară o mişcare în tufiş. Bill ridică puşca repede şi trase. Un strigăt, o cădere şi apoĭ nimic.

*) Păstor de oĭ.

**) A omorât.

Bill rămase loculuĭ.

Ceilalţĭ se repeziră înt'acolo.

Un corp era întins ; mâna îĭ era pusă pe piept, de unde curgea sânge. Faţa îĭ era mascată. Toţĭ strigară :

— E Corny cu masca !

Şi erau veselĭ.

Unul din fraţiĭ Sanders s'apropie de faţa împuşcatuluĭ şi încercă să'ĭ desfacă masca.

In ăst timp Bill s'apropiase.

Rănitul făcu o mişcare şi căzu îndărăt.

— Cine e ? întrebă Bill.

In acelaş moment însă Sanders scoase masca rănituluĭ.

— E Will, fratele meu, plecat la Chicago acum treĭ lunĭ !..

Şi ca urmărit de furiĭ — pe când ceilalţĭ îl priveau încremeniţĭ, prinşĭ de spaimă,—dote biciŭ caluluĭ şi dispăru în pădure.

D'atuncĭ Bill Paddington, cowboy-ul, n'a maĭ fost văzut prin ţară.

Trad. de **Klar**.

DE PRIN LUME

SUEDIA. — *Căprioara albă.* — De câţi-va anĭ s'a remarcat în valea Weinstamen din Suedia, o căprioară albă. Spre a se evita uciderea acestui rar animal, Statul suedian a trimis o circulară în toate unghiurile ţăreĭ recomandând vânătorilor carĭ vor întâlni sus numita căprioară, s'o prindă, dacă e posibil, fără a o răni. Căprioara a fost prinsă şi astăzĭ e împăiată şi expusă la muzeul din capitala Suedieĭ.

BELGIA. — *Agenţiĭ poliţieneşti şoferĭ.* — Parisul nu are încă aşa ceva... trebue să mergem la Gand (Belgia), spre a vedea poliţişti şoferĭ. Zilnic circulă automobile de poliţiştĭ. Se văd agenţi aviatorĭ.

RUSIA. — *O cursă curioasă* a avut loc zilele trecute între douĭ ţăranĭ polonezĭ şi un tren de persoane care mergea între Ostrolenko şi Malkine. Ceĭ doĭ ţăranĭ ajunseră în gara Ostrolenko tocmaĭ în momentul când trenul se puse în mişcare.

Trebuind să ajungă negreşit în acea zi într'o staţie depărtată, nu reflectară mult ci încălecând pe douĭ caĭ iuţi se îndreptară către saţia cea maĭ apropiată în galopul cailor.

Parcurseră disanţa de 85 kilometri în două ore, ajungând în staţia următoare (Malkine), tocmaĭ în timpul când ghişeurlle se deschiseră. Trebuiră însă să aştepte 10 minute până să vie trenul !

Este dificil de spus cine merită admiraţia : iuţimea căilor, întreprinderea ţăranilor saŭ încetineala cu care mersese trenul !

ARGENTINA. — *Cea maĭ lungă linie de tramvaĭ din lume.* — America este continentul operilor gigantice; numaĭ aci se văd casele cele maĭ înalte, cele maĭ marĭ trusturĭ şi ceĭ maĭ „considerabilĭ“ miliardarĭ.

Afară de acestea se maĭ găseşte acolo o linie de tramvaĭ de 84 chilometri. Dar acest tramvaĭ nu e nicĭ electric, nicĭ cu vaporĭ; el e tras de caĭ.

Linia nu e în patria luĭ Roosevelt; ea este în Argentina şi duce de la Buenos-Aires la san Martin, port însemnat pe Uraguaĭ.

Graţie pampasuluĭ, caiĭ pot suporta căldura. Iuţeala e de 12 ore când merg *expres* şi dublu când merg *omnibus*.

INDIA ENGLEZA. — *Elefantul salvator.* — Elefentul domestic e în India un adevărat bine-făcător al locuitorilor de acolo. Un hinduş bogat vrea să călătorească ? N'are decât să pue pe el casa şi merge ca şi cu aeroplanul. Vrea să exploateze o pădure ? Elefantul cară lemnele la târg. Vrea să-l ţie lângă el ? Şi în împrejurara asta animalul e credincios.

Păzeşte pe copiiĭ stăpânuluĭ săŭ ca o adevărată mamă.

Toate acestea aŭ fost cunoscute până acum. Dar elefantul salvator a fost mult timp necunoscut.

Iată un caz extraordinar :

Nişte pelerinĭ hinduşĭ, ducându-se să se scalde în Gange, după obiceiurile lor, fură luaţi de un curent şi asvârliţĭ la larg. Elefantul înţelegând pericolul, rupse cu trompa sa un trunchiŭ mare şi îl rezemă pe el. Pelerinii se urcară pe spatele elefantuluĭ ca pe o scară şi îşĭ răscumpărară astfel viaţa.

CANADA. — *Arborele cel maĭ bătrân.* — Satul Reishville posedă un mare arbore ce are etatea de 1200 anĭ.

Vara, acest respectabil arbore poate să umbrească cu coroana sa peste 200 persoane ! Trunchiul măsoară 12 metri în circomferinţă; în decursul timpuluĭ el fu scobit şi azĭ 12 persoane se pot adăposti în cavitatea trunchiuluĭ.

„Saskatchevan club“ a luat în întreprindere lucrările pentru conservarea acesteĭ rarităţĭ.

G. Rosin.

CONAN DOYLE

O NOAPTE LA NIHILIŞTI

— Robinson, te chiamă patronul.

— La dracu, cu chematul luĭ, gândiĭ eŭ, căcĭ Mr. Dickson care reprezenta casa Bailey & Co., negocianţĭ de grâne, era cam certăreţ din felul săŭ, după cum auzisem dela colegiĭ meĭ.

— Ce o fi vrând ? întrebaĭ eŭ pe funcţionarul, colegul meŭ din biroŭ. Oare s'a descoperit pozna făcută luĭ Nicolaieff, saŭ ce dracu e ?

— Nu ştiŭ, zise Gregory. Babalâcul pare destul de vesel.

Trebue să fie vreo afacere bună, probabil ; totuşĭ fă-te ca un copilaş dacă te-o întreba de aia.

Luând un aier de inocenţă persecutată spre a putea fi gata la orice eventualitate, mă îndreptaĭ spre „cuşca leuluĭ.

Mr. Dickson stetea în picoare, dinaintea sobeĭ, în atitudinea clasică a Englezuluĭ pur sang şi-mĭ făcu semn să mă aşez înainte-ĭ.

— Mr. Robinson, îmĭ zise el, am mare încredere în discreţia şi bunul simţ al d-tale. Cu toate că eştĭ tânăr, cred însă că aĭ un caracter solid.

Mă înclinaĭ.

— Cred că vorbeştĭ bine ruseşte.

Mă înclinaĭ din noŭ.

— Atuncĭ, urmă el, doresc să te însărcinez cu o misiune, şi dacă o veĭ duce la bun sfârşit, poţĭ compta la sigur, că veĭ fi avansat.

Nu aşĭ însărcina pe un subaltern, dacă datoria mea nu m'ar fi ţinut legat la postul meŭ în momentul acesta.

— Puteţĭ fi sigur că voĭ face pe cât maĭ bine posibil, răspunseĭ.

— Bine, d-le, foarte bine.

Iată în câteva cuvinte despre ce e vorba. Acum, de curând, s'a inaugurat linia ferată dela Soltef, care pătrunde cu o sutime de mile în interor. Doresc să iaŭ înaintea celorlalte case din Odessa spre a-mĭ asigura cumpărarea produselor din ţinutul acela, căcĭ cred că le vom putea avea cu un preţ foarte mic.

Veĭ lua drumul de fer până la Soltef şi acolo veĭ avea o întrevedere cu un domn, Dimmitroff, care este cel maĭ mare proprietar funciar din acel oraş. Tratează cu dânsul în cele maĭ bune condiţiunĭ posibile. Domnul Dimmitroff şi eŭ dorim ca lucrul să se facă cu cât maĭ puţin sgomot şi cât maĭ secret s'ar putea.

Trebue să se facă lucrurile în aşa fel, în cât să nu se ştie nimic până când totul nu e sfârşit.

Voesc aceasta în interesul caseĭ şi Domnul Dimmitroff împărtăşeşte acest fel de a vedea al meŭ, din cauza prejudiţiilor ce le întreţin ţăranii săĭ contra exportăreĭ grâuluĭ. Veĭ găsi pe cineva, care te va aştepta la capătul călătorieĭ d-tale.

Veĭ pleca chiar astă-seară.

Cassa va pune la dispoziţia d-tale suma necesară pentru cheltuelĭ. Bunăseară, domnule Robinson, sper că veĭ răuşĭ să justificĭ buna opiniune ce am de capacitatea d-tale.

— Gregory, ziseĭ eŭ, după ce mă întorseĭ în biroŭ, dansând, plec în misiune secretă ; o afacere de maĭ multe miĭ de livre.

Imprumută-mi, te rog, geanta ta de voiaj. A mea este prea mare, şi spune-i lui Ivan s'o pregătească. Un milionar rus m'aşteaptă la capătul călătoriei mele. Nu sufla buche de toate astea celor dela Simpkin ; de nu ne dă p'amândoi afară. Nici o vorbă, nu-i aşa?

Eram atât de încântat să mă găsesc într'un rol însemnat, că toată ziua îmi dădui un aer de trădător de melodramă, punând în toate trăsăturile figurei mele o expresiune de responsabilitate şi grijă grozavă.

II

Plecarea. — Printre necunoscuţi

Şi când, spre seară, eşii spre a mă duce la gară, un observator nepărtinitor ar fi descoperit, după manierele mele, că înainte de a pleca, golisem cassa de bani în mica geantă ce mi-o împrumutase Gregory.

Insă ce imrudenţă din parte-i, — asta fie zis în treacăt — să lase aceste etichete engleze lipite în diferite locuri!

Puteam spera că aceste ,,Londra", aceste ,,Birmingham" vor trece neobservate, saŭ cel puţin, nici unul din concurenţii noştri în comerciul de grâne, nu va afla identitatea mea şi felul misiunei mele.

După ce plătii rublele necesare luând biletul, mă trântii în colţul unui confortabil compartiment de tren şi mă pusei să visez la norocul meŭ extraordinar.

Dickson îmbătrânise şi dacă reuşeam să scot cu succes la capăt afacerea asta, puteam merge departe. Visam că devenisem asociatul casei. Mi se părea că nişte roate sgomotoase huruiaŭ vorbele : ,,Bailey, Robinson & Co." într'un refren monoton care deveni puţin câte puţin un bâzâit şi sfârşi în sfârşit în somnul ce mă prinsese.

Dacă aşi fi ştiut ce păţanie mă aşteaptă la capătul călătoriei mele, somnul acesta n'ar fi fost atât de liniştit.

Mă deşteptai cu senzaţiunea neplăcută că eram obiectul unei supravegherî atentive şi nu mă înşelai.

Un om înalt, cu figura întunecată, se instalase pe un scaun în faţa mea şi ochii săi negri, sinistrii, păreaŭ că văd prin mine, mai departe ca mine, ca şi cum ar fi voi să citească până în fundul sufletului meŭ. Apoi, îl văzui aruncând o privire asupra gentei mele.

— Dumnezeule! îmi zisei eŭ, acesta trebue să fie agentul lui Sipkins. Ce dobitocie din partea lui Gregory, să lase etichetele acelea pe geantă.

Inchiseï ochii un moment, apoi deschizându-i, întâlnii din noŭ privirea fixă a necunoscutului.

— Din Englitera, după cum văd? zise el în ruseşte, lăsând să i se vază un rând de dinţi albi într'un rictus care avea intenţiunea să fie un surâs amabil.

— Da, zisei eŭ, încercând să am o faţă indiferentă, fiind însă în mine foarte întristat de eşecul meŭ.

— D-v. călătoriţi de plăcere? zise el.

— Da, răspunsei eŭ în grabă, de plăcere, nu pentru altceva.

— Natural, nu pentru altceva, zise el cu un uşor accent de ironie. Englezii călătoresc totdeauna de plăcere, nu-i aşa? Oh! desigur, nu pentru altceva.

Purtarea lui era misterioasă, saŭ cel puţin cam aşa. Ea nu se putea explica de cât în două feluri, numai: saŭ că era un nebun, saŭ mai bine, era agentul unei case care îi încredinţase o misiune identică cu a mea, şi ţinea să-mi arate că mă înţelegea.

Aceste două ipoteze eraŭ la fel de neplăcute. Aşa că simţii o uşurare, când trenul se opri la baraca improvizată care ţine loc până la clădirea gărei din Soltef, — Soltef pe care eram să văd dacă voi reuşi să-l unesc cu comerţul din marile ţări mondiale.

M'aşteptam la sigur să văd un arc de triumf pregătit, când pusei piciorul pe peronul de scânduri. Trebuia unul care să mă primească la capătul călătoriei mele, după cum îmi spusese d. Dickson.

Căutai prin mulţime şi nu văzui de loc pe d. Dimmitroff.

Deodată, un om cu ţinuta neglijată, cu barba încâlcită trecu repede pe lângă mine şi-şi aruncă ochii mai întâi asupra mea, şi apoi pe blestemata mea geantă, care fu cauza tuturor necazurilor mele.

El dispăru în mulţime, însă un moment apoi, reveni lângă mine, ca un cerşetor şi reuşi să-mi zică încet de tot:

— Urmează-mă, însă la distanţă.

Apoi eşi repede din gară şi coborâ strada cu paşi mari.

Iată misterul, misterul răzbunător!

Mă luai după dânsul, cu geanta în mână, şi la colţul strazei găsii o droşcă proastă, care m'aştepta.

III

O privire stanie. — Incurcătura. —

Amicul meŭ, bărbosul, deschise uşiţa droşcei şi intrai.

— Domnul Dimmi.... eram să zic.

— Sst! îmi strigă el, nu numi pe nimeni, pe nimeni! Chiar zidurile aŭ urechi. Vei şti totul în noaptea asta.

Şi după ce mă asigură, închise portiera.

Luând hăţurile, conduse cu o iuţeală mare — atât de mare în cât văzui pe tovarăşul meŭ din tren urmărindu-ne mirat din ochi, până când pierirăm din vederea-i.

Şi clătinat de această mizerabilă trăsură fără arcuri, mă gândeam la toate.

Se zice că în Rusia nobilii sunt nişte tirani, îmi zisei eŭ, însă mi se pare că nimic nu e adevărat. Iată d. ex. sărmanul Dimmitroff acesta care crede, desigur, că vechii săi servi se vor revolta şi-l vor masacra, dacă va ridica preţul grâului din district, saŭ dacă-l exportează în altă parte. S'ar putea închipui la câte a trebuit el să recurgă până când să reuşească să vândă ceea ce posdă. Un proprietar irlandez n'ar fi mai nenorocit. E monstruos. Ah! nu, prea are aerul că locueşte într'un cartier aristocratic.

Cam în felul acesta monologam, şi priveam străzile strâmte şi murdare precum şi Moscoviţii buhavi ce întâlneam pe drum.

Aşi fi dat mult să fi avut cu mine pe Gregory saŭ pe ori care altul, căci iată o prăvălioară care seamănă cu o cursă de oameni. Br!!

Pe Jupiter! acolo se opreşte!

Ajunserăm după toate aparenţele la destinaţie, căci droşca se opri şi capul bărbos al conducătorului meŭ se arătă la portieră.

— E aici, prea onorate stăpân, îmi zise el ajutându-mă să mă cobor.

— Oare domnul Dimmit..... începui eŭ.

Dar el mă întrerupse din noŭ.

— Cereţi ori ce doriţi, zise el încet însă nu pronunţaţi nume.

D-v. sunteţi obicinuiţi să trăiţi într'o ţară liberă. Fiţi prudent!

Şi el mă conduse printr'un coridor cimentat, apoi îmi arătă să sui o scară care dădea într'o odaie.

— Şedeţi puţin în camera aceasta, vă voi aduce prânzul.

Zise şi mă lăsă cu gândurile mele.

— Ei bine! îmi zisei eŭ, ori care ar fi aparenţa casei d-lui Dimmitroff, cu siguranţă că servitorii săi sunt bine dresaţi...

Venerat stăpân! Cum ar fi zis d-lui Dickson în persoană, dacă se arătase atât de politicos faţă de funcţionarul săŭ? Cred că n'ar fi potrivit să fumez în cămăruţa aceasta; totuşi o pipă bună n'ar strica. Odăiţa seamănă cu o celulă.

Intr'adevăr odaia seamănă complet cu o celulă.

Uşa era de fer, de o grosime enormă. Fereastra unică, era prevăzută cu vergi mari şi groase de fer. Odaia era parchetată, însă duşumeaua dădea un sunet cavernos, puţin asigurător, când umblai. Ca şi zidurile, duşumeaua fusese spoită cu cafea saŭ cu un alt lichid de culoare închisă.

Toate astea, nu aveaŭ aerul unui loc de tratat o afacere.

D'abia sfârşisem cu examinarea, când auzii nişte paşi cari s'apropiaŭ în coridor.

Uşa fu deschisă de prietenul care conducea droşca. El anunţă că masa e pusă, şi după ce se ploconi de vre-o duzină de ori înaintea mea, scuzându-se că mă lăsase în ceea ce el nu-

mea ,,sală de expulzare", mă readuse în coridor, şi-mi spuse să intru într'o cameră mare, magnific mobilată.

In mijloc, o masă, cu două tacâmuri, şi aproape de foc, în picioare, un om care nu părea de loc maĭ în vârstă de cât mine.

El se întoarse şi înaintă, mărturisindu-mĭ cel maĭ profund respect.

— Atât de tânăr, şi deja atât de onorat! strigă el.

Apoĭ părând că se reţine, relua:

— Vă rog luaţĭ loc la masă.

- Trebue să fiţĭ foarte obosit după acest lung şi penibil voiaj. Vom prânzi numaĭ noĭ singurĭ; ceĭ-l'alţĭ vor veni pe urmă.

— Domnul Dimmitroff, dacă nu mă înşel? ziseĭ eŭ:

— Nu, domnule, îmĭ zise el. D-v. mă luaţĭ, fără îndoială, drept alt-cineva. Eŭ mă numesc Petrockin.

Insă acuma să nu maĭ vorbim de loc despre afacerĭ până la ora când consiliul se va aduna.

Gustaţĭ din sosul acesta, cred că-l veţĭ găsi excelent.

Cine era Petrockin? cine eraŭ ceilalţĭ? Nu-mĭ puteam închipui. Poate intendenţiĭ pământurilor luĭ Dimmitroff, cu toate că numele acesta nu părea cunoscut interlocutoruluĭ meŭ.

De oarece el avea aerul că nu cunoaşte nicĭ o chestiune comercială, mă acomodaĭ după gusul săŭ şi discutarăm despre viaţa socială în Englitera, subiect asupra căruia el arătă o mare competinţă şi pătrundere.

Intre altele, observaţiunile sale asupra luĭ Malthus şi legile populaţieĭ eraŭ de o justeţe remarcabilă, cu toate că aveaŭ un oarecare gust de radicalism.

— Apropo, observă el, pe când ne fumam ţigările, după dessert, noĭ nu v'am fi recunoscut nicĭ odată fără etichetele englezeştĭ, carĭ se găseaŭ pe bagajul d-v.

Este foarte curios cum le-a observat Alexis. Nu primiserăm nicĭ un semnalament al d-v. şi la drept vorbind, ne aşteptam să vedem venind un om maĭ în vârstă. D-v. sunteţĭ destul de tânăr, şi mă mir că vi s'a încredinţat o astfel de misiune.

— Patronul meŭ are încredere în mine, răspunseĭ eŭ, şi în comerciul nostru am învăţat că tinereţea şi abilitatea nu sunt lucrurĭ carĭ să împedice.....

— Observaţia d-v. este adevărată, domnule, replică noul meŭ amic, însă sunt surprins că vă aud numind glorioasa noastră asociaţie ,,un comerţ". Este într'adevăr un cuvânt destul de trivial spre a desemna un grup de oamenĭ reuniţĭ spre a da lumeĭ ceva frumos şi înălţător.

Fraternitatea spirituală, — ar fi un termen maĭ convenabil.

— Pe Jupiter! gândiĭ eŭ — cât de fermecat ar fi patronul să-l auză. Orĭ cum ar fi, cred ca şi dânsul trebue să cunoască afacerea.

— Acuma, domnule, zise d. Petrockin, ceasul arată ora 8 şi consiliul trebue să fie deja în şedinţă.

Să ne urcăm împreună; eŭ vă voĭ prezenta.

Urmându-l, mă gândeam la mijlocul de a-mĭ îndeplini mandatul cât maĭ bine şi de a-mĭ asigura condiţiunile cele maĭ avantagioase.

IV

Sala de şedinţă. — Un condamnat

Insoţitorul meŭ îmĭ deschise uşa şi mă găsiĭ într'o cameră şi maĭ mare şi maĭ luxos mobilată, de cât cea în care luasem masa.

O masă lungă acoperită cu serj verde şi încărcată de hârtiĭ era în mijlocul odaeĭ.

In jurul eĭ şedeaŭ vre-o paisprezece oamenĭ, discutând cu aer preocupat.

La intrarea noastră, adunarea se ridică şi se înclină.

Nu mă putuĭ împedica de a remarca că însoţitorul meu trecu neobservat pe când toţĭ ochiĭ eraŭ îndreptaţĭ spre mine, cu o stranie expresiune, unde era totdeodată şi surpriză şi respect.

Un om aşezat la căpătul meseĭ şi remarcabil prin excesiva-ĭ gălbeneala de pe faţă, ce contrasta cu barba şi mustaţa de un negru albătrui, îmi făcu semn cu mâna să mă aşez lânga dânsul şi mă aşezaĭ.

— Domnilor, prezentările sunt inutile, zise Petrockin, Gustav Berger, agentul englez, ne onorează cu prezenţa d-sale. E tânăr, nu-ĭ aşa Alexis? zise el adresându-se vecinuluĭ meu cu faţa galbenă, şi totuşĭ are o reputaţiune europeană.

— Hm, îmĭ făcuĭ eu.

Şi adougaĭ tare:

— In cazul când vorbiţĭ de mine, e adevărat că sunt agent englez, domnule, însă nu mă numesc Berger.

Eu mă numesc Tom Robinson şi sunt la dispoziţia dv.

Hohote de râs începură în jurul meseĭ.

— Fie, fie! zise omul care fusese numit Alexis, admir discreţia d-tale, prea onorate domnule. Prudenţa dj-tale e admirabilă. Păstraţivă supranumele acesta dacă doriţĭ. Regret ca avem o datorie penibilă de împlinit în această fericită seară, însă regulile asociaţieĭ noastre trebue să fie executate, or cât ar costa sentimentele noastre; avem pentru astă seară o expluzare meritabilă.

— Unde dracu, vrea individul ăsta să ajungă? îmĭ ziseĭ eŭ. Ce poate să mă intereseze faptul că vrea să dea un servitor afară?

Dimmitrof are aerul că ţine vr-o casă de nebunĭ.

— Scoateţi-ĭ legăturile.

S'ar fi zis că vorbele aceste îmĭ treçură prin corp, căcĭ tresăriĭ pe scaun.

Era Petrockin care vorbise. Pentru prima oară observaĭ un om cu faţa înspăimântată care şedea în cel'alt capăt al meseĭ cu braţele legate de dosul scaunuluĭ şi cu o batistă căluş în gură.

(Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătorĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL"

ABONAȚILOR SĂI, CU INCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«*Vila Luigi*», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea maĭ splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din : O canapea, două fotoliurĭ, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscanĭ, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: **Un armuar cu oglindă**, cu despărțiturĭ pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. **Una toaletă cu marmură** și oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză. **Un scrin** cu 7 cutiĭ lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un piedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A. Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victorieĭ, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din : **Una canapea**, **4 scaune**, **2 marchize**, **2 taburele**, **una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu florĭ, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, Bucureștĭ, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceaiu pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendula de perete «secesion» cu vitrourĭ, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și en-detail Frațiĭ A. et J. ROLLER, Bucureștĭ, str. Smârdan, No. 35, etajul I-iu.

O mașină de scris „Erika", ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culorĭ, cumpărată de la Compania „Ideal". Depositul mașinelor de scris din Buc. Palatul Eforiei, representant Leonida Piokowsky.

O pendulă modernă, culoarea nuculuĭ și **un ceasornic** pentru biurou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasonicăria Colțeĭ, str. Colțeĭ, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părțĭ. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia", cumpărate de la „Compania generală", biurou de informațiunĭ, Bucureștĭ, strada Smârdan, 29, etajul I-iu.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 mașină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitatea cea maĭ superioară, coase și brodează cu cea maĭ mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașinĭ de cusut „Compania anglo-americană", Bucureștĭ, str. Carol, 50, cu sucursale în Piteștĭ și Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, 8 bis.

Un gramofon mare, perfecționat, remontabil în timpul mersuluĭ, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model Stradivarius, complectă cu arcuș, cutie și accesoriĭ. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonurĭ de oțel, burduful dublu impermeabil și colțurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieĭ, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email", compus din maĭ multe bucățĭ, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fiu, Bucureștĭ, str. Lipscanĭ, 15.

6 cămășĭ bărbăteștĭ de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă. **6 perechĭ** pantalonĭ (indispensabilĭ). **6 perechĭ** ciorapĭ fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, carĭ se vor confecționa după măsura câștigătoruluĭ de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane", calea Victorieĭ, pasagiul Maca vis-à-vis de poliție.

Două costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academieĭ, 25. **Una bucată** 19 metri pânză de inișor cu borangic, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Caseĭ școalelor. **2 ceasoarnice** de aur pentru bărbat și două pentru damă ; unul de argint rusesc pentru bărbat; **O brățară** de aur cu 3 diamante ; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin ;Idem unul cu safir; Idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; **2 ceasoarnice** de metal marca „Sonia"; **2 portfotografiĭ** de porțelan japonez, cu florĭ artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelarĭ dublĭ; **2 lorgnioane** pentru damă ; **12 benoclurĭ** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium", Doamneĭ, 27, unicul institut pus sub direcțiunea științifică a d-luĭ Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos** premiu pentru grădină „Santicler", compus din un cocoș, 2 găinĭ și 12 puișorĭ ; **Un curs** complect de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, carĭ se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

Anul XII.—No. 734 | 10 BANI IN TOATĂ ȚARA | Mercuri, 1 Iunie 1911

ZIARUL CĂLĂTORILOR

ŞI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an in toată țara
» 2.60 » ½ » » »

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

TUNELUL DIN LOETSCHBERG. — (Vezi pag. 5208).

TUNELUL DIN LOETSCHBERG

Multă vreme nu a existat nici o cale de comunicaţie peste Alpi, care forma între popoarele din Nordul Europei şi cele din Miază-zi o barieră aproape de netrecut. Spre a trece lanţul munţilor trebuia să te urci până în vârful lor, la o altitudine de 2000, 3000 metrii şi în urmă să cobori de partea cealaltă. Astăzi drumul de fer croeşte un drum prin sânul masivului muntos.

S'aŭ făcut mai multe tuneluri mari: acelea din Saint-Gothard, din Mont-Cenis, din Arlberg, din Simplon. Acum s'a făcut un noŭ tunel, tunelul din Loetschberg.

Când s'a terminat tunelul din Simplon care punea în comunicaţie Elveţia cu Italia, a început să se studieze mijlocul de a stabili relaţiuni mai directe între nordul Europei şi Italia.

Cantonul Bernei luă iniţiativa construirei unei linii care trebuia să străbată masivul din Oberland şi să determine pe teritoriul Elveţiei un puternic curent comercial; cea mai mare parte a acestor lucrări sunt gata.

Săparea galeriilor s'a făcut cu ajutorul perforatoarelor cu aer dând 400 lovituri pe minut şi făcând în 22 minute o gaură de 1 metru profunzime. In fiecare capăt de tunel, trei compresoare, puse în mişcare prin electricitate, furnisaŭ aerul necesar perforatoarelor, care eraŭ în număr de patru saŭ cinci în fiecare frunte a atacului.

In noaptea de 30 spre 31 Martie s'a terminat galeria tunelului din Loetschberg.

Când deschizătura fu lărgită, inginerul şef, D. Moreau, care conducea lucrările de partea sudică, trecu prin gaură şi se întâlni cu colegul săŭ Rothpletz, care opera în partea nordică. Fu un moment de vie emoţiune, şefii celor două secţiuni îşi dădură mâna în mijlocul entusiasmului general.

E o lucrare care face foarte mare onoare directorilor întreprinderei, cari sunt francezi. Lucrările aŭ început la 15 Octombrie 1906 şi aŭ întâmpinat o mulţime de greutăţi. Astfel, tunelul care trebuia să fie construit în linie dreaptă a trebuit să facă o curbă. Inginerii, care credeaŭ, după prevederile geologilor cei mai reputaţi, că merg tot în granit, văzură cu teroare, la 24 Iulie 1908, când trecură peste torentul din Kander, o trombă de nisip şi apă care pătrunse în tunel şi îl acoperi pe o lungime de 1400 metri, înecând 23 mineri; trebui atunci să devieze drumul spre a trece peste Kander într'o zonă granitică. Aşa că tunelul are o lungime de 14535 metri în loc de 13.735 cât se calculase la început.

Tunelul se deschide la Nord, aproape de Kandersteg, în Oberlandul bernozz, şi se termină la sud aproape de Goppenstein.

Capul nordic al sutqranei se află la 1200 metrii altitudine, pe urmă linia se ridică spre mijloc până la 1245 metrii şi se coboară la 1219 metrii la sud.

Aproape de Brig, linia venind din Frutigen şi trecând prin Loetchsberg, va întâlni pe aceia a Simplonului.

Tunelul, străbătând Alpii bernoazi, va deschide o cale nouă Simplonului a cărui importanţă economică va fi de primul ordin din punctul de vedere internaţional. Prin această mare arteră, Italia va fi legată cu regiunile din Estul şi Nordul Franţei, cu Belgia, Olanda, Alsacia-Lorena, Valea Rinului şi, prin Nord-estul Franţei, chiar cu Anglia.

Distanţa din Paris la Milan şi din Calais la Milan e mai scurtă prin acest drum decât prin acela din Saint-Gothard saŭ acela din Frasne-Vallerbe, care sunt în Franţa încă în stare de proect.

Aceste două din urmă, vor perde chiar o parte din utilitatea lor imediată din cauza avantajelor ce va oferi linia Alpilor în Nordul şi Estul Franţei.

Arg.

CONAN DOYLE

O NOAPTE LA NIHILIŞTI

— Urmare şi sfârşit —

O bănuială oribilă îşi făcu loc încet, în inima mea.

Unde eram? Eram oare la d-nul Dimmitrof? Cine eraŭ oamenii aceştia şi ce însemnau vorbele lor stranii?

,,Scoateţi legăturile.

Ordinul fu executat.

— Acuma Pavel Ivanovici ce mai ai de zis?

— Nu mă daţi afară, domnilor, nu mă expulsaţi, zise omul rugător. Voi merge într'o ţară depărtată şi gura mea va fi totdeauna închisă. Voi face tot ce asociaţia va cere, însă vă rog, nu mă ucideţi.

— Cunoşti legile noastre. Cunoşti crima ta, zise Alexis cu o voce glacială şi serioasă. Cine ne-a gonit din Odessa, cu minciunile şi faţa-i ipocrită?

Cine a scris scrisoarea către guvernator? Cine a tăiat firul care trebuia s'aprindă maşina din casa tiranului?

Tu Pavel Ivanovici ai făcut toate astea şi deci trebue să mori.

— Să moară! repetară ceilalţi. Şi omul cu droşca şi încă doi scoaseră pe individ afară.

Căzui pe scaun, gâfâind.

Auzii sunetul paşilor lor în coridor, apoi al unei uşi care se deschide şi se închide. In urmă fu ca un sgomot de luptă,urmat de un sgomot surd al unui corp care cade cu greutate.

— Aşa pier toţi acei cari sunt necredincioşi jurământului lor, zise Alexis cu un ton solemn.

Şi tovarăşii săi cu o voce răguşită, răspunseră:

— Aşa să fie!

— Moartea simgură face dreptate zise un altul ce sta mai departe.

— Insă d. Ber... Robinson a îngălbenit. Această scenă l-a cam emoţionat lupă lungul voiaj din Engliera.

— Oh! Tom! Tom! gândii eu, dacă vreodată o să poţi să ieşi din localul ăsta, ai să mai trăeşti încă o sută de ani. Tu nu prea ai gust de lumea cealaltă, e un fapt sigur!

Era foarte evident că, în urma unei stranii încurcături, căzusem în mijlocul unei bande de nihilişti capabili de totul şi cari mă credeaŭ, acuma, că sunt unul de ai lor.

După cele ce văzusem, înţelesei că singurul mijloc de a eşi întreg din casa aceia, consta, din a căuta să fac ce-mi era impus până când mi se va prezenta ocaziunea să o şterg.

Astfel că mă căznii să dau fizonomiei mele un aer de linişte, linişte ce o perdusem în primul moment.

— Intr'adevăr, răspunsei, sunt obosit, însă mi-e mai bine acuma, e o slăbiciune trecătoare.

E foarte naturală, zise un om bărbos care stetea la dreapta mea, şi acuma prea onorate domnule spune-ne unde am ajuns cu cauza în Englitera.

— Merge într'un chip cu totul remarcabil, răspunsei.

— Marele comisar a remis vre-o misivă la secţiunea din Solteff?

— Nimic prin scris.

— Insă a vorbit?

— Da, a zis c'o vedea cu un sentiment de profundă satisfacţie.

— Foarte bine! foarte bine, ziseră cei din jurul mesei.

Turnura pe care o luase situaţia mea critică mă ameţea.

Dintr'un moment în altul puteaŭ să-mi pue o întrebare care să mă arate sub adevărata mea figură.

Mai ridicai şi-mi turnai un păhărel de rachiŭ din cana de pe masă. Acest lichid puternic mi se urcă de odată la creer şi reaşezându-mă, mă

simţii destul de temerar spre a găsi oarecare plăcere în situaţia mea şi gata de a mă juca cu călăii mei.

Fără îndoială, aveam perfect de limpede ineligenţa.

— Aţi fost la Birmingham? întrebă bărbosul de lângă mine.

— Nu numai odată, răspunsei.

— Atunci de sigur că aţi fost şi la atelierul şi arsenalul nostru, secrete.

— Am fost adesea ori în amândouă.

— Cred că poliţia urmează să nu aibă nici o bănuială în privinţa asta?

— Pân'acuma nu!

— Imi puteţi însă spune cum s'a ajuns să se ţină în secret o afacere atât de considerabilă?

Era o întrebare foarte grea: însă neruşinarea mea obicinuită şi ca rachiul îmi veniră în ajutor.

— Acesta este un subiect asupra căruia, nu mă cred autorizat să daù vre-o desluşire, şi păstrând tăcerea nu fac de cât să mă conformez ordinelor comisarului şef.

— Aveţi dreptate, perfectă dreptate! Zise amicul meŭ Petrochin.

Fără îndoială d-v. veţi face un raport complet la biuroul central din Moscova?

— Desigur! răspunsei, fericit că putusem apuca mâna ce-mi fusese întinsă.

— Am auzit spunându-se că d-v. sunteţi trimis spre a inspecta Livadia, zise Alexis. Aţi putea să ne daţi ceva detailii în privinţa asta?

— Voi căuta să răspund la tot ce mă veţi întreba, răspunsei eŭ cu desperare.

— S'aŭ executat ordinele în privinţa ei, la Birmingham?

— Nici una, de la plecarea mea din Englitera.

— Bun, bun! aŭ destul timp, de altfel, zise bărbosul. Oare fundul va fi din lemn saŭ din fer.

— Din lemn, răspunsei eŭ la întâmplare.

— Ei bine, zise o altă voce, şi care este lăţimea Clyde-ului, de deasupra Greenock-ului?

— Depunde, răspunsei eŭ—; totuşi poate să fie aproximativ vre-o 80 de yarzi.

— Câţi oameni îl poate duce? întrebă un copilandru anemic aşezat în cellalt capăt al mesei, şi al cărui loc ar fi fost mai potrivit într'o şcoală publică, de cât în acastă vizuină de asasini.

— Aproape trei sute — zisei eŭ.

— Un coşciug plutitor — zise tânărul nihilist cu o voce mormântală.

— Camerile cu proviziuni sunt la acelaşi nivel cu apartamentele de lux, saŭ deasupra? întrebă Petrockin.

— Deasupra, răspunsei eŭ cu o voce decisivă, cu toate că nu aveaŭ nici cea mai mică ideie, după cum ştiţi.

— Şi acuma, prea onorate domnule, zise Alexis, spuneţi-ne cum a răspuns Bauer, socialistul german, la proclamaţia lui Ravinsky?

De astă dată ajjunsesem la capăt. Ingeniozitatea ar fi fost capabilă să mă scoată din încurcătură? Iată ceva ce nu voi şti nici odată, căci Providenţa m'aruncă dintr'o dilemă într'alta.

O uşă fu brusc deschisă jos la intrare, şi s'auziră paşi cari s'apropiaŭ foarte repede.

Apoi se lovi în uşă, din afară, o lovitură tare urmată de alte două.

— Semnalul societăţei! exclamă Potrockin, şi totuşi suntem cu toţii prezent. Ce poate fi asta?

Uşa se deschise.

Un om intră prăfuit de tot şi murdărit de voiaj, însă cu un aer de vigoare şi o forţă zugrăvită pe faţa-i serioasă; dar expresivă.

El aruncă o privire în juru-i asupra oamenilor aşezaţi în jurul mesei şi-i examină, rând pe rând, cu atenţiune.

Fu o mişcare generală de surpriză în sală. Evident, nu era cunoscut de nimeni.

— Ce însemnează asta? zise amicul meŭ bărbosul.

— Cum, ce însemnează? zise noul venit. Mi se făcuse cunoscut că voi fi aşteptat şi socoteam că voi fi primit mai călduros de tovarăşii mei. Eŭ nu sunt, personal, cunascut de dv., domnilor, însă sunt mândru de a gândi că numele meŭ mă va face subiectul unei mărturisiri de respect din partea Dv. Sunt Gustav Berger, agentul Englitereí şi aduc scrisori dela comisarul-şef la iubiţii săi fraţi din Solteff.

Când una din bombele lor ar fi explodat în mijlocul lor, n'ar fi cauzat o surpriză mai mare. Toţi ochii se îndreptară, rând pe rând, asupra mea şi asupra agentului care intrase.

— Dacă dv. sunteţi, într'adevăr, Gustav Berger zise Petrockin, cine este omul acesta?

— Că eŭ sunt Gustav Berger, iată mărturii, care vor stabili faptul, zise străinul aruncând o legătură de hârtii pe masă.

Cât despre omul acesta, oricine ar fi, nu-l cunosc, însă dacă s'a introdus spre a ne înşela în locuinţa noastră, este limpede că nu trebue să iasă din camera aceasta, spre a duce afară ceea ce a auzit. Vorbeşte domnule, adaugă el, întorcându-se spre mine, cine eşti d-ta şi ce eşti?

Simţii că venise momentul spre „a lucra". Revolverul meŭ era în buzunarul pantalonului; totuşi era imposibil să ţin piept la un număr de oameni hotărâţi la toate.

Apucaí patul revolverului, ca un om care se îneacă, s'agaţă de un fir de pae; căutai să-mi păstrez sângele rece şi aruncai o privire în jurul meŭ, dar nu întâlnii altceva decât feţe nemiloase, cari respiraŭ răzbunarea.

— Domnilor, zisei, rolul ce l'am jucat noaptea aceasta, a fost contra voinţei mele.

Nu sunt un spion al poliţiei, după cum bănuesc că credeţi, şi pe de altă parte, n'am onoarea de a face parte din asociaţia d-voastră. Sunt un inofensiv negociant de grâne şi o neînţelegere destul de stranie m'a pus în această situaţie neplăcută şi încurcată.

Tăcui un moment. Era oare un efect al imaginaţiei mele?

Mi se păru că aud în stradă sgomotul ce-l făceaŭ un mare număr de oameni, umblând cu paşi de lup. Nu, sgomotul se stinsese; nu era altceva decât bătaia inimei mele.

— Inutil de a mai adăoga, reluai, că tot ce am auzit noaptea aceasta rămâne în mine. Vă jur solemn, că nici o vorbă nu-mi va eşi din gură, despre toate astea.

Simţurile oamenilor cari sunt într'un pericol fizic, dobândesc un grad de tensiune extraordinară, saŭ imaginaţia le joacă nişte pozne destul de curioase.

Aşezat, cum eram, steteam cu spatele la uşă; aşi fi putut jura că auziam în dosul acestei uşi o respiraţie adâncă.

Era oare a celor trei ticăloşi, pe cari ii mai văzusem înainte, în drum să execute sentinţa contra lui Ivanovici, şi cari ca nişte vulturi mirosiseră prada?

Privii în jurul mesei. Aceleaşi figuri pline de cruzime rece, şi nici o privire de milă.

Armai revolverul în buzunar.

Fu o tăcere penibilă, care fu întreruptă de vocea răguşită şi serioasă a „amicului" Petrockin:

— E uşor de promis şi mai uşor ca să violezi promisiunea. Nu este decât un mijloc spre a ne asigura de o tăcere eternă.

E moartea noastră saŭ a d-tale.

Cel mai important dintre noi să ia cuvântul.

— Aveţi dreptate, domnule, zise agentul englez. Nu este decât un fel, acela de a-l „retrimite".

Ştiam ce însemnează acest cuvânt în blestematul lor jargon. Mă ridicai deodată.

— Pe ceruri, strigai eŭ răzămându-mă de uşă, nu veţi gâtui un liber cetăţean englez ca pe o oaie. Primul din voi care se mişcă, îl trântesc.

Văzui lucind lama unui cuţit şi ochii drăceşti ai lui Gustav Berger. Atunci apăsai pe trăgaciŭ, şi scoţând un gemăt răguşit care-mi umplu urechile, el căzu, pe când eŭ la rându-mi căzui ameţit de o lovitură dată dela spate.

Pe jumătate leşinat, înăbuşit de greutatea unui corp, auzii în juru-mi, un sgomot de strigăte şi lovituri.

Când îmi revenii în simţiri, zăceam

în mijlocul sfărămăturilor uşeĭ care fusese sfărâmată în bucăţi deasupra capuluĭ meŭ.

In faţă-mĭ, eraŭ o duzină, din ceĭ carĭ formaseră un tribunal spre a mă judeca.

Eraŭ legaţĭ, doĭ câte doĭ, păzițĭ de vreo 20 de jandarmĭ ruşĭ. Lângă mine era întins cadavrul nenorocituluĭ agent englez, a căruĭ faţă era de nerecunoscut, de descărcătura pistoluluĭ meŭ.

Alexis şi Petrockin zăceaŭ, ca şi mine, pe parchet, amândoĭ perzând valurĭ de sânge.

— Eĭ bine tinere, aĭ scăpat frumuşel, îmĭ zise d'aproape o voce cordială.

Ridicaĭ ochiĭ şi observaĭ pe tovarăşul meŭ din tren, omul cu fizonomia sombră.

— Ridică-te, îmĭ zise el — nu eştĭ decât puţin ameţit; nicĭ un os rupt. Nu-ĭ de loc de mirare, că te-am luat de agent al nihiliştilor, căcĭ chiar unul de aĭ lor s'a înşelat

Poţi zice, că eştĭ singurul străin care a eşit viŭ din vizuina asta. Coboară cu mine, ştiŭ cine eştĭ şi carĭ sunt proectele d-tale. Te voĭ conduce la domnul Dimmitroff... Nu, nu te duce p'acolo, strigă el, văzând că mă îndreptez spre celula unde fusesem la început introdus. Depărtează-te de acolo. Aĭ văzut destule ororĭ pe ziua de astăzĭ. Haidem jos să luăm un pahar de ceva.

Pe când ne duceam împreună la un hotel, el îmĭ explică, că fiind şeful poliţieĭ din Solteff, fusese înştiinţat să supravegheze şi să aresteze pe emisarul nihilist englez ce trebuia să sosească.

Sosirea mea într'un loc atât de puţin frecventat, cât şi aerul meŭ misterios şi etichetele englezeştĭ de pe blestemata valiză a luĭ Gregory, sfârşiseră prin a încurca lucrurile.

N'am de cât câte-va cuvinte de adăogat.

Toţĭ nihiliştiĭ cu care făcusem cunoştinţa fură deportaţĭ în Siberia, saŭ executaţĭ.

Eŭ îmĭ îndeplinii misiunea într'un fel care satisfăcu pe deplin pe şeful meŭ.

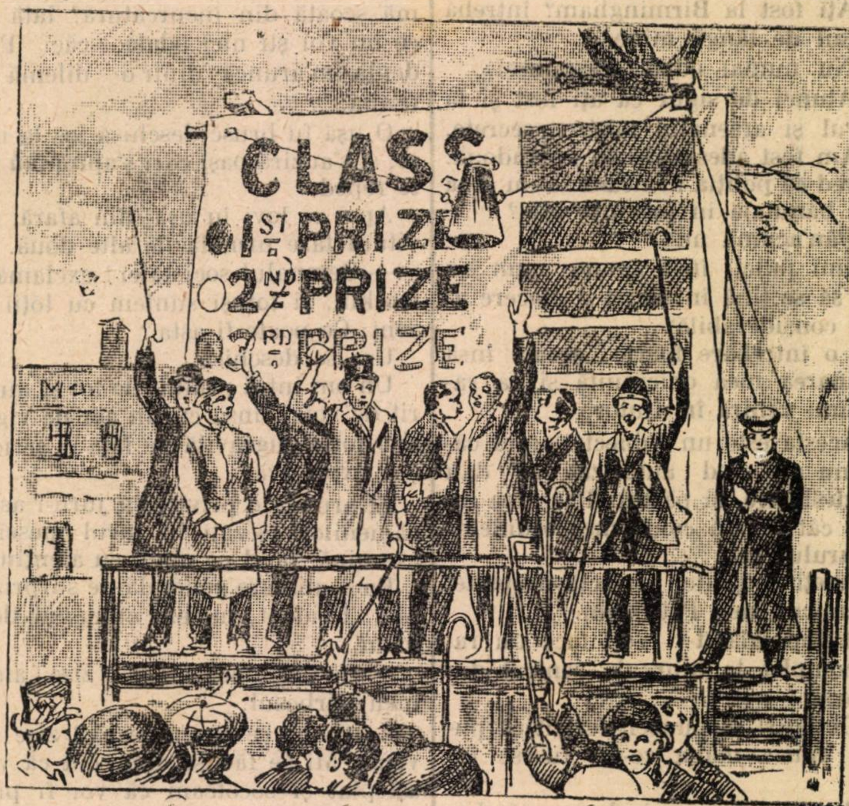
Conduita mea în tot timpul negociaţieĭ, făcu să fiŭ înaintat, şi perspectivele mele în viitor s'aŭ ridicat din noaptea aceea oribilă a căreĭ amintire numaĭ, mă face să mă înfiorez.

Trad. de **A. Bensim**

Veselia studenţilor englezi

In general studenţiĭ, fie francezĭ, germanĭ saŭ englezĭ, sunt plinĭ de veselie, — o veselie pe care simt plăcerea deosebită să o împărtăşească şi celor din jurul lor.

Şi această veselie are drept cadru, de cele maĭ multe orĭ strada. Cu cât sunt maĭ mulţĭ spectatorĭ, cu atât se râde maĭ mult. Nu de multe orĭ în

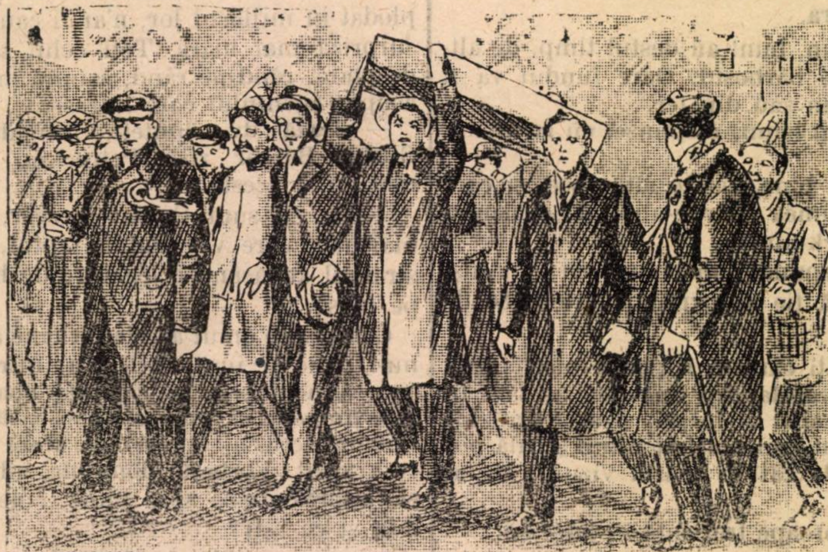
Studenţĭ în chimie cu emblema: o găleată de lapte.

cartierul latin din Paris, când era vorba să se efectueze mutarea unuĭ camarad, haina, smokingul cel puţin, eraŭ de rigoare.

Dar spectacolul acesta nu produce în public, deşi era spiritual, nicĭ o impresie. Pe lângă aceasta, studenţiĭ parizienĭ, fiind în general maĭ puţin sportivĭ, n'aŭ spre a face dovada fantezieĭ lor, aceleaşĭ ocaziunĭ ca studenţiĭ englezĭ, de pildă.

Aceştia fac necontenit pariurĭ la foot-bal saŭ criket şi în fie-care an se organisează match-urĭ senzaţionale, şampionate de tradiţie.

Aşa e, de exemplu, *Hospital Rugby Cup*, disputat anual de către studenţiĭ în medicină saŭ *University Association Cup*.

Studenţiĭ în medicină, având ca mascotă un coşciug, îl plimbă pe străzĭ în strigăte de veselie.

Dar aceste şampionate nu sunt disputate în costumul de sport clasic. Studenţiĭ de la „Royal college of

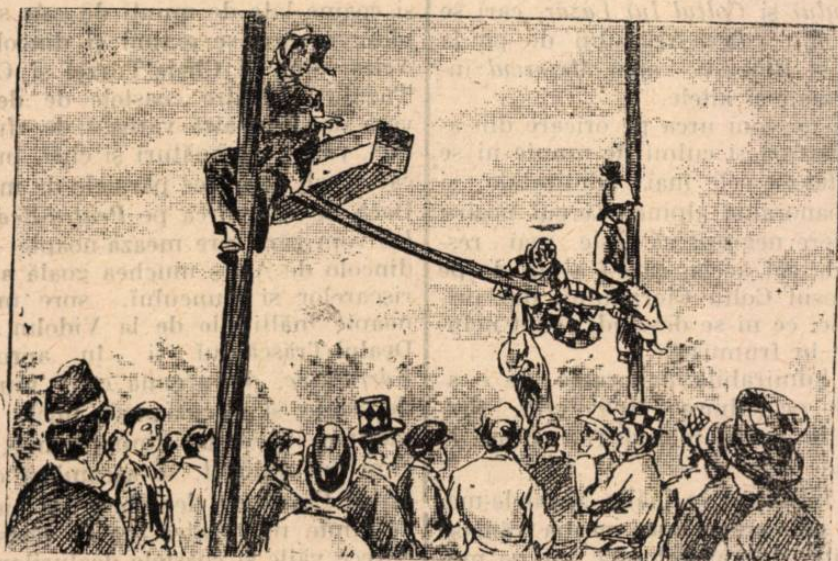
science" saŭ concurenţiĭ lor vin pe *Ground* (teren) saŭ pe jos, saŭ în omnibuse luate cu asalt, dar totdeauna îmbrăcaţĭ în costume din cele maĭ groteştĭ.

Uniĭ răscolesc prin garderoabele familieĭ şi descoperă o pălărie *Bolivar* a luĭ tată-săŭ mare, — şi aceasta îĭ oferă un succces imediat.

ball costumat ca femee, cu o rochie-pantalonĭ foarte pariziană.

Fie-care echipă îşĭ are emblema sa, mascotta sa — care maĭ de care maĭ caraghioasă.

Studenţiĭ în medicină carĭ, din fanfaronadă fără îndoială, amestecă totdeauna macabrul cu comicul, aŭ ales un cosciug. Eĭ vor adăoga şi un spân-

Studenţiĭ maĭ îndrăciţĭ, simulează o spânzurătoare, spre a'şi împărţi apoĭ frânghia.

Pentru câte-va momente, un altul îşĭ procură o cască veche de poliţist, etc.

La aceste deghizărĭ prezidă cea maĭ mare indulgenţă. Une-orĭ studenţiĭ se inspiră de actualitate. Aşa, bună oară, anul acesta, un student de la „Royal college" a obţinut un frumos succes de ilaritate jucând o partidă de foot-

zurat, pentru a putea în urmă să-şi împartă frânghia.

Ţinem să maĭ adăogăm că în toate aceste matchurĭ în care se întrec cu veselia, învingătorĭ şi învinşĭ fraternisează în urmă fără nicĭ un fel de pismuire.

Sereno

PREUMBLĂRI IN ARDEAL

BAIA

De la Lupşa în jos valea Arieşuluĭ începe a se strimta şi devine tot maĭ romantică. Trecem prin comuna Muncel şi apoĭ nu peste mult zărim în faţa noastră, pe ţărmul drept al Arieşuluĭ, un puternic picior de munte, la poalele căruia, pe o înălţime vedem ridicându-se ca o sfântă santinelă, o biserică românească, iar de vale se extinde un mic oraşel.

Piciorul de munte se chiamă *Colţul-Băeĭ*, iar oraşelul de la poalele luĭ e *Ofenbaia*, pe care poporul o numeşte de obiceiŭ *Baia*.

Baia este aşezată pe malul drept al Arieşuluĭ, în o poziţie foarte plăcută. Valea eĭ de formă rotunjoară, e mărginită în semicerc de dealurĭ şi se deschide spre Arieş, care pe ţărmul stang e însoţit de dealurĭ cu coaste păduroase.

Printre dealurile ce împrejmuesc Baia spre miază zi, şi-aŭ făcut loc vălcelele *Hărmănoasa* şi *Cioara* ale căror văĭ se afundă printre coastele de dealurĭ, asemenea unor brazde uriaşe.

Baia este o localitate băieşească veche. Băile de aicĭ eraŭ odată foarte bogate, în cât munteniĭ le numeaŭ cu cuvântul semnificativ: *Bogaia de la Baia* şi eraŭ explotate în mare măsură. Se zice, că pe atuncĭ se aflaŭ aicĭ în lucrare 32 de cohurĭ, ale căror urme se cunosc şi azĭ pe valea Cioareĭ şi cu deosebire pe cea a Hermănoaseĭ.

Din acest timp a rămas tradiţia despre cămăraşul din Baia, păstrată de scriitorul ardelean din veacul trecut Fridwalsky. Se spune adică, că pe când domnea asupra Ardealuluĭ craiul românesc al Ungarieĭ Mateiŭ Corvinul, în Baia se afla un cămăraş, care îşĭ adunase averĭ uriaşe şi era atât de îmbuibat, în cât porunci să i se facă 12 tăere de aur şi când mergea undeva călca pe ele ca să nu atingă cu picioarele ţărâna netrebnică. Mateiŭ aude de îmbuibarea cămăraşuluĭ, şi, după cum îĭ era datina, se îmbracă în haine ţărăneştĭ şi soseşte necunoscut la Baia ca să se încredinţeze cu ochiĭ de cele auzite.

Şi iată, mă rog, că numaĭ de odată se iveşte pe stradă cămăraşul şi păşeşte cu îngâmfare de pe tăier pe tăier, iar servitoriĭ mutaŭ tăerile mereŭ înainte, ca stăpânul numaĭ pe aur să calce.

Regele Mateiŭ a tăcut şi a plecat din Baia, dar pe peretele caseĭ unde trăsese de gazdă, a lăsat scris că el a fost în Baia şi a văzut pe cămăraş plimbându-se pe vase de aur.

Cămăraşul, care cunoştea iscălitura luĭ Mateiŭ, ştiindu-se cu musca pe căciulă, tăcu şi el, dar în ziua următoare luă lumea în cap, peri fără de urmă în cât nu i se maĭ auzi de nume.

Afară de cohurile vechĭ din veacurile trecute aŭ maĭ fost la Baia, în oraşel, alte cohurĭ maĭ nouă, ridicate de Stat, carĭ însă sunt de maĭ mulţĭ anĭ părăsite şi staŭ pustiĭ. Zidiriile lor fac o impresiune tristă asupra călătoruluĭ. Această impresiune nu se şterge nicĭ la vederea frumoaselor şteampurĭ din Baia căcĭ şi acestea sunt în neactivitate. Şteampurile aŭ fost construite de curând şi după cel maĭ noŭ sistem de către o societate minieră străină, care are în stăpânire cele maĭ multe băĭ. De prezent însă minele nu sunt în lucrare şi în locul zuzătuluĭ de şteampurĭ şi a petrecerilor lărmuitoare şi vesele ale băieşilor eşiţĭ din adâncimile pământuluĭ, pe stradele Băieĭ s'a instăpânit liniştea şi tăcerea. Minele şi cohurile pustiĭ, steampurile tăcute şi stradele goale... toate se pare că jelesc timpurile bune din trecut... Dar locuitoriĭ din Baia cred, că aceste timpurĭ se vor reîntoarce nu peste mult, când minele vor fi exploatate din noŭ. Această credinţă se susţine şi prin împrejurarea că steampurile sunt îngrjiite şi ţinute în bună rânduială pentru o eventuală întrebuinţare. In minele Băieĭ se află, afară de aur şi argint, telur-sylvanit, care este o raritate în băile noastre.

Astăzĭ Baia, cu casele sale curăţele şi atrăgătoare, este un centru de oarecare însemnătate pentru româniĭ din împrejurime. Aicĭ se fac târgurĭ de săptămână, se află o şcoală bună, un institut de credit şi păstrare („Munteana") şi scaunul unuĭ protopopiat român gr. -or., protopopiatul Lupşeĭ, de care se ţin 27 de parohiĭ, cu 16.178 de dredincioşĭ. Numărul locuitorilor Băieĭ este de 961, dintre carĭ aproape 800 sunt românĭ, iar ceĭlalaţĭ nemţĭ şi ungurĭ. Eĭ se ocupă cu economia şi cu construirea de clădirĭ de lemn dar se pricep şi la lucrarea minelor, căcĭ maĭ toţĭ aŭ fost băieşĭ. Locuitoiĭ Baieĭ s'aŭ împuţinat în timpul din urmă, de oare-ce mulţĭ minerĭ aŭ emigrat, ducându-se în alte localităţĭ băieşeştĭ.

Străinii, în mare parte românizați, sunt rămășițe de ale băieșilor veniți la Baia când lucrarea minelor era în floare. In timpurile vechĭ aŭ imigrat aici mulți băieșĭ străinĭ, cu deosebire nemțĭ, carĭ aŭ dat nume nemțesc Baieĭ. Numele vechiŭ al eĭ este românesc; Baia și Baia de Arieș (tradus pe ungurește Aranyos-Banya). Alăturea de aceasta însă, figurează prin documente și numirĭ nemțeștĭ, precum Ovenberg, la 1391 Umberg, apoĭ Offenburg și Offenbanya. Acest din urmă, care azĭ se folosește în limba ungurească, e ticluit din numele nemțesc (Offen) și românesc (Baia) al localitățeĭ.

Colțul Cioranuluĭ și Metercul

Dacă de la Baia străbatem pe valea Hărmăneșiĭ saŭ pe romantica vale a Cioareĭ în sus, sosim în una din cele maĭ frumoase regiunĭ alpine ale Ardealuluĭ. In calea noastră vom da de o mulțime de văĭ și cotiturĭ laterale, carĭ se rămuresc din cele două văĭ principale. Cea maĭ însemnată dintre ele este *valea Baieĭ*, care se împreună cu valea Cioareĭ la comuna de munte Cioara-de-Sus.

Printre văile acestea se estind până departe, dincolo de satele mocăneștĭ Mogoș, Ponor și Brădeștĭ, nenumărate coaste de dealurĭ și din ele, ca tot atâtea uriașĭ rasleți se înalță maĭ multe vârfurĭ puternice, având unele muchea pleșuvă și stâncoasă și carĭ presărate printre dealurĭ și verzura pădurilor, ne afer priveliștĭ de munte din cele maĭ încântătoare. Ele sunt alcătuite din trachyt, unele din calc cristalin, fiind pe la poale înconjurate cu gresie carpatină, care pe văĭ este în prevalență.

Dintre piscurĭ cel maĭ frumos și maĭ impunător este *Colțul Cioranuluĭ*, spre miază-zi de la Baia, cu o înălțime de 1376 m. și cu stâncile alcătuite din trachyt. Osteneala ce ne vom lua-o, să-ĭ călcăm culmea, ni se răsplătește îndestul pin larga și măreața panoramă ce ni se deschide de aicĭ. In privința aceasta, Colțul Cioranuluĭ rivalisează cu cel maĭ înalt munte al nostru, cu Negoiul mare din munțiĭ Făgărașuluĭ. Aproape întreg Ardealul, cu munțiĭ hotarnicĭ și cu dealurile și văile din lăuntru luĭ, ne cade în zarea vedereĭ. Uriașiĭ Munților-Apusenĭ ne apar ca vechĭ cunoscuțĭ printre șirurile și coastele de dealurĭ împrejmuitoare. Spre miazăzi-răsărit dăm cu ochiĭ de colosul Piatra Ceteĭ, apoĭ înspre apus se înalță Vulcoiul și Detunata, Vulcanul și Găina, conturnele maĭ depărtate ale munților Bihariei și spre mează-noapte Muntele-Mare cu Neteda și cu alte vârfurĭ din lunga sa întindere. In apropiere apoĭ vedem jur împrejur înșirându-se soțiĭ Colțuluĭ, carĭ dimpreună cu el alcătuiesc frumoasa regiune alpină, spre meazăzi de la Baia. Astfel sunt *Poienița*, *Smidele*, *Peatra- Capreĭ*, alcătuită din stâncĭ de calc, *Museratul*, și maĭ la o parte, înspre valea Vințeĭ, *Saligata* cu frumoasele eĭ piscurĭ stâncoase, în altă parte *Peatra-Tuțiĭ*, *Ziragurul*, *Belucetul* și *Amaranta*, înspre comuna Sartăș frumoasele piscurĭ *Bulzul-Sartășuluĭ* și *Colțul luĭ Lazăr*, carĭ se zăresc din valea Arieșuluĭ de pe la Sartăș și Brăzeștĭ, apoĭ *Metercul* înspre Ponor și altele.

Dacă ne vom urca pe oricare din aceste vârfurĭ și culmĭ de munte ni se vor înfățoșa cele maĭ admirabile și variĭ panorame alpine. Cercul nostru de vedere negreșit că este maĭ restrâns de cât acela, care-l avem de pe măiestosul Colțu Cioranuluĭ, dar priveliștele, ce ni se deschid, sunt neîntrecute în frumusețĕ.

Iată admirabila panoramă, ce o avem de pe culmea *Meterculuĭ*, descrisă de pana măiastră a d-luĭ *T. Frâncu*.

„In fața mea se înalța Muntele-mare de pe care sclipea neaua rămasă nemețită, de anĭ netopită, iar pe muchea luĭ spre isvoarele Someșuluĭ cald și rece, se zăreaŭ ruinele cetățuiĭ Belioara, de unde maĭ la vale spre răsărit, se perdea printre norĭ Cheia Turziĭ, în ale căreĭ despicăturĭ s'a ascuns vestitul căpitan al Curuților, cu numele Nichiță Bălica, român de neam și soț de arme al luĭ Francisc Rakoszy. La stânga pe o luncă largă de pe muntele Mluha, între Geamăna, Negrileasa și Părănginosul se întindea Lacul Dânelor (Mluha) în care se scăldaŭ lebele; iar jos în adâncime se răslețeaŭ undele Arieșuluĭ, străbând când maĭ lin și când maĭ iute printre munțĭ și printre stâncĭ.

„In mijlocul acestuĭ admirabil tabloŭ pitoresc, strălucea ca argintul, printre razele soareluĭ, turnul bisericeĭ din orașul Baia (Offenbaia) situat între vălcelele Hermăneasa, Vința și Cioara, deasupra cărora se întâlneaŭ cu cerul uriașele piramide: Bulzul-Sartășuluĭ, Piatra Tutiĭ, Ziragurul, Colțul-Cioranuluĭ, Saligata, Piatra-Capriĭ, Smidele, Belucetul, Hopârtul, Harlosul, Cotana, Lucia și Amaranta".

Mluha și Valea-Ponoruluĭ

In această regiune muntoasă, lângă muntele *Mluha* pe o luncă largă se întinde un lac mlăștinos, numit și el Mluha. Lacul măsură în periferie (ocol) vre-o treĭ miĭ de urme și suprafața, maĭ cu seamă spre marginĭ, îĭ este acoperită cu muschiŭ și diferite plante acuatice, din ale căror rădăcinĭ s'a format în mlaștine o mare cantitate de turfă.

Din Mluha își are obârșia *Valea-Ponoruluĭ*, care în cursul săŭ ne presintă una dintre cele maĭ interesante rarități ale natureĭ. Dacă ne vom îndrepta pașiĭ în partea aceasta, spre răsărit de la Colțuluĭ-Cioranuluĭ și Metercu, până înspre Bedeleŭ și valea în care e așezat Trăscăul, vom observa, că ne aflăm în o regiune, care are asemănare cu Carstul.

De pe orĭ-care înălțime maĭ însemnată de aicĭ ni-se înfățoșează piscurĭ și coame late de munțĭ de calc suriu, pleșuve, carĭ se extind și dincolo de Arieș, până la Cheia-Turzeĭ și Cheia-Turuluĭ. Printre coastele de dealurĭ vom da de peatră văroasă de afundăturĭ, peșterĭ, crăpăturĭ și cheĭ, printre carĭ și-aŭ făcut loc păraiele de munte. Dacă ne vom urca pe *Peatra-Bedeleuluĭ* vom zări spre mează-noapte—apus dincolo de Arieș muchea goală a Scărișoarelor si Runculuĭ, spre meazănoapte înălțimile de la Vidolm, apoĭ Dealul-Trăscăuluĭ și în apropiere *Vârful-Sec*, dimpreună cu o mulțime de coame si piscurĭ maĭ micĭ, toate pleșuve. Aceasta împrejurime, precum am amintit, se aseamănă cu ținutul Carst, cu deosebire, că aicĭ nu se simte pustietatea, ca în Carst, deoarece văile si coastele dealurilor sunt acoperite cu vegetațiune bogată, iar adâncimile văilor sunt înviorate de păraie cu unde cristaline.

Dintre aceste cel maĭ însemnat este Valea-Ponoruluĭ. Ea curge pe lângă comuna Ponor, de unde își are numele. Din jos de sat apa se aruncă în vale peste pârețiĭ prețipișĭ de stâncă, formând un cataract de vre-o 34 m. înălțime, de două intervale. Apa în căderea eĭ spumegă si cu deosebire când alvia e umflată de ploĭ, produce un zuzet asurzitor. Interesanta cădere de apă maĭ bine se poate privi de pe păretele de stâncă din aretul eĭ. Ceva maĭ în jos ne înfățoșează valea Ponoruluĭ un adevărat fenomen carstic. După ce se împreună cu alte două păraie, anume cu valea *Seacă* si valea *Poieneĭ*, în cursul săŭ spre Aries stându-ĭ în cale o puternică coastă de munte văroasă, se vâră pe sub ea prin o gaură saŭ peșteră suterană si ese de cealaltă parte a munteluĭ, îndreptându-se spre Aries.

Valea pe sub pământ curge de la meazăzi spre mează-noapte și peștera suterană, prin care străbate apa, are o lungime de 2 chlm. Gura eĭ din sus, la intrarea râulețuluĭ, are o lățime de vre-o 3 m. și e de 1 m. de înaltă, iar la capătul din jos cavitatea este de două orĭ maĭ mare. De asupra intrăreĭ, la o mică înălțime se află o peșteră, de 16 m. de înaltă. Când Valea-Ponoruluĭ e mare, peștera e năpădită de apă, de oarece potopul de valurĭ năvălitoare nu încape deodată în cavitatea suterană. Esundările aceste și apa de ploaie, care se scurge în peșteră, i-aŭ spălăcit și crepat fața și pă-

reții încât umblarea în ea e împreunată cu mari pericole. Asemenea peșteri și găuri laterale vor fi și în interiorul muntelui. Prin ele se scurge apa de ploaie și isvoarele suterane, ceeace e probail, de oarece valea ese de sub munte cu mult mai bogată în apă, de cât cum a fost la intrare.

Cum este pe sub deal peștera aceasta, parcursă de apă și ce forme și extensiuni laterale are, nu se știe. Ea este o taină pentru ochiul omenesc, de oarece până acum nimeni n'a isbutit să străbată de-alungul ei. Aŭ încercat unii, dar fără succes.

Astfel pe la anul 1830 a încercat un profesor din străinătate să treacă pe plute de-alungul peșterei, dar n'a isbutit, cum n'a isbutit nimenea până acum. Causa este, că pârâul în adâncimile dealului formează încovoieturi, cascade, bulboace și vâltori amenințătoare, cari ne fac imposibilă trecerea. Zuzătul vultorilor și al căderilor de apă se aude puternic din întunecimea oarbă, dacă pătrundem puțin în lăuntru la ori-care gură a peșterii. La lumina făcliilor se poate vedea, cu deosebire la capătul din jos, că cavitatea se întinde în fel de goluri când mai mici, când mai mari, cari se perd în tainica întunecime. Poporul crede, că peștera e foarte mare. El povestește că în vremile din bătrâni s'a rătăcit odată aici o scroafă cu purcei. Nimenea n'a știut ce s'a ales de ea, gândeai că a înghițit-o pământul, cum aievea a și fost. Dar la câtiva ani, — așa spun oamenii — numai iată că scroafa a eșit la iveală, însoțită de o mare cireadă de porci, cari s'aŭ prăsit în adâncimile peșterei nutrindu-se cu pești.

Peștera saŭ cavitatea formată de valea Ponorului și de alte ape suterane, este un fenomen interesant, pe care îl putem pune alăturea de peștera formată și străbătută de rîul Poic din Carniolia. El ne înfățoșează un frumos cas de ablație (spălăcire) și erosiune al apelor în regiunea stâncilor de calc: ne arată modul formațiunei *cheilor*, în care Ardealul este atât de bogat. Apele suterane cu timpul vor spălăci și crăpa stâncile în de așa, încât muntele sub propia sa povară se va prăbuși, formându-se o nouă și uriașă cheie. Acesta este procesul de formațiune al cheilor și crepăturilor noastre percurse de obiceiŭ de câte nu pârâŭ, care mai înainte avea curs suteran, asemenea văleĭ Ponorului. E probabil, că cu vremea să se formeze și aici o cheie, o vrednică păreche a Cheii-Turzei, ale cărei stânci uriașe vor stoarce admirațiunea urmașilor noștri.

La eșirea din peșteră a văleĭ Ponorului dăm iarăși de o regiune frumoasă. La gura peștereĭ se înalță, ca o sentinelă, o stâncă singuratică, iar mai jos pe vale se află iazuri și mori, cari daŭ un aspect pitoresc regiunei. De la gura peștereĭ în jos valea, care pe aici se numește *valea Morilor*, are o cădere piezișe și după un curs de 6 chlm. se varsă în Arieș, lângă Sălciva-de-jos.

Sălcivele

Dacă de la Baia străbatem prin munții ce se înalță spre miază-zi și trecem pe la Colțu-Cioranului și Metercu apoi apucăm de la Mluha pe valea Ponorului și după ce ea se vîră pe sub munte noi trecem peste Dealul-Muncelului și Runcu și coborând în vale, o urmărim până la împreunarea ei cu Arieșul — ne aflăm la Sălciva-de-jos, unde am sosit făcând un mare ocol. Venind însă de-a dreptul pe drumul de țară de la Baia de Sălciva, vom da în calea noastră de alte rarități și frumuseți naturale.

De la Baia la vale, pe la comunele Sartăș și Brăzești regiunea e împodobită cu mai multe piscuri de formă conică (țuguiete), între cari cel mai frumos este Bulzul-Sartășului. In apropiere de Sălciva-de-sus trecem peste *Pârâul de granate*, care vine din stânga și se varsă în Arieș. El este un pârâŭ perenic, adică numai în timp ploios are apă, alvia luĭ însă este interesantă. Ea este alcătuită de schisturi silicioase cu granate, adesea de mărimea nucilor, așa că laturile ei strălucesc în razele soarelui și par a fi căptușite cu argint. Fridwalsky, un scriitor ardelean, a construit în secolul trecut din granate de aici un crucifix mare și l'a făcut cadoŭ împărătesei Teresia. De la Pârăul de granate în scurt timp sosim la *Sălcive*, cari sunt două cu acest nume: Sălciva-de-sus și de jos și amândouă ne cad în cale. Ele sunt așezate în o regiune pitorească. Valea-Arieșului se lărgește și ne înfățișează o panoramă frumoasă. Spre apus și miază-zi se grupează piscurile și coastele de munți, acoperite cu țarine și livezi, cari se extind printre rariștea de stejari și fagi. Pe la poalele acestora șerpuește în un mare semicerc Arieșul, de la care calea se desparte, trecând pe lângă înălțimile de la miază-noapte prin centrul Sălcivelor, iar spre răsărit se înalță de-a lungul văeĭ păreți puternici de stâncă, pleșuvi, găuriți și brezdați de apa torenților. Acești păreți de stâncă se continuă pe vale în jos până în mare depărtare, oferindu-ne o priveliște frumoasă și impunătoare. Ei sunt coastele munților Bedeleului întoarse spre valea Arieșului.

Locuitorii ambelor Sălcive sunt în număr de 2530, toți Români, afară de câteva familii jidovești. Peste tot satele de pe Arieș sunt curat românești și numai ici-colea se află câte un jidan. Mai mulți sunt în Sălcive, unde se ocupă cu negoțul mărunt. In timpul mai noi aŭ început și Românii a deschide pe sate prăvălii, dar ocupațiunea mai de frunte a lor este economia de câmp și de vite, atât în Sălcive, cât și mai în jos pe Arieș și pe văile laterale.

De la Sălciva la Vidolm

Din jos de Sălciva drumul de țară se apropie de Arieș și urmează mai departe pe malul stâng încovoeturile rîului. Regiunea devine tot mai romantică. Valea pe alocurea este atât de îngustă, în cât abia rîul și calea aŭ loc printre coastele și stâncile împrejmuitoare; aceasta din urmă e în multe locuri făcută pe iezături de peatră și e scutită cu ziduiri contra valurilor apei.

Pe unde locul e mai deschis, dăm în calea noastră de câteva săticele, cum sunt în deapta *Sub-Peatra* numit și *Oncășeștĭ*, apoi ceva mai jos *Lăturenii*, cunoscut de popor și sub numirea de *Valea-Largă*, cari ambele sunt așezate la poalele munteluĭ Ponor. Mai în jos, la 7 chlm. de la Sălciva se varsă în Arieș, pe lăturea stângă, *valea Poșăgii*, pe care în sus sunt așezate comunele *Pașaga* de jos și de sus, cu crângurile lor. Aceste sate însă de pe malul Arieșului nu se văd; numai cazarma jandarmilor de la Poșaga de jos se zărește, fiind așezată aproape de gura văleĭ. Mai în jos pe malul drept al Arieșului dăm de mica comună *Lunca*, iar în stânga se deschide *valea Ocolișului*, în care se află comuna cu asemenea numire. De aici nu peste mult sosim la *Vidolm*, așezat pe malul drept al rîului, iar ceva mai în jos dăm de valea Ocolișului, ce se deschide la dreapta.

Pe această întindere (în lungime de 21-22 chlm.) valea Arieșului ne prezintă una dintre cele mai romantice regiuni de pe malurile sale. De ambele laturi se înalță coaste și stânci puternice, cari strâmtoresc alvia rîului și aŭ silit apa să-și croiască calea cu mari încovoeturi. Inălțimile sunt parte acoperite cu frumoase păduri, cari prin multe locuri coboară până jos în undele cristaline ale rîului, formând niște uriași păreți de vie verzură, parte sunt goale și pleșuve, brăzdate de puhoae și având forme când frumoase și pitorești, când bizare. La fiecare pas, la fiecare cotitură ne vin în cale păduri și stânci uriașe, pe laturele cărora păraiele formează căderi de apă; în toate părțile frumuseți sălbatice, printre cari jos în vale dăm ici-colea de sătulețe, grupe de case și birturi (hanuri). Aceste din urmă sunt stațiunile obicinuite ale călătorilor.

Iată cum descrie regiunea aceasta neamtul *Bergner*, care a călătorit pe vale în sus.

„Ținutul are un caracter într'adevăr romantic, grandios și cu timbru de sălbătăcie. In dreapta și în stânga se înalță stânci prăpăstioase, adese de formele cele mai ciudate și în o golătate dură, care are aproape efect res-

pingător. Une-orĭ ele staŭ pedecă în drum, care mereŭ urcă şi coboară în valea sălbaticuluĭ riŭ. In unele locurĭ calea este aproape nepracticabilă, fiind stricată de torenţiĭ de ploae şi de apele de munte. Ni se prezentează nouă crepăturĭ de stâncĭ, munţiĭ devin tot maĭ înalţĭ şi maĭ groteştĭ, regiunea e tot maĭ singuratică. Din când în când trecem pe lângă câte un sat românesc, ale căruĭ căscioare sunt înconjurate de livezĭ îngrădite şi de cucuruzaştinĭ. In cale întâlnim câteva ţărance bătrâne, toate cu furca în brâŭ. Apoĭ rămânem iarăşĭ singurĭ cu păreţiĭ de stâncĭ, cu rîul şi cu munţiĭ acoperiţĭ cu pădurĭ".

Cu deosebire e de frumuseţă răpitoare valea de pe Lunca, unde stâncile uriaşe îĭ daŭ un aspect foarte romantic şi maĭ în jos la Vidolm, care e aşezat la poalele puterniculuĭ colos de stâncă, ce stăpâneşte valea şi poartă numele de muntele Vidolmuluĭ.

Scene din viaţa canadiană

Urmările uneĭ vânătorĭ de grizzly

— Brr! cum vâjâe afară, camarade! zise bătrânul trapor canadian Francis Welins către tânărul săŭ ajutor. Auzĭ cum trosnesc copaciĭ? Crezĭ c'or veni ceilalţĭ să hotărâm cu care din cele două societăţĭ să lucrăm, acum la toamnă?

— Dar grizzly ar fi, moşule? întrebă ajutorul mângâindu-şĭ cu iubire ţeava carabineĭ.

— Fără 'ndoială; maĭ ales pe lângă munţiĭ Manitobeĭ, la sigur că trebue să fie. Zilele astea, când am fost p'acolo, am văzut urme dese. Maĭ pune ceva surcele pe focşor, voĭ trage şi eŭ un somnuleţ, iar după miez de noapte să mă scol să-mĭ iaŭ rândul de pază.

Şi bătrânul zicând vorbele aceste întinse maĭ multe blănĭ şi peste puţin adormi.

Perrinet, ajutorul, rămase de pază.

. . . .

A doua zi, când ceĭ doĭ oamenĭ se sculară, auziră cam la o leghe tropote de caĭ.

— Sunt, de sigur, agenţiĭ societăţilor de blănurĭ — zise Perrinet, dar n'o să poată face nimic pân' la venirea celorlalţĭ. Nu-ĭ nimic. Duminică vom petrece la vânătoare; vom încerca să omorâm o capră de munte; dar se poate...

— E vreme frumoasă astăzĭ, băete, zise Francis, eşind afară şi repezindu-se înaintea celor ce soseaŭ şi carĭ eraŭ acuma la o mică depărtare.

— D-ta eştĭ traporuĭ Francis Welins?

— Da, domnule!

— All right!

— Şi tânărul e ajutorul meŭ, Perrinet.... adaugă bătrânul, arătând pe tânăr care s'apropia.

— Dumneaeĭ e fiica mea, zise Saxonul, miss Aleen.

Perrinet întoarse privirea într'acolo. Era frumoasă miss Aleen — şi tânăruluĭ Perrinet îĭ plăcu din primul moment.

. . . .

— Crezĭ că vom da de grizzly? întrebă miss Aleen zâmbind neîncrezătoare.

— Desigur miss! maĭ ales c'o doriţĭ dv. Dorinţa dv. e pentru mine o poruncă...; chiar şi pentru urs.

— D-ta eştĭ francez, Mr. Perrinet? întrebă frumoasa saxonă.

— Da, tatăl meŭ a fost în războiul franco-german. Bătrânul Francis şi cu mine suntem din acelaş sătuleţ, din Alsacia.

— Se cunoaşte aceasta, domnule Francis.

Inainte, mergeaŭ americanul şi troporul Welins.

Urmele ursuluĭ s'arătaŭ din ce în ce maĭ dese.

— Aci, zise traporul ajungând la un luminiş, e loc bun de pândă.

Şi-şĭ încărcară puştile cu gloanţe explozibile.

Un fâşâit de frunze făcu pe toţĭ atenţĭ.

— E un urs, zise liniştit vânătorul.

— Un urs zise, cu inima tăcăind şi mâna încleştată pe carabină, frumoasa saxonă.

Intr'adevăr, grizly-ul apărea, mergând greoiŭ, majestos. Cu capul ridicat părea că miroase aerul.

— Vântul e contrariu, ne-a simţit! murmură Perrinet; ridică arma şi trase.

Pan! Ursul era rănit. Dar grizzly-ul canadian are viaţă tare. El scoase un răcnet de sgudui pădurea şi se repezi spre tufiş.

Miss Aleen scoase un strigăt disperat. Ursul era la treĭ paşĭ, la doĭ, la unul...

Perrinet se repezi înainte, cu cuţitul ridicat.

Când ursul se năpustise spre el, vânătorul îĭ înfipse lama în burtă...

Lovitura era teribilă.

Dar şi agonia grzzly-uluĭ e la fel.

Cu ultimele puterĭ ce-ĭ maĭ rămăseseră, el înfipse ghiara în spatele ajutoruluĭ şi-ĭ rupse carnea.

Toată scena se petrecuse în două minute. Puşca traporuluĭ rusună.

Şi ursul îşĭ dădu ultima suflare, trântind cu dânsul şi corpul luĭ Perrinet.

Dar francezul n'a murit.

Şi ca probă puteţĭ vedea în registrul biserice catolice din Montreal iscăliturile:

(ss) *Miss Aleen Greenworth.*

(ss) *Mr. Jean Perrinet.*

Trad. de **L. Klar**

LEGENDĂ INDIANĂ

ALBII, PIEILE-ROŞII ŞI NEGRII

Când Dumnezeŭ a creiat cerul şi pământul, El a hotărât să populeze pământul cu vieţuitoare. In maĭ multe rândurĭ a făcut asemenea creaturĭ, dar nicĭ una nu a fost pe deplin înzestrată. In cele din urmă el a creiat maimuţa, în care a găsit puţină satisfacţie. Apoĭ, voind s'o perfecţioneze în aşa fel în cât să poată domina natura întreagă, Dumnezeŭ a făcut pe om. Domnul se bucură de creatura sa şi începu să facă maĭ multe exemplare de acestea. Exemplarele fură în număr de treĭ. Inainte de a le lăsa să plece în lume, spre înmulţire, Dumnezeŭ socoti că-ĭ bine să le separe prin ceva, şi ca atare le ordonă ca fie-care să se scalde în aceeaşĭ apă pregătită (la început toţĭ treĭ eraŭ albĭ). Unul dintre eĭ ascultă numaĭ de cât porunca şi scufundându-se în apă, eşi maĭ alb de cât fu maĭ nainte. Al douilea ezită, dar în cele din urmă se decise. El se afundă, dar cum apa fusese turburată de primul, pielea celuĭ de al douilea luă o culoare roşie-arămie. Cel de al treilea cufundându-se şi cum apa rămăsese şi maĭ turburată, pielea sa luă culoarea neagră. In urmă Dumnezeŭ puse în faţa celor treĭ oamenĭ treĭ pachete. Unul mare, altul mijlociŭ şi altul mic. Dumnezeŭ ordonă ca fie-care să ia câte unul. Negrul se repezi la cel maĭ mare, crezând că se va procopsi. Veni rândul omuluĭ roşu; acesta luă pachetul mijlociŭ şi plecă în lume.

Nu maĭ rămase albuluĭ de cât pachetul cel mic.

Conţinutul pachetelor fu următorul: în cel mare se găsi şerpĭ, animale sălbatice, cuţite, iatagane, etc., pachetul mijlociŭ conţinea arme de vânătoare şi pescuit; iar cel maĭ mic conţinea hârtie, toc, creion şi cerneală...

Şi aşa se explică de ce rasa albă a ajuns cea maĭ instruită, dominând pe celelte două. Pieile-roşiĭ nu ştiŭ altceva de cât vânatul şi pescuitul. Negriĭ în tot timpul vieţiĭ nu fac altceva de cât se luptă cu animalele sălbatice, lucrează pământul şi sunt supuşĭ şi umilĭ tuturor.

Trad. de *G. Rosin*

MUNTENEGRUL VREA ALBANIA

Muntenegrul de abia ajuns regat, oare a şi început să aibă dorinţe de victoriĭ? Şi-o fi făcut planul de a ajuta pe Albanezĭ ca să-şĭ răscumpere independenţa, şi să aşeze pe tronul Albanieĭ pe un fiŭ al luĭ Nikita, prinţul Mirko al Muntenegruluĭ?

Lucrul acesta îl bănuesc junii-turcĭ carĭ aŭ înlocuit în guvernămăntul Turcieĭ pe Abdul-Hamid. Austria împărtăşeşte aceste bănuelĭ căcĭ a concentrat optzecĭ de miĭ de oamenĭ aproape de frontiera sa balcanică. In sfârşit, Ricciotti Garibaldi veghează, şi chiar voeşte să intre în Albania cu o armată de voluntarĭ, pentru ca odată Albania liberată să fie o republică iar nu un regat muntenegrean.

Chiar de anul trecut, Muntenegru era asilul maĭ multor miĭ de albanezĭ, printre care se afla şi Iosa Boletinatz, un şef albanez căruia sultanul Abdul Hamid îĭ dăduse sume însemnate spre a înceta ori-ce acţiune politică saŭ militară.

De atuncĭ, sub Junii Turcĭ, Josa Boletinatz prepară o expediţie pe care o crede decisivă.

In două puncte ale frontiereĭ muntenegrene s'aŭ format bande şi aŭ avut loc încăerărĭ între ele şi trupele turceştĭ, la Nojkovatch şi la Timonichi. Victoria a fost a turcilor, spune o telegramă, dar ea venea din Constantinopol astfel că poate inspira îndoială asupra exactitudineĭ celor afirmate.

Indiciul cel maĭ grav de o iminentă schimbare e că toţĭ muntenegrenii stabiliţĭ pe teritoriul Turcieĭ, părăsesc acest pământ strein şi întru în patria lor.

Două-zecĭ batalioane de soldaţĭ turcĭ sunt pe drum spre frontiera muntenegreană; o artilerie puternică îĭ întovărăşeşte. Şi toate acestea, pentru ce? Muntenegru e de neînvins.

Singur din toate Statele balcanice, Muntenegru, a rezistat juguluĭ turcesc. In timp de secole, sultaniĭ aŭ trimes soldaţiĭ lor ceĭ maĭ războinicĭ, ceĭ maĭ feroce, spre aceştĭ munţĭ inaccesibilĭ; armatele aŭ fost devorate.

Trupele regulate, căĭ, tunurĭ, nimic din toate acestea nu poate să treacă printre strâmtorile munţilor, prin pantele abrupte, prin potecile înguste pe unde douĭ oamenĭ alăturĭ nu pot să treacă. Pe cine, aşa dar, vor ataca Turcii? Muntenegrenii nu întrebuinţează tactica. Din vârful uneĭ stâncĭ, eĭ trimet gloanţe. Dacă sunt nevoiţĭ să fugă, fug din munte în munte, se întorc iarăş — şi sunt aceeaşĭ totd'auna. Captureazâ prizonierĭ, şi când se întorc la căminurile lor după o victorie saŭ după o incursiune la Turcĭ, eĭ singurĭ constată că nu sunt o ar-

Soldaţĭ muntenegrenĭ întorcându-se pe la căminurile lor

Trebue să spunem că dacă Muntenegrenii apar acum ca principaliĭ aliaţĭ aĭ Albanezilor, e că aceştia par să-ĭ fi ales. Albaneziĭ şi-aŭ părăsit ţara în număr mare, după ce guvernământul turc le-a interzis posesiunea puşcilor şi altor arme de războiŭ.

La Monte-Negru, vânzarea armelor e absolut liberă şi se face fără control. Aşa că, această ţară atrage pe albanezĭ care se duc mereŭ să se aprovizioneze cu arme şi muniţiunĭ, şi e un isvor de beneficiĭ pentru Muntenegru, aşa de sărac în realitate.

mată victorioasă, ci o trupă în dezordine formată din oameni îndrăzneţi ca nişte vulturi.

Chiar Regele Muntenegrului n'are puterea să împiedice pe supuşii neimblânziţi de a face războî Turcilor.

Căcî, fără să fie un sclav într'un regat semi-barbar, Muntenegreanul nu e nicî chiar un supus al Regeluî săŭ, saŭ, cel puţin, un mujik în faţa Taruluî saŭ un ţăran din Pădurea-Neagră faţă de Impăratul Germaniei. Muntenegreanul este foarte mândru; el vorbeşte cu foarte multă libertate de „Tatăl Nickita". Când desaprobă vre-un act al Regeluî săŭ, nu face această într'un cerc discret de amicî, ci îşî manifestă părerea foarte tare; o spune, dacă e cu putinţă, chiar Regeluî *Blaz.*

SATELE NOASTRE

CORBU

Comuna rurală din plasa Marginea de jos, judeţul R.-Sărat, se află situată spre est de oraşul R.-Sărat, la o distanţă de 56 kilometri de acest oraş şi tot spre est de comuna Măicăneşti care este reşedinţa subprefectureî plăşeî amintite, şi la o distanţă de 16 kilometri de această comună. Această comună este aşezată pe malul drept al râuluî Siret, acolo unde se termină vechiul hotar dintre Moldova şi Muntenia.

Nu se ştie de unde şi-ar fi luat această comună numele Corbu. Acum această comună este formată numai din cătunul Corbu, până la anul 1840 însă maî la nord de Corbu, tot pe Siret, cam la 1500 metri depărtare, se afla un cătun numit Blehaniî, care însă desfiinţându-se, locuitoriî ce-l locuiaŭ s'aŭ mutat şi aŭ mărit satul de azi, iar numele de Blehaniî s'a perdut, abia se maî pomeneşte de uniî bătrânî.

Imbrăcămintea locuitorilor este: bărbaţiî port pantalonî făcuţi în casă din lână colorată, zăbune tot asemenea, pe cap căciulî rotate şi în picioare opincî făcute de dânşiî, cisme saŭ imineî şi pantofî, maî aŭ sucmane saŭ ghebe şi cojoace maî mult scurte. In genere îmbrăcămintea bărbaţilor este maî mult colorată. Iarna port săricî pe carî le cumpără din târg. Femeile poartă fuste saŭ rochiî de lână colorată ţesute în casă, paltonaşe scurte saŭ scurteicî lungî îmblănite, la cap bătrânele port fes şi pe de-asupra testemel de târg; iar cele tinere nu port fes ci numaî basmale de lână, de fabrică, cărora le maî zic şi casâncî, maî aŭ şi broboade de lână saŭ de păr de cămilă, iar în picioare pantofî şi ciorapî făcuţi de dânsele. Foarte puţine femeî poartă năframe albe.

Obiceiurî la naştere, căsătorii şi înmormântare:

La naştere. — La naşterea unuî copil, băiat saŭ fată, cel dintâî lucru e ca moaşa să meargă la preot cu o cofiţă saŭ oală cu apă pe care o sfinţesc şi cu dânsa stropesc prin casă şi beaŭ lehuza şi moaşa, apoî a treia zi de naştere seara, se face ursitorile: se pune pe o masă pâine, vin, sare şi banî, simbolul belşuguluî, pentru ca venind ursitorile să aibă cu ce se ospăta, să rămână mulţumite şi să menească nouluî născut o soartă bună, lucrurile puse pe masă le ia moaşa. Apoî la săptămână şi maî târziŭ, se botează pruncul când se face masă şi se chem rudeniile şi prietenii, cu toţiî se ospătează dând fie-care un dar (2 leî) pentru pruncul născut, după masă cu toţiî se duc la cârciumă unde se veselesc cu vin, urându-şî uul altuia precum şi prunculuî noroc, sănătate, îndestulare, etc.

La căsătorie. — Tatăl tânăruluî adună rudeniile saŭ câţî-va prietenî cu care se duce la casa tatăluî feteî, după ce maî întâî s'aŭ înţeles printr'un sol: ajunşi în casă daŭ bună ziua saŭ bună seara, sărută mâna ceî maî tinerî la ceî maî bătrânî, apoî se aşează pe paturî şi încep a se înţelege despre zestre. Tatăl flăcăuluî spune ce dă fiuluî săŭ, apoî vine rândul celuî cu fata, tatăl spune ce dă de afară: vite, pământ dacă are saŭ alt-ceva; mama spune zestrea din casă, cămăşî, rochî, sacî, toale, perne, aşternuturî, apoî unul cu cunoştinţă de carte scrie lista obiectelor de o parte şi de alta. Orî cât de mică zestre ar avea fata, obiceiul este ca flăcăul să facă tatăluî feteî maî multe plocoane: o pereche de cisme, postav pentru pantalonî şi un mintean, iar pentru mama feteî: o scurteică, pantofî, etc., şi în fine pentru mireasă trebue să facă: palton saŭ scurteică, ghete, oglindă, ghirlandă, aşa că de multe orî plocoanele acestea ce se dă familieî feteî întrec zestrea ce se dă feteî şi adese-orî din cauza acestor darurî se nimiceşte şi proiectul de căsătorie.

In schimbul plocoanelor ce se primeşte, tatăl feteî trebue şi el să dea celuî cu flăcăul, câte-va basmale bune de lână, carî se daŭ ca darurî femeilor cese ostenesc la nuntă. Indată ce s'aŭ înţeles din partea zestreî şi a plocoanelor, scot plosca şi beaŭ aldămaşul, apoî fac schimbul astfel: fata saŭ mireasa dă tânăruluî, adică gineruluî o batistă şi ginerele dă feteî un inel. A doua zi tatăl feteî se duce cu oameniî luî la tatăl flăcăuluî acasă şi văd zestrea flăcăuluî, aceasta se numeşte *călătorie*, adică caută, observă şi dacă găsesc bine, atuncî logodna e terminată, se face masă; apoî încep a vedea de cele trebuincioase pentru nuntă. In timpul cât ţine logodna, adică 2-3 săptămânî şi până se face cununia, socrul cu fata primeşte Joia şi Dumineca rachiŭ şi vin (una sticlă şi una ploscă) din partea gineruluî şi atât socrul cu fata cât şi cel cu flăcăul chiamă sătenî, rudeniî, prieteniî la rachiŭ şi-î cinstesc, adică îî bagă în seamă ca să vie la nuntă.

Tot astfel face şi nunul, adică după ce primeşte rachiŭ de la socrul cel mare (cu flăcăul), chiamă şi el prietenî şi-î cinsteşte.

La ziua hotărâtă pentru nuntă, socrul trimite pe ginere cu maî mulţî flăcăî şi câţî-va oamenî din partea luî şi aduc pe nunul cel mare de acasă, de aicî pornesc la mireasă cu lăutari şi alaiŭ; acolo nuna găteşte mireasa cu beteală, îşî daŭ plocoanele în schimb unul altuia, apoî se face masă, după ce încep a juca es afară cu toţiî ţinându-se de mână, se aşează socrii cu fata pe un scaun, iar tineriî în picioare în faţa lor, unul din flăcăî rosteşte ertăciunile, atât ginerele cât şi mireasa daŭ socrilor cu paharul, apoî socriî bine-cuvintează perechea tânără, se pune zestrea feteî într'o căruţă, lăutariî cântă mereŭ, se pune mireseî pe cap o farfurie cu patru sferturî de pâine şi un pahar cu vin; mireasa ia vinul şi-l aruncă; tot aşa face cu pâinea, aruncând-o înainte, înapoî, la dreapta şi la stânga; flăcăî, oamenî şi femeî, se aţin şi prind pâinea făcându-se alaiŭ mare.

După acestea merg cu toţiî la biserică la cununie, de unde se întors la casa flăcăuluî şi se începe hora ţinând până seara, când se face masă mare. Aci nunul şi nuna primesc din partea mireseî darurî, adică cămăşî şi prosoape, se dă şi socrilor câte o cămaşe cusută tot de mireasă, iar la ajutoarele socruluî li se dă numaî câte un şervet. Aceste ajutoare în număr de 10—12 persoane, poartă numele de stolnicî. Inainte de a se mânca friptura, se daŭ darurile: într'o farfurie cu puţină sare şi pâine, pune întâi nunul de la 8—20 leî, apoî pun toţî meseniî de la 1—4 leî; baniî adunaţî de la toţi, se numără de către nun şi într'o basma se daŭ mireseî care sărută mâna la toţî. După ce se fineşte masa cu vivaturî, se începe jocul în casă, ţinând până despre ziuă, iar după scularea de la masă, conviviî îşî iaŭ rămas bun, plecând fie-care la casa luî.

doua zi Lunî pe la amiază, se face legatul mireseî de către nuna însoţită de maî multe femeî cu lăutarî şi jocurî zgomotoase, apoî Lunî seara se face un cropul, adică a doua masă cu dar; la această masă şed şi tineriî alăturî cu naşiî lor, după masă jocurî până aproape despre ziuă, când se duc cu toţiî la casa nunuluî, unde acesta face cu a sa cheltuială o masă tuturor celor carî aŭ ostenit la nuntă.

In fine Marţi se fac plăcintele, când se adună încă ceva banĭ şi cu acestea se închee toată nunta, care ţine cam 4 zile.

La înmormântare. — Indată ce un om moare, îl scaldă, îl îmbracă şi-l aşează pe pat saŭ pe o masă în mijlocul caseĭ, încep a-l boci şi a spune felurite vorbe ce aŭ raport cu viaţa omuluĭ mort, trimet de trag clopotele, umblă cu capul gol aĭ caseĭ orĭ unde s'ar duce, chiar la târg, întorc oglinzile cu faţa la perete, femeile saŭ fetele îşĭ despletesc părul, nu se împrumută nimănuĭ nimic din casa celuĭ mort, seara fac privighere, adică se adună vecinii saŭ rudele aducând fie-care câte o lumânare şi intrând zic : Dumnezeŭ să-l erte! Nu dorm toată noaptea saŭ dorm cu rândul, vine preotul şi slujeşte stâlpiĭ adică ceĭ patru evanghelişti, a doua zi saŭ a treia zi se înmormântează cu ceremonialul prescris de biserică.

Gh. Ciocănel

DE PRIN LUME

MEXIC.—*Yuma (Statul Arizona)— Pentru a combate epidemiile.* — O epidemie de variolă (o boală a pieleĭ) se întinsese prin indieniĭ din Arizona. Tribul, urmărind un vechiŭ obiceiŭ, se decise să sacrifice pe *vrăjitorul medic* al tribuluĭ, ca prin aceasta „Marele Spirit" cum numesc eĭ pe Dumnezeŭ — să oprească flagelul.

„*Medicul*", auzind de cele ce se plănuiaŭ contra luĭ, se refugiă în munţĭ. El fu însă imediat descoperit de indienĭ carĭ îl readuseră în tabăra lor. Aci legară pe nenorocitul medic de un arbore, şi, după ce esecutară dansurĭ războinice, îl făcură să sufere durerĭ oribile, torturĭ, etc. In cele din urmă îĭ arseră încetul cu încetul picioarele, şi când fu pe jumătate mort, făcură din pieptul luĭ o ţintă în care fie-care avea voe să-şĭ înfigă cuţitul! Femeile, carĭ asistaŭ la acest oribil spectacol, cântaŭ imnurĭ de onoare „Mareluĭ Spirit", până când moartea veni să ia pe nenorocitul vrăjitor-medic.

Epidemia însă, natural, nu se opri.

AUSTRO-UNGARIA. — *Curse de biciclete cu obstacole.* — La cursele militare executate la Gratz de către 12 elevĭ aĭ şcoaleĭ militare din Liebenau, concurenţiĭ aŭ parcurs un loc foarte bogat în accidente.

Eleviĭ aŭ întâlnit un depozit de „lopeţĭ" şi de „stejarĭ", o diferenţă de nivel de douĭ metri cu o pantă de 45 grade, o margine de sârmă cu cue de 1.50 m., pe care trebuia să o sară, în sfârşit escursiunea se termină printr'o scară de 8 paşĭ.

Eleviĭ parcurseră distanţa într'un mod moderat. Acesta fu un concurs de ingeniozitate şi precizie.

ITALIA. — *Câinĭ sentinele.* — Această nouă întrebuinţare a câinilor a avut un deosebit succes la Bolonia. Inprejurul forturilor maĭ principale, santinelele cu patru picioare aŭ fost puse de gardă. Avantajul încercăreĭ acesteia a fost că acolo unde de ordinar trebuia să fie 9 saŭ 10 oamenĭ, s'a pus de pază numaĭ 3 oamenĭ şi un câine.

Aceştĭ bravĭ câinĭ s'aŭ arătat pasionaţĭ în serviciul lor. Eĭ aŭ prins până în prezent pe maĭ mulţĭ indivizĭ carĭ încercaseră să intre în fort.

Câiniĭ de obiceĭ sunt puşĭ lângă o santinelă. Se citează următorul caz nostim :

Un soldat adormind, apăru în depărtare un ofiţer făcând rondul de noapte.

Câinele, văzând pericolul tovarăşuluĭ săŭ, îl trase pe acesta aşa de tare de vestminte, în cât santinela se trezi înainte de venirea ofiţeruluĭ.

După câiniĭ poliţiştĭ, câinĭ-santinele.

ELVEŢIA.—*Pentru băutorĭ.*— Un medic elveţian, d-rul Isembart, a publicat o statistică foarte curioasă, în care spune că dacă un băutor *n'are nicĭ un organ bolnav*, trăeşte foarte mult timp. Contrariŭ : un băutor de „forţă" trăeşte în mijlociŭ 63 anĭ; un băutor maĭ puţin „de forţă" trăeşte 51 anĭ iar unul moderat 63 anĭ. Ce va fi înţelegând însă d-rul prin *băutor* moderat?

Recolta gheţeĭ. — Am arătat în ziarul nostru cum se recoltă ghiaţa în Suedia, Norvegia, etc. In articolul de faţă vom arăta modul cum se recoltează ghiaţa în Elveţia.

Se ştie că locuitoriĭ Elveţieĭ sunt oamenĭ practicĭ, carĭ ştiŭ să tragă din pământul lor resurse neaşteptate.

După ce exploatează vara munţiĭ şi lacurile, eĭ trag în parte, iarna, foloase din zăpadă şi ghiaţă.

Lacurile îngheţate de la Davey şi Saint-Moritz oferă o suprafaţă perfectă patinatorilor şi sunt în acelaş timp mine nesfârşite de ghiaţă comestibilă.

Eploatarea gheţeĭ se face în modul următor :

Cu un mic car special se trag urme pe ghiaţă, spre a o împărţi în părţĭ egale, de acelaş fel şi care odată tăiate, să aibă aceleaşĭ dimensiunĭ.

La una din extremităţĭ, se face o gaură aşa de mare în cât să se poată înfige acolo un mare ferăstrăŭ de mână şi se tae ghiaţa după urmele trase de căruţă.

Odată blocul tăiat, omul caută să-l ridice. Este decĭ nevoe de putere. Se înfig parĭ în ghiaţă şi treĭ oamenĭ trag de partea tăiată. Transportul se face apoĭ cu uşurinţă.

BRAŢ DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Datorită d-tale, care aĭ sosit la timp, bandiţiĭ au luat-o la fugă şi Madiana este scăpată.

Noul sosit, care răspunde numeluĭ ciudat de Fichalo, zise :

— Cum? Pe ea vroiau s'o atace? Madiana, scumpa creatură? Dar e o grozăvie!

— Da, vroiau s'o fure, s'o facă să dispară.

— Aŭ îndrăsnit s'o atace! Ea care este zâna binefăcătoare, pe care o adorăm! Madiana, care este graţia, bunătatea, frumuseţea în persoană în această ţară îngrozitoare, cel maĭ murdar colţ din lume şi populat de o ceată de beduinĭ de toate culorile, nemaĭ punând la socoteală ocnaşiĭ carĭ sunt şi maĭ îngrozitorĭ!

Şi acum unde este ea?

— In bordeiul eĭ, unde am adus-o fără cunoştinţă, aproape murind. Abia am avut vreme s'o aşez pe pat, apoĭ să alerg ca să-ĭ apăr intrarea în casă.

— Bine aĭ făcut d-le care aĭ braţe de fer, şi fapta aceasta bună are să'ţĭ fie răsplătită de mine cel dintâĭ.

— Şi acum când nu maĭ e nimic de temut, cred că ar fi vremea să ne ducem a-ĭ da îngrijire, aşa e?

— Să intrăm! Să intrăm d-le Braţ de fer, dacă-mĭ daĭ voe să-ţĭ zic ast-fel?

— Cum vreĭ!

— Şi care ţi se potriveşte ca o mănuşe, adăogă Mustic. Acum fiţĭ bunĭ şi urmaţi-mă, că eŭ cunosc bine drumul.

Zicând aceste aprinse un chibrit. Cum ajunse, se aude un ţipăt îngrozitor, care face să înfioare pe tovarăşiĭ luĭ!

— Dar, ea nu maĭ este!

— Nu e cu putinţă! strigă Braţ de fer. Am simţit foarte bine, patul

și covorul moale de mușchiŭ. Nu aĭ văzut bine, micul meŭ!

Chibritul stingându-se maĭ aprinse un altul. Vaĭ! Mustic nu s'a înșelat. Tânăra fată a dispărut.

— Miĭ de trăsnete! Asta e prea mult! înjură Braț de fer.

Mustic găsește in fine o lumânare, o aprinde și zice:

— Acum o să putem examina cu luare aminte tot.

Bordeiul este mare și are mobilă puțină, nu are de cât două odăĭ, tăiate printr'o deschizătură.

In odaia de a doua este o fereastră mare. Orĭ această fereastră este deschisă.

Acum copilașul începe să se bocească:

— Acum înțeleg! Pe când noĭ ne ciopârțeam aci în fața ușeĭ cu eĭ, altă bandă ne fura pe Madiana. O! Madiano! Te vom maĭ revedea noĭ vre-odată! Braț de fer se uită la Mustic care plângea ca un copil.

Fichalo, un băiat sdravăn de vre-o două-zecĭ de anĭ zise cu o voce rugătoare:

— Fără a-țĭ porunci, d-nule, nu crezĭ că ar trebui să căutăm, să găsim și să scăpăm pe Madiana?

— Da, te rog d-le și eŭ, din tot sufletul!

D-ta așa de curagios, așa de bun, aĭ să fiĭ șeful nostru!

— Dar scumpul meŭ copil, e cu neputință, nu am venit aci ca să alerg după aventurĭ.

— Fie-țĭ milă, d-le și nu o lăsa în mâinele acestor bandițĭ!

— Aceea ce mĭ cerĭ tu, micule, este răsturnarea proectelor... viitoruluĭ, a vieței mele.

— Aĭ făcut deja atâtea!

— Este adevărat! M'am lăsat să fiu târât de evenimentele atât de dramatice și neașteptate...

— Dar aceste evenimente, după cum vezĭ, se agravează și continuă.

— Da, și încă cum! Eĭ bine, fie! Rămâĭ cu voĭ și voiu încerca imposibilul pentru a scăpa pe Madiana cea frumoasă. Să plecăm, dar.

II

După o absență care a ținut maĭ mult de o oră, Braț de fier, Mustic și Fichalo reintrară în casin.

Eșind din bordeiul Madianeĭ, Braț de fier a întrebat:

— Acum ce ne facem?

— Acum, noaptea, nimic! a răspuns Mastic.

— Cum însă trebue să ne sfârșim unde-va seara asta blestemată, să ne întoarcem iar la casinul «Două urechĭ», după cum i se zice.

— Și mâine despre ziuă vom vedea.

— Fie, aidem!

Braț de fier, plecat îmbrăcat ca un gentilom, se întorcea în sdrențe; în timpul lupteĭ hainele i se rupseseră de tot.

Instinctiv își duce mâna la buzunarul din năuntru al vesteĭ și îngălbenește. Mustic, căruia nimic nu'ĭ scapă, întrebă:

— Ce ți s'a întâmplat, stăpâne?

— Mi-au furat portofoliul.

— A, nenorocire, nenorocire!

— Da, mare, nereparabilă nenorocire... un dezastru! Douăzecĭ de miĭ de francĭ în bilete de bancă engleze, franceze și holandeze, maĭ multe scrisorĭ de credit asupra băncilor Demerera, Surinam și Cayema, apoĭ și hârtiile mele de identitate.

In vreme ce aceștia vorbeau, se apropie Landlord, stăpânul casinuluĭ și zise:

— Aĭ plecat tocmaĭ când era treabă maĭ multă și fără să'țĭ cerĭ voe.

In adevăr, din toate părțile chemau pe Mustic.

— Auzĭ? adăogă Landlord.

— Aud, că nu sunt surd.

— Să știĭ însă că te dau afară; nu maĭ eștĭ în serviciul meu.

— Atât maĭ bine! Poftim și șorțul.

— Poftim și d-tale douăzecĭ de dolarĭ ce aĭ de luat pe o săptămână.

— Mulțumesc, și bună seara!

Stăpâne! adăogă el adresându-se apoĭ către Braț de fier, aide s'o ștergem! Pe aci sunt cățĭ-va carĭ se uită la noĭ chiondorâș.

— Nu maĭ încape îndoială, plănuesc ceva în potriva noastră și prea sunt mulțĭ, ne-ar spulbera!

— Cum? să fugim în fața acestor mizerabilĭ? răspunde Braț de fier. Voĭ m'ațĭ asigurat că ne vom întâlni cu complicïĭ acelor carĭ au furat pe Madiana. Eu vreau săĭ văd.

— Eu îțĭ repet că o să fie vaĭ de noĭ, și nicĭ arme nu aĭ, cel puțin.

Deodată se auzi urlete întovărășite de strigăte amenințătoare:

— Afară!.. ridicați'ĭ!.. la moarte!

Și deodată asasiniĭ se aruncară asupra luĭ Braț de fier.

Se întâmplă de multe orĭ că printre jucătorĭ se găsesc mulțĭ carĭ provoacă scandal ca în învălmășeală să se aleagă cu saciĭ de aur și mizele de pe mese.

Braț de fier, care apucase revolverul din mâinile luĭ Mustic, trase.

Landlord, care strigase să nu se dea focurĭ, începu a se ruga de Braț de fier să nu maĭ tragă.

— Foarte bine; de oare-ce sunt toțĭ contra mea și au o ură neexplicabilă, vreau să sfârșesc și eu maĭ curând.

Te rog să le spuĭ că le voiu face cinstea de a mă bate cu fie-care în parte dintre dânșiĭ, om la om, lăsându-le d-lor alegerea armelor: revolverul, sabia sau pușca și chiar nobilul joc de box.

— La moarte! la moarte! se auzi din nou strigând.

Landlord adăogă:

— Printre d-voastră nu este nicĭ unul care să știe boxul?

— Ba da; iată pe faimosul Tom Canon.

— Bine, atuncĭ începețĭ matchul boxând în potriva acestuĭ gentilom...

— Am să'l turtesc!

— Vom vedea! răspunse Braț de fie cu sânge rece.

— Acum să vă propun o afacere, zise Landlord. Avețĭ să vă batețĭ aci în casino...

— Acum numaĭ decât.

— Ba nu, mâine.

— Pentru ce?

— Uite de ce: acest duel de moarte va fi o atracție «proeminentă» și toată țara va voi să asiste; trebue să'l anunț prin împrejurimĭ, înțelegĭ? Am să pun intrarea cu cincĭ guinee; are să fie bătae la intrare; și dacă din întâmplare îțĭ scapĭ pielea, am să'țĭ dau și d-tale un sfert din câștigul intrărilor. Primeștĭ?

— Bravo! Primesc!

— Și aĭ dreptate.

— Dar până atuncĭ ce să fac?

— Am să'țĭ servesc ce pofteștĭ: d-tale, luĭ Fichalo și luĭ Mustic.

— Și asta primesc.

— Așa că de acum eștĭ oaspetele meu cu ceĭ doĭ tovarășĭ aĭ d-tale. Mănâncă, bea, fumează, eu plătesc, și pe Dumnezeul meu, nimenĭ nu te va atinge.

— Mulțumesc, primesc tot.

IV

Colo sus, pe înălțimile colosale ale pădureĭ virgine, apare o lumină care abia se zărește, de un trandafiriu plăcut.

Deodată zarva urletelor de maimuțe se oprește. Maĭ sunt câte-va ultime tunete, amintindu-țĭ sgomotul pe care îl face un tren care intră sub un tunel, apoĭ tăcere. Muștele de foc se sting; liliecíĭ încetează de maĭ sbârnâi, jaguarul se astâmpără, viața nocturnă se oprește.

Și aproape ca prin vrajă, infernaleĭ simfoniĭ de monștri succede un dulce cântec de pasăre.

Acolo, sus, lumina crește; pretutindenĭ roua picură sclipitoare.

Jos este încă noapte.

Câte-va clipe încă se maĭ îngână ziua cu noaptea, aproape fără auroră, și noaptea este învinsă.

Este ziua în țara mareluĭ Soare.

Este deșteptarea pădureĭ.

In penumbra care descrește, se arată colibe dărăpănate, aproape să cadă: apoĭ dărâmăturĭ vechĭ de trunchiurĭ putrezĭ, ajunse în stare sălbatică; însfârșit, pământ scormonit și strâns cu o grămadă de nisip, alb ca

zăpada, în mijlocul căruia șerpuește un mic golf cu apă limpede. Toate acestea, colibă, dărăpănăturĭ și scormoniturĭ indică o exploatație auriferă, de multă vreme părăsită.

Cu toate acestea sub una din colibe se profilează, albă, curba unuĭ mare hamac de sfoară. După rotunzimea leagănuluĭ ghiceștĭ că o creatură omenească este culcată.

Aproape, sub alt umbrar, stau lungițĭ patru oamenĭ, carĭ se odihnesc. Douĭ fumează, ceilalțĭ dorm.

Din hamac se aude un gemăt, o tânguială de copil care suferă Unul din oamenĭ se ridică și zice:

— Iat-o că se deșteaptă și nu e prea curând. Mă temeam să nu fie doza prea mare. Soporificul este aproape ca otrava...

Și eu credeam tot așa, și de, moartea eĭ ar fi fost ruina proectelor noastre.

— Un dezastru.

Cel care vorbește este de talie mijlocie, sdravăn, bine făcut. Este frumos. Ochiĭ negri, indrăsnețĭ, a căror privire inspiră o jenă vecină cu teama. Nasul, ca un cioc de pasăre, arată indrăsneală și energie. Insfârșit gura, cu buzele puțin cam strânse, este frumoasă cu dinți'ĭ albĭ și sănătoșĭ. Tenul acestuĭ om însă, care nu are maĭ mult de 25 de anĭ, este searbăd, gălbejit, arătând anemia.

Insfârșit, barba și părul luĭ, carĭ abia încep a crește, dovedesc că de curând a fost ras și tuns, cum sunt ocnașiĭ.

Este îmbrăcat corect, cum se poartă mineriĭ. Celalt tovarăș al luĭ este un zevzec de vre-o 20 de anĭ, slab și cu mișcărĭ de clovn, așa este de sprinten; are o figură care dă de gândit. Ochiĭ albaștri, pleoapele roșiĭ, părul blond spălăcit, urechĭ marĭ, un cap murdar însfârșit, după cum se zice.

Semn particular: poartă cu obrăsnicie o pălărie pe paie a ocnașilor, cu pantalonul de pânză groasă, marcat cu A. și P., întovărășite și de un număr.

Un nou gemăt se aude din hamac care se sgudue și se mișcă.

— A, mamă Néné, mamă negresă, o, *mi mam*, fetița ta e bolnavă rău! O, mă doare rău capul! *Mi mama*, oh!..

— Iĭ este rău! Se vede că are nevoe de mângâere.

— Ia tacĭ! Nu avem vreme acum de glume! Fă bine și astâmpără-te, altfel îțĭ rup oasele; nu mă face să ți-o spun de două orĭ.

Băiatul de 20 de anĭ plecă capul în jos și, dominat, se dete înapoĭ.

Celalt se îndreptă înspre hamac, îl dă puțin în jos și deodată apare înspăimântată delicioasa figură a Madianeĭ.

— A, *mi dédé*! Sunt moartă!

Armata neagră din Africa australă

Grație organizațieĭ militare a zulușilor, sunt câțĭ-va anĭ de când se fondă în Africa australă o a doua Abisinie. Fără alte arme de cât pavezele lor și câte-va puștĭ model vechiŭ, zulușiĭ aduseră trupelor engleze numeroase și sângeroase neajunsurĭ.

Gândiți-vă la 30,000 de zulușĭ armațĭ cu carabine cu repetiție și cu mitralieze și vețĭ avea elementele unuĭ războiŭ care nu s'ar termina poate în avantagiul raselor albe.

Războinicĭ din Zululand

După cum se poate judeca după grupul a căruĭ ilustrație o publicăm aci maĭ sus, zulușiĭ au forme atletice. Rezistența lor fizică este proverbială.

Doru

Omul o privește nepăsător și'ĭ zice cu asprime!

— Destul, fată mare: Destule copilăriĭ. și vorbește ca lumea, nu te maĭ schimonosi! Aĭ fost crescută de surorile de Saint-Josef-de-Cluni, eștĭ destul de instruită, vorbeștĭ franțuzește cu eleganță chiar, răspunde-mĭ în franțuzește.

— Unde sunt! D-ta cine eștĭ? întrebă ea înfricoșată.

La două leghe de Nameles, la vechiul locaș părăsit: «Fără speranță», cum i se zice. Cine sunt? Aĭ să afli maĭ târziu. Pentru moment mi se zice: rege, în două cuvinte, pentru că sunt un rege... unul adevărat!

Tonul sec, explicațiile acestea, măresc maĭ mult spaima Madianeĭ, care scoate un țipăt sfâșietor.

— A, sunt pierdută! Doamne, apără-mă!

Vrea să se smulgă din hamac, să sară peste lemne, să fugă orĭ unde, cu riscul de a se pierde chiar, dar recade greoae. Picioarele îĭ sunt legate sdravăn cu fringhiĭ, carĭ deși îĭ lasă puțină libertate, o împiedică cu toate acestea se alerge.

Omul, regele, reia liniștit:

— Incetează de a maĭ chema în zadar; eștĭ în puterea mea și nimenĭ nu te poate smulge.

— O, nu sunt părăsită; voiu avea răsbunătorĭ! răspunde ea mândră și curagioasă.

— Nu, căcĭ urma d-tale este pierdută. Iată cum: Erĭ aĭ luat fără să știĭ, o băutură care te-a adormit. La casin, unde cântaĭ de plăcere și pentru bucuria spectatorilor, aĭ căzut în scenă. Apoĭ, după peripețiĭ pe carĭ nu vreau să ți le povestesc, te-am adus aci fără cunoștință.

Călătoria aĭ făcut-o în pirogă (ciobacă), prin urmare fără a lăsa vre-o urmă. De altfel credem să putem pleca în curând și'țĭ pot afirma că nu veĭ maĭ fi găsită; prin urmare astâmpără-te, ca să nu mă silestĭ să întrebuințez forța.

Ea ascultă îngrozită această lungă tiradă care 'ĭ arată oroarea pozițieĭ sale și caută a pricepe acel vis îngrozitor și trăit.

Ce s'a petrecut de erĭ, din momentul când cânta ca o privighetoare beată de melodie? Credincioasa eĭ mamă Néné, doica eĭ, care nicĭ odată nu o părăsește o clipă? Când i-a venit rău? Acum unde se află? Ce s'a

făcut scumpa eĭ doică, care o iubeşte până la moarte?

Toate acestea şi le pune în minte şi se întreabă. Deodată un chip eroic îĭ trece prin mintea eĭ încă ametită de băutura aceea adormitoare... este silueta mândră a aceluĭ alb, pe care 'l văzuse numaĭ de două zile în cazin, acel necunoscut care niciĭ nu juca, nicĭ nu bea, care o aplauda şi'ĭ trimetea discret florĭ.

Un moment işĭ dete seama, chiar când viaţa o părăsea şi cădea în braţele luĭ. I se părea că'l vede repezindu-se printre jucătorĭ, furios, înfruntând strigătele şi ameninţările lor şi ducând-o leşinată.

Atuncĭ, în sufletul eĭ de copil, pentru care viaţa nu avusese până aci decât zâmbete, începe a spera puţin şi simte că reînviază.

— Nu, necunoscutul nu o va părăsi!

Omul, regele vre-uneĭ asociaţiĭ misterioase, se uită cu toate astea mereu la ea, şi nu o slăbeşte din ochĭ. Văzând-o resemnată, adaogă:

— Bine facĭ! Văd că începĭ a te linişti, eştĭ cuminte! Urmează tot aşa şi situaţia d-tale se va îmbunătăţi uşor şi repede.

Ea nu răspunde nimic şi se dă jos din hamac cu luare aminte ca să nu cadă. Amorţită, merge binişor, jenată de piedicile de la picioare.

V

Văzând-o că se clatină, regele vrea s'o sprijine.

— Lasă mă! îĭ zice ea scurt. Nu cred că te temĭ că am să pot fugi, nu e aşa?

— Mă tem să nu cazĭ.

— Ce 'ţĭ pasă?

— Atuncĭ, fă cum vreĭ.. Peste un moment are să ţi s'aducă demâncare... vreĭ?

— Orĭ ce-o fi... Acum aşĭ dori să nu maĭ am ameţelĭ!

Regele ridică din umerĭ, nu răspunde, apoĭ zice zevzeculuĭ care râde dobitoceşte lângă eĭ:

— Pregăteşte demâncarea şi să-ĭ maĭ lăsăm să doarmă pe aĭ noştri.

Madiana înaintează vre-o 30 de paşĭ şi se găseşte în faţa unuĭ pământ acoperit de foĭ de meĭ verde, frumos, late cât palma şi tăiate în formă de inimă.

— A! uite patate! O! D-zeŭ nu mă lasă! Maĭ departe puţin, câţĭ-va palmierĭ. Ea culege o foaie lustruită şi înfăşurând-o după unul din degete, formează un fel de tub.

După ce termină această afacere, se reîntoarce ca şi cum această preumblare i-ar fi dezamorţit tot corpul şi reînsufleţit sufletul.

Se aşează în hamacul eĭ, duce foaia la buze, apoĭ cu un aer distrat ca şi cum nu s'ar gândi la nimic, începe a fluera binişor.

Aceasta durează câte-va minute, apoĭ puţin câte puţin, această musică creşte. Devine un cântec monoton, ascuţit, cu sunete ciudate, enervante.

— Dar ştiĭ că musica asta devine plicticoasă?

— Cam aşa! respunde regele. O să pună în războiŭ, tot colţul acesta de pădure. Prizoniera noastră se distrează; e semn bun.

Maimuţele se apropie nebune, papagaliĭ scoboară şi se învârtesc deasupra poeneĭ, chiar păsările-musculiţe sosesc în cete.

Deodată în toată această bâzâială se amestecă fluerăturĭ şi un mic murmur ciudat.

Madiana îşĭ urmează înainte curioasa serenadă.

Deodată se aude un ţipăt răguşit de spaimă, care scapă zevzeculuĭ, lăsând să cadă pe nisip toată mâncarea pe care o pregătise Madianeĭ.

— A, nenorocire! Şerpiĭ, şerpiĭ!

Lungĭ de douĭ metri, groşĭ ca pe mână, de culoarea fieruluĭ ruginit şi cu pete negre, galbene şi violete, douĭ şerpĭ marĭ, de ceĭ cu clopeţeĭ, înaintează cu sgomot.

Işĭ ridică capetele, deschid largă gura, lăsând să se vadă nişte dinţĭ ascuţiţĭ şi lungĭ, întind limbile şi par înfuriaţĭ.

Ochiĭ lor negri-roşiĭ ca sângele, privesc căutând o pradă.

Atraşĭ prin muzica enervantă, se îndreaptă înspre fermecătoarea care flueră mereu.

Ţipătul tânăruluĭ bandit deşteptă pe ceĭ douĭ somnoroşĭ carĭ se găseau în trecerea şerpilor.

Regele scoate un ţipăt de groază şi bolboroseşte răguşit.

— A, luaţĭ seama! Blestem! A!..

Iute ca fulgerul unul din şerpĭ îşĭ îndreptă capul înspre omul cel maĭ din apropiere.

Fălcile căscate cuprinde gâtul mizerabiluluĭ, care se ridică aiurit, pierdut:

— Sunt mort!

Imediat fălcile se deschid, lăsând să se zărească pe piele câte-va urme albăstrue de unde ţâşnea sângele.

Incremenit, regele înjură şi tună:

— A, drăcoaica, are să mi-o plătească!

Alb ca zăpada, zevzecul de bandit, clănţănind din dinţĭ, se uită în toate părţile şi ţipă:

— Băgaţĭ de seamă, uite maĭ vin şi alţiĭ... colo, la spate!

In adevăr, din partea opusă es alţĭ douĭ şerpĭ galbenĭ, cu capul lătăreţ, încolţurat, în carĭ un naturalist ar fi recunoscut numaĭ decât trigonocefalĭ.

Apoĭ aproape din toate părţile vin cincĭ sau şease şerpĭ maĭ scurţĭ, carĭ sunt tot aşa de periculoşĭ şi veninoşĭ ca ceĭ sunătorĭ.

Cincĭsprezece sau douăzecĭ de minute abia au trecut de când a fost muşcat hoţul.

El se ridică ca un nebun, cu gura numaĭ spumă, din care scoate un horcăit; mizerabilul voeşte să articuleze un sunet, dar în zadar; cade cu faţa în nisip, grămadă.

— Mort! bolborosi regele; mort!.. este cu neputinţă.

(Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica orĭ-ce articole interesante privitoare la călătoriĭ saŭ vânătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimese.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate direcţiuneĭ **«Ziaruluĭ Călătoriilor»**, *strada Brezoianu, 11, Bucureştĭ.*

TOŢI ABONAŢII LA

„ZIARUL CALATORIILOR"

Participă, cu începere de azi, la următoarele mari şi de valoare premii:

1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5.

2) **Una puşcă fină de vânătoare** cu două ţevi, cal. 12, din vechia şi renumita abrică «Pieper-Bayard».

3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel maĭ nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) **Una carabină de mare precisie**, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, calea Victorieĭ, 44, furnizorul Curţeĭ Regale.

5) **Un gramofon perfecţionat.**

6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victorieĭ No. 54.

7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezelurĭ şi **o frumoasă tavă**, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, Bd. Elisabeta, 9 bis.

8) **Un ceasornic de biurou**, lucrat artistic în marmură şi bronz.

9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie **Schmith & Stratulat**, calea Victorieĭ, No. 53.

10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile.

11) **Patru pahare pentru ceaiu**, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin **«Ceasornicăria Colţeĭ»**, strada Colţeĭ, No. 31.

12) **Şease cămăşĭ bărbăteştĭ** de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă, după alegere şi măsură, carĭ se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie **La Patru sezoane**, calea Victorieĭ, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliţie.

13) **O duzină crema « Flora »**

14) **O duzină săpun « Flora »**

15) **O duzină pudră « Flora »**

16) **Şease frumoase gente** pentru dame.

17) **Şease linguriţe** de dulceaţă.

18) **Zece linguri** pentru masă.

19) **Zece furculiţe** pentru masă.

20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regeluĭ şi Regineĭ, comandate anume pentru premiĭ.

Toate aceste frumoase premiĭ se oferă cu începere de azĭ, prin tragere la sorţĭ, abonaţilor «Ziaruluĭ Călătoriilor».

PREŢUL ABONAMENTULUI:

Pentru 1 an leĭ 5; Pentru 6 lunĭ 2.60

Spre a participa la aceste premiĭ, abonaţiĭ pentru un an primesc 2 bonurĭ, iar ceĭ pe 6 lunĭ 1 bon.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL"

ABONAŢILOR SĂI, CU INCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«*Vila Luigi*», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziţia cea maĭ splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAŞ

din trestie exotică şi malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotoliurĭ, patru scaune şi o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscanĭ, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn **Marin V. Ganea**, şoseaua Mihaĭ-Bravul, No. 37 şi strada Şerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victorieĭ, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: **Un armuar cu oglindă**, cu despărţiturĭ pentru rufe şi haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. **Una toaletă cu marmură** şi oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză. **Un scrin** cu 7 cutiĭ lustruite şi îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un piedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză şi **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză

Toate aceste obiecte sunt lucrate şi executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A. Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victorieĭ, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: **Una canapea**, **4 scaune**, **2 marchize**, **2 taburele**, **una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluş fin broşat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piaţa cu florĭ, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane şi 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziţie Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, Bucureştĭ, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceaiu pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, aşezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendulă de perete «secesion» cu vitrourĭ, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice şi bijuteriĭ en-gros şi en-detail Fraţiĭ A. et J. Roller, Bucureştĭ, str. Smârdan, 35, etajul I-iu.

O maşină de scris „Erika", ultima perfecţiune, care scrie vizibil în două culorĭ, cumpărată de la Compania „Ideal". Depositul maşinelor de scris din Buc. Palatul Eforiei, representant Leonida Piokowsky.

O pendulă modernă, culoarea nuculuĭ şi **un ceasornic** pentru biurou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasonicăria Colţeĭ, str. Colţeĭ, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părţĭ. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia", cumpărate de la „Compania generală", biurou de informaţiunĭ, Bucureştĭ, strada Smârdan, 29, etajul I-iu.

1 maşină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 maşină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitatea cea maĭ superioară, coase şi brodează cu cea maĭ mare perfecţiune. Masa şi capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de maşinĭ de cusut „Compania anglo-americană", Bucureştĭ, str. Carol, 50, cu sucursale în Piteştĭ şi Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bulev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecţionat, remontabil în timpul mersuluĭ, cu diafragmă de concert şi 6 cântece naţionale.

Una vioară model Stradivarius, complectă cu arcuş, cutie şi accesoriĭ. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonurĭ de oţel, burduful dublu impermeabil şi colţurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru şi elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victorieĭ, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email", compus din maĭ multe bucăţĭ, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fiu, Bucureştĭ, str. Lipscanĭ, 15.

6 cămăşĭ bărbăteştĭ de zi, de zefir sau albe, cu pieptĭ de olandă. **6 perechĭ** pantalonĭ (indispensabilĭ). **6 perechĭ** ciorapĭ fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, carĭ se vor confecţiona după măsură câştigătoruluĭ de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane", calea Victorieĭ, pasagiul Macca vis-à-vis de poliţie.

Două costume de haine (saco), după măsură şi alegerea stofeĭ, carĭ se vor confecţiona de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academieĭ, 25. **Una bucată** 19 metri pânză de inişor cu borangic, ţesătură românească, cumpărată de la expoziţia Caseĭ şcoalelor. **2 ceasoarnice** de aur pentru bărbat şi două pentru damă; unul de argint rusesc pentru bărbat; **O brăţară** de aur cu 3 diamante; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin; Idem unul cu safir; Idem altul cu 2 briliante şi safir la mijloc; **2 ceasoarnice** de metal marca „Sonia"; **2 portfotografiĭ** de porţolan japonez, cu florĭ artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelarĭ dublé; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 benoclurĭ** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium", Doamneĭ, 27, unicul institut pus sub direcţiunea ştiinţifică a d-luĭ Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos** premiu pentru grădină „Şanticler", compus din un cocoş, 2 găinĭ şi 12 puişorĭ; **Un curs** complect de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, carĭ se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conţinând fie-care cremă, pudră şi săpun «Flora», făcute anume pentru abonaţiĭ noştri.

Afară de acestea, toţĭ abonaţiĭ maĭ primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentuluĭ, un volum din interesanta scriere: **Memoriele regeluĭ Carol I.**

Anul XII.—No. 735. **10 BANI IN TOATA ȚARA** Mercuri, 8 Iunie 1911.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL INTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an in toată țara
« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

NAUFRAGIAȚII DE PE SLOIURI. — (Vezi pag. 5224).

NAUFRAGIAȚII DE PE SLOIURI

In ultima lună a luĭ Februarie, golful Finlandeĭ în teatrul uneĭ spăimântătoare drame. Din nenorocire, catastrofele nu sunt rare,căcĭ cu toate cele 22 de farurĭ înşirate de-a lungul coasteĭ, navigaţia tot periculoasă este. Deşi golful este presărat cu stâncĭ numeroase, dar în primăvară, sloiurile de ghiaţă aduse de fluviurĭ, fac navigaţiunea îngrozitor de periculoasă.

Cu toate acestea, nu periră într'un naufragiŭ ordinar, vre-o sută de pescarĭ finlandezĭ, aproape de insula Lavenssari. Imprejurările în carĭ îşĭ găsiră moartea amintesc faimosul naufragiŭ, al pluteĭ *Méduse*, de tristă amintire. Pe tot timpul de iarnă, golful Finlandeĭ, este aproape tot îngheţat, cel puţin până la colosala stâncă a Hoglandeĭ. Pescariĭ pot atuncĭ să înainteze departe pe sloiurĭ, apele redevenind libere pe la începutul luneĭ Maiŭ.

In momentul drameĭ din Lavenssari cincĭ sute de pescarĭ, bărbaţĭ, femeĭ, copiĭ prea încrezătorĭ, crezură că pot să se depărteze de ghiaţă, ca să caute peşte în apele adâncĭ ale golfuluĭ. Fără ca nimic şi nimenĭ să poată prevedea o asemenea catastrofă sloiul spărgându-e de odată, îĭ luă sub privirea îngrozită a celorlalţĭ pescarĭ rămaşĭ pe uscat.

Plecară numaĭ de cât în cercetarea lor, dar abia treĭ zile maĭ târziŭ, corăbiile de pescuit culeseră pe supravieţuitorĭ. Aceştia petrecând pe mare treĭ zile şi treĭ noptĭ, îndurase chinurĭ grozave. Sloiul se micşora din ce în ce, şi bucăţĭ de ghiaţă ducând vre-o 40 saŭ 50 de persoane, se desprindea mereŭ. Mulţĭ naufragiaţĭ se înecaseră sub ochiĭ camarazilor lor. Din cincĭ sute, maĭ rămaseră vre-o 120...

Orĭ cât de îngrozitoare ar fi drama, nu consitue o excepţie. Va rămâne multă vreme neuitată în mintea Finlandezuluĭ, căcĭ nicĭ odată, sloiul de ghiaţă nu făcuse dintr'o dată atâtea victime, dar în maĭ multe rândurĭ marea se răzbnase pe pescariĭ, carĭ vroiseră a o exploata, cu toată mantaua de ghiaţă.

In colibele acestor *Ingrikkot Ijors* carĭ locuesc ţărmurile golfuluĭ Finlandeĭ, şi unde trăesc numaĭ din pescuit, se povesteşte pe acest subiect, istorioare foarte dramatice. Finlandeziĭ ca toate popoarele Norduluĭ sunt superstiţioşĭ şi închipuirea lor ajutându-le, le place să încoroneze şi maĭ mult povestirea lor. Drama pe care o vom povesti noĭ, are cadrul uneĭ umbre disperate a unuĭ sloiŭ de ghiaţă rătăcit.Eraŭ o sută cincĭzecĭ de pescarĭ aĭ unuĭ sătuleţ, aşezat aproape de Helsingfors, carĭ munceaŭ la olaltă şi trăiaŭ din munca lor cu toţiĭ, când maĭ bine când maĭ răŭ, pe marginea golfuluĭ. Vara nu prea se plângeaŭ. Moruniĭ, somniĭ, heringiĭ eraŭ din belşug. Maĭ aveaŭ şi scoicĭ, şi stridiĭ, homari de mare; prin stâncĭ găseaŭ ouă de păsărĭ. Dar în timp de iarnă, sufereaŭ de multe orĭ de foame. Atuncĭ trebuiaŭ să se mulţumească cu pâine rea făcută din coaje de brad, şi de rădăcinĭ sălbatice, amestecate la un loc. In acele momente, nu maĭ se codeaŭ de a nu încerca să pescuiască, cocoţaţĭ pe un sloiŭ de ghiaţă, cu toată vremea rea.

Intr'o zi, pe când se ocupaŭ a face o gaură în ghiaţă pentru a-şi asvârli undiţile, o femee strigă de odată:

— Privițĭ! privițĭ într'acolo!

O ceată de vulpĭ eretice, albe, în haina lor de iarnă, alergaŭ în adevăr în spre pământ, înspăimântaţĭ grozav.

— Ghiaţa nu prea e sigură, zise un bătrân cuminte. Aĭ acasă, căcĭ desgheţul poate să vină maĭ repede de cât îl aşteptăm. Era însă prea târziŭ. Abia îşĭ strânseseră instrumentele de pescuit, când o trosnitură grozavă se auzi, şi în acelaşi timp ghiaţa începu a se cutremura sub picioarele lor, cum se cutremură pământul în ţările vulcanice.

Un sloiŭ mare de ghiaţă desprinzându-se de coastă, îĭ ducea în ceaţă în spre necunoscut.

Femeile disperate suspinaŭ, strângându-şĭ copiiĭ la piept. Bărbaţiĭ întindeaŭ pumniĭ spre cer, într'un gest de revoltă zadarnică. Fuseseră oare zăriţĭ depe coastă... Inţeleseseră oare catastrofa.... Aveaŭ vreme să le vină în ajutor... Discutaŭ eĭ încet, impresionaţĭ maĭ mult de cât păreaŭ. In braţele femeilor se auzeaŭ copiiĭ gemând, speriaţĭ, cu capetele vârâţĭ în blănurĭ. Ziua scădea repede, ziua aceea cenuşie. din ţările recĭ, carĭ părea că provine dintr'un soare bolnav, foarte slab pentru a pătrunde ceaţa.

Zăpada începu a cădea încet, şi fiecare fulg părea un pămătuf de vată. Făcând inventarul sacurilor lor, strânseră la un loc hrană pentru 40 de oamenĭ.. Cel maĭ bătrân dintre eĭ, anume Keijuiset, împărţi la fiecare partea luĭ. Mâine încă vor maĭ avea cu ce înşela foamea, dar pe urmă...

Pe urmă... fără îndoială, nu vor maĭ avea nevoe; frigul ghieţeĭ, va ucide maĭ mult de unul din eĭ.

In mijloc puseseră copiĭ şi femeĭ. In jurul lor bărbaţiĭ îĭ apăra de vântul care se ridicase de odată ca un uragan. Copiiĭ adormiseră în nepăsarea vârsteĭ lor.

Colo, la extremitatea sloiuluĭ, un câine uitat, urlă de moarte. In mijlocul nopţeĭ un strigăt de spaimă deşteptă de odată pe ceĭ carĭ dormeaŭ.

— Ne scufundăm... ne scufundăm!..

Sloiul dislocat se topea sub o stâncă ascunsă. Fără a vedea ceva, fără a pricepe, în noaptea întunecoasă, crispându-şĭ mâinile lor disperate, oameniĭ dispărură.

Ceilalaţĭ se numărară, chemându-se pe nume.

— Ilmarineu!

— Aicĭ.

— Segoztad?

— Aicĭ!

— Hango!.... Hango!...

Tăcere. Un suspin înăbuşit de femee, şi bătrânul Keijniset chemă alt nume. Numaĭ 75 de vocĭ răspunseră. Maĭ lipseaŭ 55 de pescarĭ.

Pentru ceilalţĭ urma grija şi durerea, a apropiatuluĭ sfârşit al pluteĭ de ghiaţă legănată câte odată de o uşoară mişcare. Atmosfera în jurul lor se lumină în sfârşit; ceaţa maĭ puţin deasă, lăsă să se vadă în jurul lor, un cerc gol de mare clopotind. Dâra pe care o lăsaŭ în urma ior sloiurile de ghiaţă, îĭ făcu să priceapă că curenţiĭ îĭ duceaŭ departe, în cât nicĭ un ajutor nu le maĭ putea veni. Sloiul avea să-ĭ maĭ ţină o zi, două poate... dar foamea şi frigul îĭ uscară cu desăvârşire, încât mulţĭ din eĭ îşĭ sfîrşiră chinul înecându-se.

Pe la prânz, un karelian, cu ochiĭ cenuşiĭ, cu pielea arămie, care se numea Tellerio, se ridică de odată, cu mâna întinsă în spre mare:

— O luntre... o luntre... colo!

Crezură maĭ întâiŭ că înebunise, dar urmărindu-ĭ mişcarea, ceilalţĭ zăriră şi eĭ în adevăr, o umbră neagră şi avură un delir de speranţă.

Se apucară de odată toţĭ cincĭ-zecĭ a sbiera, a chema din tot sufletul lor. Nicĭ un semnal nu le răspundea. De zecĭ de orĭ începură şi ţipetele lor disperate mureaŭ fără răspuns, pe oceanul verde albăstruĭ. Pricepură în cele din urmă... barca era părăsită. Pentru orice ajutor, cerul le trimetea o rămăşiţă... Şi sub privirea nepăsătoare a celor ce eraŭ în agonie, începură a blestema. Cu toate astea, Tellervo Karelien, luase la oparte vre-o zece camarazĭ. Acea luntre părăsită, era în orice caz, maĭ bine de cât un sloiŭ care se topea. Pe ea, ar putea sta maĭ multă vreme, putea să treacă chiar vre-o corabie... iş cine ştie, lopătând ar putea ajunge la coaste... Numaĭ iată ce era, luntrea nu ar putea cuprinde maĭ mulţĭ de 10—12 inşĭ. Şi eĭ eraŭ vre-o 70 pe sloiŭ.

O clipă se priviră în tăcere, apoĭ aceiaşĭ hotărâre şireată, lucĭ în ochiĭ

lor. Fiecare pentru el, la urma urmei.
Luntrea părăsită înainta puţin câte puţin în spre muntele de ghiaţă. Când fu aproape,Tellervo şi camarazii lui se repeziră la înot fără a zice ceva, sub ochii tovarăşilor lor îngroziţi. Când nenorociţi pricepură însfârşit, fu un concert de blesteme şi de blasfene. Nenorociţii erau departe, dar frigul îi coprinsese iute. Din 12, abia vre-o 7 dacă ajunseseră luntrea părăsită. Ceilalţi se înecară.

Statura înaltă a lui Tellervo, se desprindea, în picioare în barcă. Avea lopeţi, şi începuse a se sluji de ele. Sub ochii sărmanilor părăsiţi, luntrea se depărta încet, în spre scăpare sau moarte. Câte-va minute, ei mai văzură fugarii vâslind împreună, apoi de odată, îi văzură ridicându-se şi privind în jurul lor îngroziţi.

Ei discutau şi gesticulau. Vocile lor ajungeau până la sloiul de ghiaţă.

— Iţi pun că apa creşte.

— Da, mie mi-a venit până peste pulpe.

— Greutatea noastră ne face să ne scufundăm.

— Nenorocire! nenorocire!

Işi lăsară lopeţile şi se priveau vineţi de frică, căci se simţeau perduţi. Apa li se sui până la genuchi. Atunci se prăvăliră unii peste alţii ca adevărate fiare sălbatice, căutând a se arunca unul pe altul în mare, pentru a uşura barca.

Pe când, de pe sloiu, naufragiaţii contemplau această scenă de groază, o chemare îndepărtată îi făcu să se întoarcă. La spatele lor, un vapor de pescuit, plecând din ajun, în ajutorul lor, se arătă, confundându-se cu cerul şi apa.

Intinzându-şi braţele înspre micul vaporaş care le aducea viaţa, căzură în genunchi, cu ochi plini de lacrămi. Şi pe când salvatorii ajunseră, aceştia nici nu'şi întoarseră capul, pentru a mai vedea pentru cea din urmă oară, prin ceaţă, gestul disperat al laşilor cari mureau.

Mânăstirea Găvanul

Călări pe nişte cai munteneşti, mai mulţi prieteni, toţi din R.-Sărat, am plecat să vizităm localităţile mai demne de văzut din jud. Buzău şi având drept ţintă a călătoriei noastre monastirea Găvanul.

Pornind din Bisoca la orele 10 a. m. în timp de 2 ore cât a durat călătoria, am tot urcat munţi şi coborât văi, trecând prin păduri seculare, când prin poene deschise şi acoperite cu o iarbă mătăsoasă şi de un verde gălbui de o frumuseţe uimitoare şi având când la dreapta, când la stânga sau câte un munte înalt de nu-i puteam vedea vârful, sau câte o vale adâncă de nu mă puteam uita în fundul ei.

Plecat în societatea tovarăşilor mei, care mai de care mai vorbăreţ, care mai de care mai hazliu la vorbă, şi tot admirând frumuseţile naturei, nici n'am simţit când a trecut o oră de la plecare şi ne-am pomenit la jumătatea drumului, la locul unde se afla instalat un ferăstrău. Aici dându-ne jos de pe cai, am hodinit puţin, am vizitat ferăstrăul, am mai stat puţin de vorbă cu ţiganii lingurari şi copăceri, întrebându-i *şomaichăres?* (ce mai faci?), la care ei ne-au răspuns: *miştu!* (bine).

După ce ne-am scuturat — aşa zicând — oboseala, am încălecat din nou pe cai şi am pornit la drum. Mergând încet încet am început din nou a urca dealuri şi a coborâ văi. Mai cu seamă trebuia să mergem încet, căci de! eu nu mai mersesem, nici o dată un drum aşa de lung, pe cal; eu, învăţat a merge comod în caleaşcă şi în drum de fer.

Dar am îndurat totul, uitând greutăţile drumului şi admirând frumuseţile naturei, am mers tot înainte. După o altă cale, ce am fost nevoiţi a face în a doua oară, am sosit la valea de unde puteam să intrăm în groapa unde se află aşezat *Găvanul*. Pentru a putea merge până la locul unde se află aşezată monastirea sunt 2 drumuri: unul, mai lung, pe vale, dar este foarte noroios, nepracticabil, călătorul trebuind să meargă pe albia unui părău şi dacă s'ar întâmpla să mai şi fi plouat—ceea-ce aci se întâmplă destul de des—apoi nici să încerce călătorul a merge pe acea cale. Cel alt drum, pe sus, e format din o potecă îngustă, săpată în piatră, atât numai cât poate pune un om piciorul; având, de o parte, un munte înalt şi drept ca un zid, iar de cea-laltă parte, o prăpastie adâncă şi dreptă ca o lumânare, aşa că, Doamne fereşte! dacă 'ţi-o aluneca piciorul sau ţi-o veni o ameţeală sau cine ştie ce altceva 'ţi s'ar putea întâmpla şi ţi-ar aluneca piciorul, apoi, adio lume! pe jos, prin vale, numai oasele de ţi le va mai putea cum-va găsi. Nu de mult un călugăr plecând din monastire cu o putină cu brânză, şi cine ştie cum a făcut ca a scăpat în prăpastie, şi, las'că de putină s'a ales praful, dar şi din bieul călugăr nu a mai rămas şi nu s'a mai putut găsi de cât culionul şi câte-va oase.

Cred că mulţi dintre dv. aţi văzut sau chiar aţi şi mers pe şoseaua naţională Ploeşti-Predeal; pe această şosea, la punctul numit *Orăţii*, se află un drum tot aşa de pericolos. De o parte, la mâna dreaptă cum mergi spre Predeal, un deal înalt, după care se scurge un părău, de altă parte, la mâna stângă, în jos, la 40—50 metri, curge râul Prahova. Când te uiţi, de sus-jos, ameţeşti şi, nu unul, doui, ci mulţi aŭ fost acei cari 'şi-au lăsat oasele şi 'şi-au găsit mormântul în acea vale, împreună cu car, cu cai, cu tot.

Mai înainte de a fi linia ferată Ploeşti-Predeal, câte nenorociri nu s'au întâmplat în acel loc şi câte hoţii nu s'aŭ săvârşit. Azi, nu mai e nici un pericol a merge până la Predeal, nu se mai aud nici hoţii, căci omul a găsit un mijloc mai lesnicios şi mai repede ca să se ducă de la un loc la altul, fără ca să mai fie nevoe a'şi face testamentul şi a'şi lua adio de la membrii familiei.

Cu tot drumul periculos, eu — care din fire sunt foarte curios şi doritor de a cunoaşte lucruri noui — am plecat şi încet-încet, cu voia lui D-zeu, am trecut de pericol şi am apucat cărarea spre monastire, am intrat în inima pădurei, şi, după ce am mers cam vre-o jumătate de ceas, ni s'a deschis înainte o poiană frumoasă, iar în mijlocul poenei am văzut monastirea.

După ce am terminat de văzut chiliile părinţilor, ne-am urcat în clopotniţa bisericei, unde se găsesc 4 clopote, dintre care unul, mic, avea pe el anul 1792, adică de o vechime de 103 ani, fără nici o altă inscripţiune. Toate 4 cu nişte sunete frumoase, armonioase, dar sunete plângătoare şi care parcă voesc a te face să-ţi aduci aminte de locul unde te afli, de singurătatea şi pustietatea ce te înconjoară.

D. Bilciurescu în cartea sa despre monăstiri, vorbind despre monăstirea Găvanul, spune: „Găvanele după forma şi poziţiunea sa i s'a dat şi numele. Monăstirea aceasta a fost fondată de Mihail Şuţu, Domnul Munteniei, la anul 1789, şi s'a dărâmat la marele cutremur de la 1802. In urmă mai mulţi boeri şi mai cu seamă Ghiculeştii, după stăruinţa stareţului Climent, aŭ rezidit'o sub domnia lui Ipsilante, la anul 1803, tot în vechiul loc". După cum spune d. Bilciurescu, este drept că monăstirei i s'a dat numele de Găvanul după forma văei unde se află aşezată, pentru că această vale este înconjurată de jur-împrejur cu munţi înalţi, acoperiţi cu brazi şi întreaga vale seamănă ca o oală saŭ mai drept ca un găvan.

După ce ne-am luat ziua bună de la toţi părinţii, pe la orele 4 p. m., am plecat şi coborându-ne în jos tot pe poteca pe unde am venit, ne-am lăsat în cătunul Sghiab; aci am vizitat casa preotului şi am pornit-o de vale pe părâul Sghiab, am trecut pe lângă *Grunj*, şi, intrând pe valea Slănicului am mai mers ca vre-o zece minute şi am dat de comuna Mânzăleşti. Ş'aci am poposit la preot, am luat câte o apă rece şi pornind din noŭ la vale, de aci ne-am despărţit de doi din tovarăşii de drum, iar noi continuând în jos pe valea Slăni-

cului, am trecut prin comuna Măneşti, Vintilă-Vodă, am vizitat monăstirea din acest sat; de aci lăsând valea Slănicului, am apucat pe aceia a Câmpu-Lungencei, unde am ajuns pe la orele 9 seara.

Gh. Ciocănel

BOGĂŢIILE ZINDERULUI

NUCILE DE KOLA

Marele târg de «kola» se găseşte în Jat, care este extremul nord al acesteĭ regiunĭ limitrofe a Tripolitanieĭ. In gropĭ enorme făcute în pământ, se găsesc miĭ şi miĭ de aceste nucĭ carĭ sub cerul de foc al Sudanuluĭ însufleţesc energiile şi stimulează până la nebunie curagiul războinicilor.

O femee din Zinder vânzătoare de nucĭ de kola.

Prin pieţe, pe străzile oraşuluĭ, femeĭ vând nucile de kola aşezate în farfuriĭ cu multă grijă după grosimea lor. Nucile maĭ mari se dau în schimbul unuĭ lucru maĭ de preţ; cele maĭ micĭ, ca de volumul nucilor noastre, se vând pe un preţ maĭ mic, o măsură de porumb, de pildă. In sfârşit, câte-va de forme neregulate, bizare, sunt împodobite cu desemnurĭ de coloare roşiatică şi astfel ornate sunt date unuĭ şef sau vre-unei mirese.

In acest caz ele nu vor maĭ fi lucrurĭ de mâncare, ci obiecte de lux carĭ vor împodobi coliba celuĭ dăruit până în ziua când se vor strica.

Doru.

Aventura unuĭ rus

BILETUL DE OPERĂ

La 16 Aprilie 1847 când s'a reprezentat la Paris pentru prima oară opera luĭ Meyerbeer, ,,Profetul", afluenţa publiculuĭ a fost aşa de mare încât se cereaŭ şi se plăteaŭ bilete de intrare cu preţurĭ considerabil de marĭ. Aşa fură vândute locurĭ în lojĭ cu câte 700-800 francĭ.

Se povestesc cu ocazia aceasta o sumă de aventurĭ privitoare pe aceĭ carı căutaŭ cu orice chip să-şĭ procure un bilet de operă. Cea maĭ interesantă dintre întâmplărĭ fu aceea al căreĭ eroŭ a fost un rus.

Un rus setos de muzică, după ce nu fără osteneală, obţinu de la ţar permisiunea uneĭ călătoriĭ în Franţa, plecă foarte repede cu trenul special din St. Petersburg. Cu toate că mergea cu o iuţeală extraordinară zi şi noapte, în care timp baniĭ curgeaŭ din mâinile sale la diligenţe şi la trenurĭ spre a ajunge cât maĭ curând, nu brodi să ajungă la Paris de cât în ziua reprezentaţieĭ şi aceasta la orele 6 seara. La 6 şi jumătate rusul fu în porticul mareĭ opere. Spre groaza luĭ însă venise prea târziŭ pentru a-şĭ maĭ putea procura un bilet.

Călătorul era disperat. Il sdrobea gândul că parcursese în zadar miĭ de poşte. Să renunţe de a vedea opera îĭ era peste putinţă, şi hotără, pentru atingerea scopuluĭ, să recurgă la toate mijloacele. Pentru aceasta rusul se adresă unuĭ domn, care maĭ fericit ca el, era gata să intre într'o lojă de galerie.

— Domnul meŭ, zise el, dv. aveţi bilet?

— Fără îndoială, răspunse cel întrebat.

— Nu doriţi să mi-l vindeţi mie? întrebă rusul.

— Nu! i-se răspunse.

— Vă daŭ cincĭ sute de francĭ pe el, vă daŭ în fine tot ce doriţi.

Aruncându-ĭ o privire batjocoritoare, fericitul posesor al biletuluĭ intră în operă lăsând pe rus afară.

— Are dreptate să se poarte aşa cu mine, îşĭ zise rusul, căcĭ cum îşĭ poate închipui cineva, ca un om care este odată aşa de fericit posedând un bilet la prima reprezentaţie a ,,Profetuluĭ", să fie atât de prost şi să-l vânză altuia, chiar pe un preţ cât de mare!

Tot gândindu-se aşa, simţi o uşoară mişcare în buzunarul stâng al vesteĭ sale. Cu mâna sa puternică apucă la timp o mână străină care cerea, fără permisiune, să se pue în posesiunea ceasorniculuĭ săŭ.

Pungaşul de buzunare caută să se smucească, însă mâna ca de fer a rusuluĭ ţinea pe străin ca într'un cleşte.

— Opunerea îţĭ este zadarnică, zise rusul. Am să te denunţ poliţieĭ.

Hoţul se convinse că nu putea să scape cu una cu două din mâinile rusuluĭ şi începu să-l roage.

— Bine, zise rusul, căruia îĭ fulgeră în minte o idee, îţĭ daŭ drumul,însă cu o condiţie: să-mĭ procurĭ pentru astă seară un bilet la operă.

— Cu plăcere v'aş da, răspunse hoţul, dar de unde să am eŭ?

— Aĭ avut tu oare vre-un ceasornic înainte de a voi să-l aĭ pe al meŭ? Intrebuinţează acelaş mijloc şi procură-mĭ un bilet; dar maĭ iute!

— Cum, să fur un bilet?

— Sigur! Primuluĭ vizitator care va veni aci să-ĭ furĭ biletul şi pentru osteneala ta îţĭ voiŭ da 500 de francĭ. Odată cu biletul însă trebue să-mĭ aducĭ şi numele şi adresa persoaneĭ de la care veĭ fura biletul.

— Cincĭ sute de francĭ! repetă în culmea fericireĭ pungaşul de buzunare. Voiŭ executa în tocmaĭ porunca dv., vă rog numaĭ să aveţi cincĭ minute răbdare.

— La lucru decĭ! Cu mine te-aĭ arătat foarte neîndemănatec. Vezĭ, căcĭ totul depinde de tine.

Hoţul se ţinu într'adevăr de cuvânt. După cincĭ minute era în posesiunea biletuluĭ de operă şi a unuĭ mic porte-visite.

Rusul plăti pungaşului de buzunare ceĭ 500 de francĭ şi intră fericit în teatru.

In dimineaţa următoare el scrise victimeĭ, următoarea scrisoare:

Domnul meŭ,

,,A trebuit să-mĭ procur erĭ biletul dv. de operă. N'aşĭ dori însă să vă las în pagubă şi vă mulţumesc foarte mult pentru plăcerea ce mi-a adus-o biletul dv. Cum ştiŭ că biletele la această reprezentaţie eraŭ foarte scumpe şi se poate ca dv. să-l fi plătit cu 25 napoleonĭ de aur, vă trimet alăturat această sumă şi vă rog totdeodată să întrebuinţaţĭ alăturatul bilet la a doua reprezentaţie a ,,Profetuluĭ".

Vă rog totdeodată să nu vă daţĭ nicĭ o osteneală să aflaţĭ numele meŭ, de oarece când veţi primi scrisoarea, eŭ voiu fi departe de Paris.

Al d-voastră
Necunoscutul»

Trad. de **J. Critz.**

De la Ceylan la Batavia

Populaţinea cingaleză. — Colombo. — Climatul Ceylanului. — Fakirul cerşetor. — Buddha culcat. — Munt-Lavinia. — Plecare din Colombo. — călduri în oceanul Indian. — Insulele Adaman şi Nicobar. — Ceva despre tigri. — Strâmtorarea Sondului. — Trunchi plutitori. — Lângă insula Malacca. — Sinagapore. — Orangutangul. — Şearpele de apă.

La nouă ore dimineaţa, la câteva mile departe, zărim uscatul. Nouri saŭ ceaţă, o uşoară umbră acopere orizontul; cerul e albastru, marea e verde şi de o linişte desăvârşită. Deja nişte fluturi enormi, scăldaţi în soare, vin în recunoaşterea *Natalului*. Cu aripele întinse, unii din ei ating mărimea pescarilor (pasări de baltă).

La 10 ore, termometrul arată 30 gr. Incetişor, cu băgare de seamă, căci ţărmul este periculos, ne apropiem de uscat.

Pe paserelă, comandantul nu păreseşte din ochi manevra.

Iată Colombo în cadrul săŭ de nesfârşită verdeaţă; deasupra oraşului, apare un munte; e vârful luĭ Adam, punctul culminant al Ceylanuluĭ. Insfârşit intrăm în port, adăpostit înpotriva vântuluĭ de sud-est, la dreapta printr'un lung dig, muncă considerabilă; la stânga coasta verzue se prelungeşte pe nesimţite înspre direcţiunea Indiilor.

Sunt numaĭ câtiva anĭ de când intrarea în portul Ceylan se făcea la Punctul Galilor; din motive de siguranţă s'a adoptat Colombo, care s'a desvoltat repede, iar Punctul Galilor este aproape părăsit pentru navigare.

In port, vederea a vre-o două-sprezece marĭ steamere, pline cu pasagerĭ, fără voe ne mână cu mintea înspre diferitele climate înspre care se duce să se risipească această microscopică agitaţie omenească. Imprejurul monştrilor metalicĭ, sute de piroge şi de bărcĭ lunecă vesele pe apă; aceste îmbarcaţiunĭ sunt conduse de Cingalezĭ, oamenĭ superbĭ, goĭ până la brâŭ. Eĭ nu oferă aspectul de frământare al jefuitorilor din Alexandria saŭ al piraţilor din Jaffa; s'ar putea spune că eĭ sunt în concordanţă cu natura; totul e liniştit şi apăsat; somţĭ senzaţia unuĭ adormit pe jumătate saŭ a unuĭ vis.

Negriĭ şi Arabiĭ aŭ capul de obiceiŭ gol şi ras; Cingaleziĭ îĭ recunoştĭ după părul lor lung şi negru, strălucitor, uneorĭ ondulat; uniĭ din eĭ îl lasă să cadă pe spate; alţiĭ îl piaptănă sus ca femeile, fixându-l în vîrful capuluĭ printr'un pieptene mare circular, de baga saŭ din os. Uniĭ dintre dânşiĭ poartă fustă; cea maĭ mare parte aŭ torsele cu totul goale şi-şĭ acoper partea inferioară a corpuluĭ cu o pânză neglijent legată în jurul şoldurilor. Mulţĭ din eĭ aŭ pe cap un turban de culoare strigătoare înfăşurat în jurul capuluĭ.

Nicĭ o femee nu e voalată; dar ele nu aŭ picioarele goale ca ale bărbaţilor şi pânza le acopere până la umerĭ.

La debarcare, care se operează la marele hangar de la Duan, călătorul este asaltat de o droae de servitorĭ aĭ oteluluĭ, de schimbătorĭ, de vizitiĭ. De altminterea numaĭ poporul călătoreşte pe jos; căldura e astfel în cât toţĭ Europeniĭ şi Hinduşiĭ bogaţĭ saŭ liberĭ nu umblă de cât în trăsurĭ. Astfel pus-pusurile, nişte trăsurele micuţe, pe două roate, trase de Cingalezĭ înhămaţĭ între cele două ulube, circulă la Colomba ca şi în întreg Orientul. E ceva uşor, iute, căcĭ Cingalezul aleargă ca un cal, sub arşiţa soareluĭ cotropitor. Trebue să maĭ adaog că cursa pe un sfert de oră costă cam 25 de banĭ.

Infăţişarea Colomboluĭ e încântătoare: în afară de intrarea în port care cuprinde edificiile administrative, întreg oraşul nu-ĭ decât o imensă grădină de cocotierĭ, bananierĭ, bambuşi, într'un amestec de tot felul de plante şi florĭ tropicale; în această grădină, locuinţele sunt înşirate din distanţă în distanţă, cufundate în verdeaţa şi parfumul florilor. Florile aceste sunt ciudate, culorile lor strălucitoare, dimensiunile marĭ, mirosul lor pătrunzător. Sute de ştrengarĭ, pentru un ban, vă oferă un buchet de două treĭ florĭ îmbalsamate, care ar face disperarea grădinarilor noştri din Paris.

E o dulce senzaţie de a rătăci pe uscat după nouăsprezece zile de plutire pe mare, aşa că toţĭ călătoriĭ aŭ o bucurie ca acea a elevilor scăpaţĭ în vacanţă. Prima lor grije de căpetenie este ca să-şĭ schimbe napoleoniĭ şi monedele lor în rupĭ, jumătăţĭ de rupĭ pătrimĭ de rupĭ, căcĭ de acum înainte suntem în ţara monedelor cu surprize, a băncilor libere, a confesiuneĭ, a jafuluĭ raseĭ albe de către cea galbenă; şi veţĭ fi foarte surprinşĭ ştiind că în tot timpul călăetorieĭ mele în Orient, mi-a fost cu neputinţă să fac o singură plată în aur, aur bun de al regineĭ Victoria şi maĭ mult încă în aur francez. Am trebuit să-mĭ schimb metalul la zarafĭ obraznicĭ şi tâlharĭ, în nişte condiţiunĭ de schimb desastruoase, în piastri de argint şi hârtie a o mulţime de băncĭ care nu sunt cotate nicăerĭ în Europa.

De îndată ce operaţiunile de schimb s'aŭ terminat, cea maĭ mare parte dintre călătorĭ se îngrămădesc prin magazine în căutarea juvaerurilor de argint, a dantelelor, obiectelor de fildeş, perle, pumnale cingaleze, diamante, etc.

Aceste prime ofrande terminate, ceĭ maĭ mulţĭ aleargă în trăsurĭ, programul fiind acelaş pentru toţĭ, spre a vedea:

1) Marele Buddha; 2) Munt Lavinia; 3) Museul.

Căpitanul M... şi cu mine, în trapul iute al unuĭ căluţ, călăuziţĭ de un interpret care nu ştie nicĭ zece cuvinte franceze, o luăm pe un drum roş (aceasta e culoarea tuturor drumurilor în Ceylan), care traversează pădurea tropicală şi admirabil întreţinută.

Pe ambele laturĭ e împodobită cu cochete vile care aparţin Europenilor saŭ Cingalezilor bogaţĭ din Colombo; pe măsură ce ne depărtăm simplicitatea ne apare precum şi acoperişurile de pae. Intreg oraşul acesta se ascunde sub o vegetaţie bogată. In această ţară, ca şi în toate regiunile de la equator, temperatura maĭ aceiaşĭ în tot timpul anuluĭ; între ceea ce se numeşte iarnă şi vară, diferenţa e neînsemnată şi mi se spune, nu fără surprindere, că nu-ĭ maĭ mică de 4 saŭ 5 sub zero. In afară de foarte rare orĭ când termometrul atinge 40 grade, accidente analoge acelora care ne surprind câte odată în Franţa, când termometrul ajunge până la 33 saŭ 35 grade, temperatura mijlocie a Ceylanuluĭ este de 30 până la 32 grade.

Pe tot parcursul acestuĭ drum încântător, viaţa indiană ne apare liberă şi leneşă. Timp de o oră vedem defilând căsuţe şi colibe, cele dintâĭ chiar la marginea drumuluĭ, celelalte ceva maĭ retrase înconjurate de peluse şi foarte bine umbrite. In colibe se lucrează la toate cele, se strâng fructele, nucile de coco, bananele, nucile de areck, mandarinele verzĭ, etc. etc.

Trecem peste două podurĭ, construite pe nişte prăpăstiĭ în fundul cărora curg nişte ape limpezĭ, nu am putea s'o spunem dacă apa e dulce saŭ sărată; căcĭ la câţiva metri departe, Oceanul Indian se sfârşeşte blând pe nisip.

La o cotitură, călăuza ne zice: Buddha! — Intrăm în strâmtoarea îngustă, mărginită de modeste căsuţe. Deasupra captelor noastre, nucile de coco şi bananele spânzură de arburĭ; volborile albastre tremură sub desmerdarea adiereĭ vântuluĭ; copiiĭ goĭ, cu pânticele umflate, se aruncă la picioarele noastre, cerându-ne câţiva gologanĭ; sunt departe de a avea furia tenace a nucilor Egiptene; aceasta e o rasă cu mult maĭ resemnată şi în fond maĭ puţin cerşetoare.

Deodată, din verdeaţa care ni-l ascundea, se desprinde un bătrân fakir, gol, numaĭ cu o mică pânză aruncată pe pântece: cu picioarele strâmbe, cu corpul uscat, câţiva perĭ rezleţĭ, care-ĭ flutură în barbă, cu fălcile osoase, îĭ daŭ înfăţişarea uneĭ rude de aproape cu momia luĭ Set I. Fără linguşire, ba chiar cu o oarecare demnitate, ca acea a omuluĭ care exercită un sacer-

doţiu, ne întinde blidul său făcut din cocotier; are aerul aşa de sigur că-i va cădea într'însul obolul nostru şi că ar avea la aceasta drepturi superioare, încât, nu ştiu din ce îndemn de independenţă, nu-i dăm nimic. Atunci omul nostru prinde să ne roage; adio demnitate, grozave aere! Noi rămânem neîmblânziţi.

In faţa noastră apare o scară cu vre-o două-zeci de trepte, care conduce la o mică construcţie înpodobită cu o cupolă, înconjurată de nişte pomi mari. E pagoda lui Buddha Culcat. Un hinduş cu părul lung şi negru, îmbrăcat tot în negru, cu un aer falş de seminarist său quaker, ne deschide uşa unei construcţii de lemn, acoperită cu nişte picturi alegorice, în care galbenul, verdele şi albastrul sar în ochi şi la urma urmei, ne introduce în faţa unui mare idol de lemn, de curând zugrăvit cu un galben ca alămâia, şi ai căruia ochi sunt doui safiri, zice el.

— Acesta-i Buddha. — Ei bine, nu am nimic de spus, obiectul nu valorează această trudă.

Intr'o altă parte, Hinduşul ne arată un Sioa în picioare, un Vişnu ciuchit, stolerie grosolană. Singurele câteva faianţe, moderne de-altmintrelea, dar fin executate, merită o aruncătură de ochi. Preotul hindus se oferă încă să ne mai arate câteva kilograme de scule de aur şi argint, pe care-l califică în mod pompos cu titlul de Tesaurul Zeului. Dar noi ne retragem şi sfătuesc cu tot dinadinsul pe turist să nu-şi mai piardă vremea cu Buddha din Colombo.

Trecem printr'o plantaţiune de caneliere înflorite a cărora miros ne îmbată, şi sosim pe malul mărei pe râdicătura pe care să înaltă un drăgălaş otel; e Munt-Lavinia. La picioarele acestei ridicături naturală şi pietroasă, valurile vin de se sfarmă prefăcându-se într'o spumă argintie. Situaţia e adorabilă; la spate înbelşugarea vegetaţiunei tropicale; în faţă înfinitul oceanului Indian. Pretutindeni, mai să vă atingă cu aripele, sboară ciorile de Egipt, stoluri de păserele care plutesc cu încredere. Şi aŭ dreptate să nu se teamă de nimic, şi mă prind rămăşag că cel mai brutal dintre Europenii din ţinut nu ar voi să aibă pe conştiinţă moartea vre-uneia dintre aceste drăgălaşe păserele.

Sub o boltă de bananieri, fermecătorii de şerpi îşi exercită meseria. In saloanele otelului, vin şi se duc tot felul de eşantilioane ale rasei albe, veniţi de prin toate colţurile lumei: nu se cunosc unii cu alţii, nu-şi vorbesc între dânşii şi nu se vor mai cunoaşte nici odată; unii dintr'înşii privesc gânditori orizontul; alţii îşi fac siesta; cea mai mare parte mănâncă său se răcoresc. Noi sunem printre aceştia din urmă, şi vă las să vă închipuiţi deliciile pe care le gustăm, sub o temperatură de 34 gr., introducând în tubul nistru digestiv un amestec spumegător de apă gazoasă, zahăr, îngheţată şi un excelent medoc.

Mă simnt aşa de fericit că mă aflu la Ceylan, sub cerul şi în faţa acestei mări a Indiilor, pe care le-am dorit toată viaţa mea, în cât două ceasuri întregi le petrec visând, cu ochii pe jumătate închişi, cu trupul întins, cu sufletul perdut în spaţiu. Dar orele trec repede şi ne reîntoarcem la Colombo pe acelaş drum încântător, trecând grăbiţi prin oraşul comercial. Activitatea, prin diversitatea şi culoarea sa, îmi reaminteşte nuştiu cu ce pe acea a Cairului. Şi ca şi cum pentru a mi se confirma această impresie, o companie de soldaţi englezi înbrăcaţi in bluze albe, trece pe dinaintea noastră, cu acel pas greoi şi leneş, care convine unor stăpânitori ai ţărei, siguri de drepturile lor, de ei înşăşi şi de ziua de mâine.

Trebuind să consacru vre-o cincispre-zece zile pentru insula Ceylan, la reîntoarcerea mea din Java, mă mărginesc astăzi să-mi exprim singura impresiune în general, pe care mi-o lasă cele câteva ore de repauz. Vegetaţia mi-a părut mai puţin bogată de cât mi-o închipuisem. Un tovarăş îmi atrage atenţiunea că la Colombo, ne aflăm tocmai la margine şi că, pentru ca să avem o idee exactă de puterea de vegetaţie a Ceylanului, ar trebui să pătrundem în interiorul insulei. Fără îndoială că are dreptate.

Ora reîntoarcerei pe bord a sunat; nava şi-a făcut provizia de cărbuni, mai încet de cât la Aden, ne spune comandantul, pentru că, cu cât cineva să adânceşte mai mult în Orient, cu atâta manevrarea e mai înceată. Toţi călătorii s'aŭ urcat pe bord; luminele din Colombo scânteează în noaptea neagră; nu se mai aude nici un sgomot, pacea e nesfârşită. *Natalul* se mişcă şi după câte-va învârtituri de elice o pleacă în spre Sud, pentru a părăsi Ceylanul şi să atingă golful de Bengal.

A doua zi, la răsăritul soarelui, ori ce urmă de pământ a dispărut, cerul e noros şi saturat de o umezeală pătrunzătoare. Mai mulţi călători spun că simţesc o oarecare greutate de pe urma acestor nopţi enervante şi o micşorare simţitoare a poftei de mâncare. Nu-i credeţi de loc, căci cu toţii sunt de o poftă reasigurătoare la fiecare masă. Şi cu toate aceste trebue să recunoaştem, că aceste nopţi de transpiraţiune te slăbesc. In fiecare dimineaţă se întind prostirile, cămeşele de noapte, albiturile, pentru ca să se usuce; dar umiditatea acestei atmosfere de etuvă e aşa de mare că, cu toată căldura, nu se izbuteşte la o complectă uscare. Pe tot ce pui mâna rămâne boţit; obiectele mărunte de toaletă, cutii, perii, oglinzi se desclee; şocolata se topeşte în cufere; pastilele de gumă se transformă într'o hidoasă coca. Schimbarea rufăriilor devine o muncă penibilă, pânza fiind literalmente lipită de pele. Pentru a te ţinea curate, în sensul elementar al cuvântului, ar trebui să schimbi rufăria la fiecare două ore. Ori, nu se practică pe bord spălarea rufelor.

Instruiţi prin experienţele lor anterioară locuitorii Extremului Orient poartă cu toţii o cămaşă de flanelă fină, la care-i pun guler, manşete şi plastroane mobile de pânză, e de ajuns o bună provizie de aceste mici obiecte, pentru a face mai comod şi cu mai puţin neajuns călătoria de la Londra la Yokohama.

Ceea ce nu pot concepe nici admite, în asemenea călătorii lungi, este lipsa băei de apă dulce. Totul este admirabil dispus pe bord pentru baea şi dusul de apă de mare; dar baea de apă dulce, răcoritoare prin excelenţă, medicinală, igienică, baea aceasta nu există. La ce mai servesc atunci maşinele de distilat? Şi, dacă această apă distilată costă scump, ce împedică de a fi plătită de consumator? Este în aceasta, desigur, o lacună, care nu va întârzia de a fi înlăturată pe confortabilile paqueboturi ale Mesageriilor maritime.

In dimineaţa aceasta, pensionarii *Natalului* fură deşteptaţi de o formidabilă bubuitură de tunet, mică, fără răsunet, scurtă ca o detunătură de tun; ploaia începu să cadă în torente; şi vesnic, invariabil, 30 gr. Fiecare şi-a închis ferestrele, din pricina vântului, care aburea din când în când; dar nimic nu a tulburat liniştea desăvârşită a atmosferei. E una din acele glumi obişnuite în regiunea insulelor Sondului, în care am intrat. Eri, dealtmintrelea am trecut pe din susul insulelor Adaman şi Nicobar, foarte departe pentru ca să putem zări ceva; trecerea golfului de Bengal e aproape pe sfârşite; ne apropiem de punctul Athia (extremitate nord-estică a insulei Sumatra) a căria sultan, a dat atât de lucru Holandezilor; la stânga noastră, rămân ţărmurile Birmaniei şi ale Siamului; si în câteva ore, trecem strâmtoarea Sondului său Malacca.

Peştii sburători abundă, comisarul a găsit un exemplar care intrase în cabina sa printr'un sabord deschis; dacă puntea nu ar fi aşa de naltă, s'ar putea face din aceşti peşti o recoltă în fiecare dimineaţă. Aceste vietuitoare frumoase fug, înspăimântate, din faţa rechinului său a marsuinului, care le face o luptă înverşunată; astfel peştii aceştia, pentru ca să scape de duşman, fac nişte sboruri de mai mult de o sută(?!) metri, veşnic ameninţaţi, nici